

magyar

VADÁSZLAP

VADGAZDA MAGAZIN

500 FT

595 FT, ELŐFIZETŐKNEK

ÁRA:

2005/FEBRUÁR

SZÁM

14. ÉVFOLYAM

2. SZÁM

ISSN 1215-6159

71215-615006

05002

www.vadaszlap.hu

Kérjük az igaz vadászokat,

akik szeretnék támogatni
a magyar vadászati kultúrát,

személyi jövedelemadójuk 1 %-át
utaltassák a VKE 19677079-2-41 adószámára.

Köszönjük!

Ha a jegyző nem jegyez

Egy meghiúsult libázás ürügyén

Meddig etessük a vadat?

Prognózis

VADGAZDA MAGAZIN

**Megjelenik havonként,
a megelőző hónap utolsó
hetében.**

Lapzárta a megelőző hónap
második péntekén.

Meg nem rendelt kéziratokat
és fotókat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

Ára: 595 Ft,
előfizetőknek: 500 Ft.
Az előfizetési díj: 6000 Ft/év

A VKE tagjainak a tagdíj
befizetését követően postázzuk
a lapot.

**A nyugdíjasoknak, diákoknak
és hivatásos vadászoknak
nyújtott 1200 forintos
kedvezmény**

**2005. március 1-jéig
érvényes, ha a VKE-nél
fizetnek elő a lapra.**

(A jogosultságot igazolni kell.)

A Magyar VADÁSZLAP előfizet-
hető "Belföldi Postautalványon"
a szerkesztőség címén, átutalással
a 65100149-10004115 számlán,
vagy a hírlapkézbesítőnél,
a postahivatalokban.

Terjeszti a Lapker Rt.,
a Magyar Posta
és az alternatív terjesztők.

Kiadja:
**a Vadászati Kulturális
Egyesület és
a VADÁSZLAP Kft.**

Központi telefon és fax:
242-00-42

E-mail: vke@vadaszlap.hu
www.vadaszlap.hu

Kiadó-főszerkesztő:
Csekő Sándor
(30/397-56-51)

Főmunkatárs:
Homonnay Zsombor
(30/397-56-71)

Munkatárs:
Somfalvi Ervin
(30/397-56-61)

Tervezőszerkesztő:
Kőszegi Szilvia

Webmester:
Hegedűsné Weber Ildikó
(20/391-70-47)

Szerkesztőségi titkár:
Elek Ferencné
(30/410-10-51)

A szerkesztőség és a kiadó címe:
1031 Budapest, Pákász u. 7.

Nyomdai előállítás:
Pharma Press Nyomda
Felelős vezető:
Dávid Ferenc
ügyvezető igazgató

ISSN 1215-6159
(Nyomtatott)
ISSN 1588-1229
(Online)

Nekünk - a világnak - katasztrófa kell, hogy valamire figyeljünk, észrevegyük a szegénységet, felfogjuk a veszélyeket, egyáltalán meginduljon bennünk valami-féle együttérzés, törekvés a törődésre. Úgy tűnik, a XXI. században erre hangolják rá az emberiséget, erről szól a globális információ-áradat... szinte katasztrófától katasztrófaig élünk... legyen szó háborúról, merényletekről, cunamiról, földrengésről, tömegszerencsétlenségekről ... mindennapi közlekedési baleseteinkről már nem is beszélve.

Nem tudom észrevették-e, hogy a hazai és nemzetközi természetvédelem is ezzel a divatos katasztrófa-szemlélettel operál. Cian került a Tiszába - vége az élővilágnak. Tűz volt a Hortobágyon - elpusztult a teljes állat- és növényvilág. Végveszélyben, a kipusztulás szélén áll számos madár- és emlősfaj ... és

az emberiség rögvést a szívéhez kap, megmozdul, tiltakozik, gyűjtést kezdeményez, támogatja a világ megmentőit.

Függetlenül mindenféle lelkiismereti borzongásaimtól, háborgó lelkem tiltakozásaitól, el kell ismernem, hogy ez, egyre jobban beváló média-stratégia, manipulációs taktika ... és aki nem ezt a trendet követi, még véletlenül sem kerülhet a közérdeklődés fókuszába, mondandója visszhang nélkül marad, olyan, mintha nem is lenne.

Friss és régebbi példákkal tudnám igazolni, hogy a vadászat is csak akkor érdekes, ha balhé van körülötte, ha negatív szenzáció ... mondhatnók: amikor a nyúl viszi a puskát!

Vonjuk hát le a következtetést: a világ, a társadalom, a politika, a médiapiac számára csak akkor elfogadható a kommunikációnk, ha negatív szenzációkkal, katasztrófákkal traktáljuk. Félígazságokat, néhány nap múlva(!) cáfolható hazugságokat, drámai helyzeteket, természeti és emberi tragédiákat nem igaz, hogy ne tudnánk produkálni.

Magunk közt vitatkozunk, hogy miért döglök a mezei nyúl, hogy már kipusztult az üregi nyúl, hogy terjed a rókák rühessége, hogy mi az oka a récék, fácánok botulizmusának, hogy a határ szélén áll a vaddisznó-állományt is fenyegető sertés-pestis, hogy a túlszaporodott ragadozó madár és emlősfajok már nem csak a vadászható fajok túlélését, szaporodását fenyegetik, hogy ki a hibás egy-egy vadászbalesetnél, hogy ... soroljam még?

2005 a magyar vadászatban a választás éve, látszólag nem túl nagy szenzáció ... de lehetne! Csak tálalás kérdése, hogy mennyire demokratikusak ezek a választások, hogy programok nélkül választunk vezetőket, hogy az önjáró képviselők visszahívhatatlanok, hogy önmagunkkal sem értünk egyet, amikor "legyünk már túl rajta" szavazunk. Vagy itt vannak az időre tervezett országos programjaink: a vadásznapok, a FeHoVa, a szemétyűjtés ... és amihez csatlakoznunk kéne, a nyári parlagrafű-irtás ... csupán az akciók előjelen kellene változtatnunk.

Miért nem beszélünk nyíltan a vadászat, a trófeák áráról, az adókról, a pénzvilág nyomulásáról, a szakértésekről, az átszervezések háttéréről, a pereinkről, büntetéseinkről ... akadna közte mindenkit érdeklő szenzáció, sőt katasztrófa is.

S ha meg hallgatunk, meg kellene kérni és kapni a hallgatás árát ... ahogy a világon és kis hazánkban is a legnagyobb környezetszennyezők a fő támogatói, pénzelői a természetvédelemnek.

Igen, egyetértünk. Stílus kérdése az egész. Akárhonnan nézzük, egyenes gerinccel is lehet ... koldulni!

S ha már itt tartunk, legalább a jóérzésű, az igaz vadászoknak jusson eszébe, hogy a magyar vadászati kultúra, a kommunikáció támogatására ajánlják fel személyi jövedelemadójuk 1 százalékát - konkrétan a Vadászati Kulturális Egyesületnek, a 19677079-2-41 adószámra - mert szintén csak nézőpont kérdése, hogy a helyzetet mennyire tartjuk katasztrófálisnak!

Aréa Linn

FOTÓ: CSEKŐ CSILLA

A vér nem válik vízzé

Interjú Kozma Sándorral

Találkozásunknak több apropója is van.

Az elmúlt héten jelent meg a 44 éves Kozma Sándor "Disznóságok" című kötete, amelyben negyedszázad vadászélményeit jelentette meg, s mint a lapunkkal egyesült Vadgazda magazin olvasó szerkesztője és egyik tulajdonosa első kézből tájékoztatja Olvasóinkat a fúzió háttéréről.

VADÁSZLAP: Miért szűnt meg a Vadgazda magazin?

Kozma Sándor: - Emberi és anyagi okok vezettek a két vadászmagazin egyesüléséhez, a Vadgazda magazin jelenlegi formájának megszüntetéséhez. A történet Debrecenben, az egyetem vadgazda-mérnöki fakultációján kezdődött, ahol - a hallgatók és professzoraink - arra gondoltunk, megélné egy olyan vadászújság is a piacon, amely kimondottan a vadgazdálkodás szakmai publikációit közölné. Felállítottuk a szerkesztőséget és gondoskodtunk az indulás anyagi alapjairól, jómagam is jelentős összeget áldoztam arra, pénzügyileg finanszíroztam, hogy megjelenhessen az első szám. Kezdetben úgy tűnt, sikerült felkeltenünk a magazinnal a vadászok érdeklődését, az igen rangos szerkesztőbizottság garantálta a lap értékét. Aztán elkezdődtek a problémák, melynek terjesztéséhez - gondolom ez vitán felül áll - a VADÁSZLAP is igyekezett hozzájárulni.

VADÁSZLAP: Igen, nem vettük jó néven, hogy a szakmai-tudományos mellékletünk nevét vette fel az újdonsült magazin, s kimondottan rosszalottuk, hogy a lapot jegyző főszerkesztő(!) megbukott orvvadászaton ... ennek elenére nem mondott le, nem tűnt el a vadászati közéletből, sőt okatlan támadásba lendült mindenki ellen.

Kozma Sándor: - Így utólag, be kell látnom, nekünk tulajdonosoknak korábban kellett volna lépniünk, s talán megállíthattuk volna, hogy a főszerkesztő, a Vadgazda Kft. ügyvezetője "önjáróvá" váljék, ne hagyja figyelmen kívül a tulajdonosi többség akaratát, a szerkesztőbizottság tagjainak jó szándékú javaslatait.

VADÁSZLAP: Nem kérték számon a "ballépéseit"?

Kozma Sándor: - A Vadgazda Kft. tulajdonosainak többsége, mely a lap kiadásának kizárólagos tulajdonosa, több alkalommal megkísérelte elérni az ügyvezetőt, de ez sem telefonon, sem táviratilag, sem ajánlott tértivevényes küldeménnyel nem sikerült ... egyszerűen nem vette át a felelős kiadó címére vagy a lakcímére küldött leveleket ... miközben annak is híret vettük, hogy a lap nyomtatásával megbízott nyomda a több milliós tartozásának behajtására felszámolási eljárást kezdeményezett a Kft. ellen. Sajnos erről és sok egyéb másról, az egy személyben felelős ügyvezető-főszerkesztő nem tájékoztatott bennünket, nem hívott össze taggyűlést, nem számolt be a tevékenységéről, a tartozások felhalmozásáról, a vagyon feléléséről. Dönteniünk kellett és döntöttünk, ha a Vadgazda magazin értékeinek megmentése a tét, egyetlen ember ennek nem lehet aka-

dálya, és ha ennek az ára az egyesülés, ám legyen.

VADÁSZLAP: Tehát a többségi tulajdonosok döntése lett az egyesülés, amely egybeesett azzal, hogy a VADÁSZLAP kiadása idén januártól vállalkozói alapon folytatódik. Mi lesz a Vadgazda magazin előfizetőivel, akik tisztességesen már befizették az előfizetési díjakat?

Kozma Sándor: - Meg kell kapniuk a VADÁSZLAP-ot! Ez a mi, a Vadgazda Kft. főtulajdonosainak a felelőssége is, nekünk kell rendeznünk. Mivel eddig nem sikerült a Vadgazda Kft. ügyvezetőjétől az előfizetői listát megkapnunk, arra kérem a Vadgazda magazin előfizetőit, hogy minél előbb jelentkezzenek a VADÁSZLAP szerkesztőségénél, s ha igényt tartanak a szerintem szép és tartalmas, új vadászmagazinra, igazolják a befizetést, és fóliázva megkapják az egész évfolyamot a címükre. Ezt azért merem ilyen határozottan kijelenteni, mert barátommal és üzlettársammal a VADÁSZLAP Kft-ben is tulajdonrész szereztünk.

VADÁSZLAP: Váltunk témát. Miért ír könyvet egy vadász?

Kozma Sándor: - Mert tele van élményekkel, érez magában némi íráskészséget, az anyagi lehetőségei meg-

engedik, és ráadásul még bíztatják is. A kötet bevezetőjében ezt röviden meg is fogalmaztam. Számomra a vadászat az őseimtől örökölt "kötelezettség", anyai és apai ágon az ükapáig visszamenőleg, a mi palócföldi családkban a férfiak mind vadászok voltak, kötődtek a természethez. S bár az én életemben megváltozott a világ, a Bakony környéke lett az otthonunk, ahogy lehetett - 1982-ben - belőlem is vadász lett, a Marcal-Bitvaközi Vadásztársaság tagja.

VADÁSZLAP: Sok minden kiderül egy emberről, amikor leírja a gondolatait, de az nem, hogy mégis kicsoda a szerző, mi a foglalkozása, hogyan telnek a napjai ... amikor nem vadászik.

Kozma Sándor: - Apai nagyszüleim telepedtek át a Felvidékről Bakonyszűcsre és anyai ágon dácai vagyok. 1961-ben születtem Ajkán, Keszthelyen jártam középiskolába. A felsőfokú mezőgazdasági végzettségem Kaposváron szereztem meg, majd elvégeztem a rendőrtisztai iskolát. Az első munkahelyem a nagyalásnyói MGTSz volt, ahol a tejágazatot vezettem, majd a nyáradi tsz-ben lettem a halászati ágazat vezetője. A rendszerváltozás idején szerencsés döntést hoztam, megalapítottam a saját vagyonvédelemmel foglalkozó céget, azóta is ez a vállalkozásaim főprofilja. De rengeteg mindennel foglalkozom, s bármilyen furcsán is fog hangozni, ebben nagy szerepe van a vadászataimnak. Vadászni voltam Erdélyben, a havasokban bőgésben lőhettem egy kárpáti szarvasbikát ... két hét múlva már három cégben voltam tulajdonos. Szerbiában, a Vajdaságban őzbakoztam ... rövid időn belül megvettem és azóta is működtetem a bácskossuthfalvai strandot, betársultam több üzlet-hálózatba, szóval mindennel foglalkozom, amiben üzletet látok. Hál' Istennek, az egészségem rendben van, a családi hátterem stabil, így nyugodtan dolgozhatok napi 15-16 órát... és a szabadidőmben vadászhatok.

VADÁSZLAP: Itthon és külföldön?

Kozma Sándor: - Elsősorban a vadásztársaságomnál, mert itt egyedül is kimehetek a területre, nem kell a kíséremhez alkalmazkodni, hallgatni a szuszogását. Ez számomra a teljes kapcsolódás, megszabadít a napi gon-

doktól, problémáktól és ahogy felkerül a vállamra a puska, ahogy felültem egy magaslesre vagy elindulok egy cserkelő úton ... feloldódik a feszültségem, regenerálódok, egyszerűen jól érzem magam minden vadászat után. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy az elmúlt tíz év alatt eljutottam vadászként szinte az ország minden részébe. Nem tagadom, az ismeretségek kialakításában jelentős szerepet játszott, hogy Debrecenben elvégeztem a vadgazda-mérnöki kurzust és valamennyire a Vadgazda magazin is ... talán ezért lettem a lap befektetője, tulajdonosa is. Sok helyre hívtak vendégként, de sokkal több helyen fizető bérvadászként vadásztam. Miután 1999-ben meglőttem életem gímikáját - a saját vadásztársaságomnál fizető vadászként -, Szerbiában terítékre hoztam egy fantasztikus őzbakot, ugyanitt lőhettem muflont, zergét, Namíbiában belekóstolhattam az afrikai vadászat ízébe, Svédországban lőttem jávorbikát és tehenet és Ausztráliában Kolláth Jóska barátommal egy hónapig vadásztam vizibivalyra, vad-disznóra, dingókra ... mostanában érkeztem el oda, hogy már nem álmodozom nagy tróféákról, sokkal inkább a különlegességeket, az abnormális agancsok, szarvak érdekelnék.

VADÁSZLAP: És az apróvad?

Kozma Sándor: - Szívesen kacsázom, nyulászom, fácánozok... és nem hagyom ki a szalonkázást, a fűrjezést sem. Nagyon sajnálom, hogy itthon nem vadászhatunk fűrjre, pedig egy nagyon úri, attraktív szórakozás - a Vajdaságban, ahol többször volt alkalmunk együtt fűrjészni, sőt - ha jól emlékszem - Te avattad fel a nagyobb fiamat, Milánt fűrjvadászára.

VADÁSZLAP: Így igaz, a Vadgazda magazin is megírta, hogy "a VADÁSZLAP főszerkesztője védett madarakra vadászik". Tényleg, mi van Milánnal?

Kozma Sándor: - Készül a vadgazda-mérnöki diplomájának a megvédésére, őt sikerült a vadászattal teljesen megfertőzőm, a 16 éves kisebbik fiam még előtte áll. Úgy gondoltam, hogy a gyerekeimnek is át kell adni azt a csodálatos érzést, amit a vadászatnak köszönhetek és amelyben nekem már részem volt. Remélem, hogy a vér,

amit valamennyien az őseinktől örököltünk, nem válik vízzé. Milyen más világ lenne, ha minden gyereket a természet, a vadászat, a vadon élő állatvilág szeretetére, tiszteletére nevelnénk, talán nagyobb lenne az értéke az ilyen fogalmaknak is, mint becsület és őszinteség, barátság és megbízhatóság.

VADÁSZLAP: Egy "vadászírótól" szinte kötelező megkérdeznem, készül-e újabb kötet megírására, mutat-e be újabb "áldozatot" a magyar vadászati kultúra oltárán?

Kozma Sándor: - A válaszom, igen. Amikor Ausztráliában voltam, ott döntöttem el, hogy leírom az élményeim, ítéle meg az Olvasóm, jól tettem vagy sem. Ugyanakkor azt is elhatároztam, hogy erről az ausztráliai vadászatról is fogok írni, nem túl sok magyar vadász élménybeszámolóját olvashattuk eddig. De addig is töretlen szenvedéllyel gyűjtöm a régi vadászati ereklyéket, puskákat, távcsöveket, könyveket és festményeket. Itt van például ez a háború előtti Zeiss távcső, érdemes belenézni, milyen tiszta képet mutat és milyen könnyű. Kettő is van belőle, az egyiket elcsereálném egy újra és azt a fiamnak ajándékoznám. Szólj, ha tudsz valakit, akit érdekelne a csere... ugye mondtam, hogy "rossz vérem van", már megint üzletelek.

VADÁSZLAP: Legyen a beszélgetésünk záró kérdése, mint tulajdonos, mit vársz a Magyar VADÁSZLAP-tól?

Kozma Sándor: - Hát nem azt, mint a Vadgazdától, ahol sokat tanultam, de sajnós nagy árat is fizettem érte. Nem elsősorban a pénz, a profit érdekel, hanem az, hogy tagja lehetek egy olyan profi csapatnak, amelyik elhívatottan a magyar vadászatot, vadászati kultúrát szolgálja és amelyik képes arra, hogy jó irányba befolyásolja a vadászat ügyeinek alakulását, segítse a hazai vadászok tájékozottságát, hiteles krónikása legyen a történéseknek. Remélem, hogy ezúttal - ahogy az előző számban írtad - "jó lóra tettem".

CSEKŐ SÁNDOR

FOTO: PUKR JÁNOS

A célok közelednek

Területi értekezletet rendeztek december 11-én Balatonöszödön, amelyre a dunántúli Nemzeti Park Igazgatóságok, az FVM megyei vadászati felügyelőségek vezetőit, valamint a területi vadászkamrák képviselőit hívták meg. Az értekezleten részt vett Haraszthy László helyettes államtitkár, a Természetvédelmi Hivatal elnöke, Pintér István az

FVM vadgazdálkodási és halászati főosztály vezetője, a rendezvény házigazdája, és Pechtol János, az OMVK főtitkára.

Haraszthy László beszámolt a vadászati érdekvédelmi szervezetekkel megkötött együttműködési megállapodásról, valamint a Natura 2000 program vadászati területeiről. Dr. Csányi Sándor professzor, az Országos Vadgazdálkodási Adattár adatai alapján a nagyvadállomány szabályozásának aktuális kérdéseit elemezte, és megállapította, hogy a dunántúli nagyvadász területek nagy részén a nagyvadállomány további csökkentése indokolt. A megyei felügyelőségek vezetői ismertették a nagyvad fajok létszámszabályozásával kapcsolatos intézkedéseiket és a közeljövőben várható eredményeket. Szó esett még a rókák betegségeivel kapcsolatos kérdésekről is, amelyek megoldásában jelentős szerepük van a vadászoknak.

2005 FEBRUÁR 28 nap

Közép-európai zónaidőben Budapesten

A hó napja	A hét napja	Nap		Hold		fázisai	(h min)
		kel (h min)	nyugszik (h min)	kel (h min)	nyugszik (h min)		
1	Kedd	7 11	16 46	-	9 57		
2	Szerda	7 09	16 47	0 33	10 17	C	8 27
3	Csütörtök	7 08	16 49	1 52	10 43		
4	Péntek	7 07	16 50	3 14	11 19		
5	Szombat	7 05	16 52	4 32	12 10		
6	Vasárnap	7 04	16 53	5 41	13 17		
7	Hétfő	7 02	16 55	6 35	14 39		
8	Kedd	7 01	16 57	7 14	16 09	I	23 27
9	Szerda	6 59	16 58	7 43	17 37		
10	Csütörtök	6 58	17 00	8 05	19 03		
11	Péntek	6 56	17 01	8 24	20 23		
12	Szombat	6 55	17 03	8 41	21 41		
13	Vasárnap	6 53	17 04	8 58	22 56		
14	Hétfő	6 51	17 06	9 16	-		
15	Kedd	6 50	17 08	9 37	0 11		
16	Szerda	6 48	17 09	10 02	1 23	D	1 15
17	Csütörtök	6 46	17 11	10 34	2 33		
18	Péntek	6 45	17 12	11 14	3 37		
19	Szombat	6 43	17 14	12 05	4 33		
20	Vasárnap	6 41	17 15	13 04	5 18		
21	Hétfő	6 39	17 17	14 10	5 53		
22	Kedd	6 38	17 18	15 19	6 21		
23	Szerda	6 36	17 20	16 28	6 43		
24	Csütörtök	6 34	17 21	17 38	7 01	O	5 54
25	Péntek	6 32	17 23	18 47	7 17		
26	Szombat	6 30	17 24	19 57	7 32		
27	Vasárnap	6 28	17 26	21 09	7 47		
28	Hétfő	6 27	17 27	22 23	8 03		

ÜRÖK
TELŐK

I
O

ELSŐ NEGYED
UTOLSÓ NEGYED

D
C

Mire szabad vadászni?

Februárban: gímszarvas ünőre, borjúra - dämtehénre, ünőre, borjúra - őzsutára, gidára - muflonkosra, muflonjuhra, jerkére, bárányra - vaddisznókanra, süldőre, malacra - házi görényre - nyestre - borzra - aranyakálra - balkáni gerlére - dolmányos varjúra - szarkára - szajkóra.

Márciusban: erdei szalonkára.

Figyelem! Erdei szalonkára csak húzáson szabad vadászni. Naponta, személyenként legfeljebb 4 darab madár elejtése engedélyezett.

Egész évben lehető: a vaddisznókan, süldő, malac - a róka - a pézsmapocok - a nyestkutya - a mosómedve.

Szünet Gyöngyösön

Nagyszabású épültrekonstrukció kezdődik el a gyöngyösi Mátra Múzeumban az új év első napjától, így bezár az intézmény, s lebontják többek közt a sikeres vadászati állandó kiállítást is.

Az épület elkészülte, és az új kiállítások megnyitása a tervek szerint 2006 október végére várható.

A lebontandó kiállítás 1996-ban nyílt a vadászat, a vadgazdálkodás és a természet védelmének népszerűsítése céljából.

A kiállítás a vadászatot mutatta be a vadászfegyverek fejlődésén keresztül, s helyet kapott a solymászat, mint kisegítő vadászat, valamint a kutyás vadászat.

A vadászat népszerűsítését szolgálta a vadgazdálkodás - vadetetés és a vadtenyésztés - megjelenítése, ezeken kívül a rendellenes trófeák gyűjteménye és a vadászattal kapcsolatos képzőművészeti alkotások is.

A felújított épületben az új vadászati kiállítás elsősorban a vadászati, vadgazdálkodási és az ezzel kapcsolatos művészeti (képző- és iparművészeti) tárgyakat, dokumentumokat mutatja majd be, nagyobb részletességgel, mint a megszűnő kiállítás. A múzeum szakemberei szeretnék, ha a vadászok, vadászpártolók most is, mint néhány évtizeddel ezelőtt, felajánlásaikkal támogatnák a múzeum vadászati gyűjteményét és az új kiállítás anyagát.

Maderspach Viktorra emlékezve

130 éve, 1875. február 11-én született Iszkrény-ben, Petrosény közelében a jeles vadászíró és a legendás huszárcapitány. (Elhunyt: 1941. október 3-án.)

Az író nevét és emlékét ápoló Maderspach Vadászklub - névadója születésnapján - 11 órakor a cinkotai temetőben vadász és katonai tiszteletadással helyezi el a kegyelet koszorúit. Ugyanezen a napon tisztelői a Pilisi Parkerdő Rt. budakeszi erdészeti központjában őrzött mellszobrát is megkoszorúzzák. A klub az író kalandos életútjának emlékeiből összegyűjtött kiállítási anyagát idén is több helyütt - vadásznapi és egyéb rendezvényeken - rendezői felkérésre bemutatják. További információk: Ádám Jenő, elnök, 06/30/312 1785.

Jogerős az ítélet

Zárt ajtók mögött, lopás vétsége miatt másodfokon is, immár jogerősen ítélte el a Komárom-Esztergom megyei Bíróság Juszt Lászlót... a "TV ügyvédjét". Mint arról már az elsőfokú ítélet közlésénél beszámoltunk, Juszt László 2002. május 31-én a sári vadásztársaság területén lévő erdőtelepítésében - tilalmi időben, engedély nélkül - agyonlőtt egy őzszutát és egy vemhes mezei nyulat, s azokat eltulajdonította. A tettenéréskor nem volt nála semmiféle igazolvány és a terepjárójában a két puskáját is tok nélkül szállította. A jogosulatlanul vadászó arra hivatkozott, hogy tettével az általa 1,2 millió forintra becsült, a vad által az erdősítésében okozott kárát szerette volna csökkenteni. A büntetés: 250 ezer forintos pénzbírság és a fegyvereinek elkobzása volt. Védője bejelentése alapján minden további jogi lehetőséget kihasználnak azért, hogy a megítélése szerinti jogtalan ítéletet megváltoztassák, s ezért felülvizsgálati kérelemmel fordulnak a Legfelsőbb Bírósághoz.

Súlyos baleset

Lövést követően a "márkás" Blaser R 93 -as puska zárszerkezete szétszakadva és hátravágódva súlyos arcrongcsolódást okozott december 8 -ikán, a Nagyerdő Vadásztársaság (Hajdú- Bihar megye) G. Imre fizető hazai vendégvadászának. Lovas kocsival barkácsoltak, dámra és vaddisznóra. A vendég minden gond nélkül már hat lövést leadott, elejtett egy dámbikát, egy süldőt, de hibázott is, majd egy sebzett disznóra lőtt, s ezután igen gyorsan ismételt, amikor a súlyos baleset bekövetkezett. A kisértő vadász egy hatalmas fémes hangú robbanást hallott, és vendégére nézve látta, hogy arcának jobb oldala borzalmasan szétroncsolódott. Azonnal mentőt hívott, s a sérültet a Kenézy kórházba szállították. A rendőrség a helyszínelést azonnal megkezdte. A puska leszakadt zárszerkezetét mintegy 14 méterre találták meg a fogattól. A farészein is rongálódott, szétroncsolt fegyvert, a kilőtt hüvelyekkel együtt a hatóság lefoglalta és szakértői vizsgálatra küldte. Az ügy tanulságaira a vizsgálat befejezése után visszatérünk. Lapzáratánk idején a sérült már túl van az életveszélyen, s talán sikerül a szeme világát is megmenteni. Tomasik Jenő, a Blaser Magyarország Kft. ügyvezetője lapunk kérdésére úgy nyilatkozott, hogy csak a szakértői vizsgálat befejezése után mond véleményt.

A vadászterületen található kutyák és macskák elejtésének új szabályozásáról

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága 2004. június 30-ai hatállyal megsemmisítette a vadászati törvény 36. §-át, hivatkozva arra, hogy az sérti az Alkotmányban biztosított tulajdonhoz való jogot. Az Alkotmánybíróság azonban nem azt kifogásolta, hogy a kóbor kutya és macska probléma kezelésének nincs helye a vadászati törvényben, és lehetőséget adott a jogalkotónak arra, hogy a természeti értékek védelmét szolgáló szabályozást a tulajdonjoggal összhangban megalkossa. A 2004. november 3-án hatályba lépett új vadászati törvény 30.§ (3)-(4) bekezdése az alkotmányos szabályozás kötelezettségének tesz eleget azzal, hogy a vadászok számára megengedi a vadállományt veszélyeztető kutyák és macskák elejtését, meghatározott feltételek fennállása esetén.

Az új szabályozás a vadállományt a kutyák illetve macskák általi üldözéstől és elpusztítástól kívánja védeni, ami a természeti értékek egyikének védelmét - ezáltal a közérdeket - szolgálja. Az élet természeti alapjainak védelme megköveteli a természetes környezet megóvását, aminek szerves részét képezi a szakszerű vadgazdálkodás és a vadállomány védelme. A természetes vadállományt károsító kutyák illetve macskák ezenkívül közvetlenül veszélyeztetik az államnak a tulajdonjogát is, mivel a vadászati törvény szerint a vad az állam tulajdonában van.

Becslések szerint Magyarországon százezres nagyságrendben élnek lakott területen kívül rendszeresen kóborló kutyák és macskák, és sajnos a felelőtlen emberi magatartás következményeként számuk további növekedése várható. Ezen állatok helyzetének kezelése komplex megoldást kíván, amelynek a vadászati törvényben történő szabályozása csupán a megoldás egy kényszerű eszköze, ugyanis ezek az állatok nem csak a vadállományt károsítják, hanem komoly problémát jelentenek humán- és állategészségügyi szempontból, továbbá veszélyeztetik a közbiztonságot, és károsítják a természetvédelmi oltalom alatt álló értékeket is.

Vadvédelmi szempontból csak a kutya és a macska elejtésének megengedése indokolt. Mindkét állatfaj ragadozó életmódot folytat, aminek következtében a természetbe kiszabadulva jelentős károkat tudnak okozni a vadon élő állatfajokban. A macskák esetében további súlyos problémát jelent a vadmacskával való hibridizáció, ami a hazai vadmacska populáció teljes genetikai leromlását eredményezheti. Egyéb házi, illetve kedvtelésből tartott állatok a természetes élőhelyeken való megjelenése - bár állategészségügyi szempontból komoly problémákat okozhat - nem jelent a vadon élő állatfajokra olyan veszélyt, amely indokolná elpusztításukat.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény szerint az állat életét elfogadható ok vagy körülmény nélkül kioltani nem szabad. A törvény példálózó felsorolást ad arról, hogy mi minősül elfogadható oknak, illetve körülménynek, így többek között a fertőző betegségek kontrollja, valamint az azok ellen való védekezés, vagy a másként el nem hárítható támadás megakadályozása.

Mi minősül kóbor kutyának, macskának? A kóbor állatot nem lehet hézagmentesen definiálni, annak mind a szűkebb, mind a tágabb értelmezése egyaránt bizonytalansághoz vezet. Pusztán

külseje alapján egy lesóványodott, csapzott szőrű eb egyáltalán nem biztos, hogy gazdátlan. Ha pedig abból indulunk ki, hogy minden kutya, macska kóbornak minősül, amelyek a gazdájától, vagy a legközelebbi lakott településtől bizonyos távolságra található - mint ahogyan azt a korábbi normaszöveg tartalmazta - szintén nem jelent biztos megoldást. Ezenkívül a vadat attól a kutyától is meg kell védeni, amelyiket a gazdája nem etet rendszeresen, ezért az minden nap kiszökik és a természetben próbál táplálékot zsákmányolni, holott a közfelfogás azt nem tekinti kóbornak.

A jogalkotó úgy ítélte meg, hogy egymagában az a tény, hogy egy állat elkóborolt, vagy a gazdája szándékosan kitette, nem minősül az állatvédelmi törvény szerint olyan elfogadható körülménynek, amely az állat életének kioltását indokolná, azonban a védett illetve a vadászható állatfajok védelme - mint kiemelt közérdek - igen. Ezért választotta azt a megoldást, hogy meghatározott feltételek fennállása esetén a vadászterületen található bármely kutyát vagy macskát elfoghatja illetve elejtheti a vadász, akkor is, ha az állatnak van ugyan gazdája, azonban annak felderítésére nincs közvetlen lehetőség. Kutya esetében az egyik ilyen feltétel a vad üzése, mivel a vadállomány védelme ez esetben másként nem hárítható el. Ezt a feltételt a szabályozás azért csak a kutya esetében engedi meg, mivel a macskák ragadozó életmódjára nem jellemző a zsákmány üldözése. További alternatív feltétel a kutya vagy macska elfogására illetve elejtésére, a másként el nem hárítható támadás vagy fertőzés továbbterjedésének megakadályozása, amelyet az állatvédelmi törvény is említ elfogadható indokként. A vadászati törvény tehát a korábbi szabályozáshoz képest jelentősen leszűkíti a kutya és macska elejtésének lehetőségét, és azt csak meghatározott feltételekkel engedi meg. Kiemelendő továbbá, hogy ezekben az esetekben az állatok elfogása, befogása is megengedett, amennyiben azt a körülmények lehetővé teszik.

Az állatok védelméről szóló törvény azt is szabályozza, hogy az állat életének kioltása kizárólag kábítás után történhet. A kábítási kötelezettség azonban nem vonatkozik arra az esetre, ha az állat életének kioltását szükséghelyzet indokolja, azonban ezekben az esetekben is gondoskodni kell arról, hogy az állat életének kioltása szakszerű gyorsasággal és a legkisebb szenvedéssel járjon. Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy a vadászati törvényben felsorolt esetek olyan szükséghelyzetet jelentenek, amelyekre nem vonatkozik a kábítási kötelezettség, a szakszerűség illetve a legkisebb szenvedéssel járó elejtés pedig a lőfegyverrel történő elejtés során biztosított.

A törvényszöveg a fenti szabály alól kivisz egyes eseteket, így a fenti feltételek fennállása esetén sem lehetséges elpusztítani a felismerhető jellel ellátott, rendeltetésüknek megfelelően alkalmazott vadászkutya, valamint a vakvezető kutyát. A korábban érvényes szabályozás kiterjesztette ezt a felsorolást egyes állatörző, illetve védelmi funkciót ellátó kutyára. Azonban ezeket az állatokat nem kötelező olyan felismerhető jelzéssel ellátni, amely a megkülönböztetésüket szolgálja, ezért döntött a jogalkotó a törvényi kivételekből történő elhagyásuk mellett.

Mindezek alapján elmondható, hogy a sajtóban megjelent több véleménnyel ellentétben, az új vadászati törvény nem ütközik az állatvédelmi törvénybe, és azzal összhangban szabályozza a kérdést. Le kell szögezni továbbá, hogy a probléma megoldását nem pusztán a vadászati jognak kellene felvállalnia, hanem szükség lenne a hazai ebtartás szabályozásának teljes felülvizsgálatára, és az emberek mentalitásának megváltozására.

PINTÉR ISTVÁN

FVM vadgazdálkodási és halászati főosztályvezető

Egy meghiúsult libázás ürügyén

Még októberben csörgött a telefon. Egy, a VADÁSZ-LAP-ot rendszeresen olvasó vadász libázni és barátkozni hívott a Fertőre. Miért ne barátkoznánk? - gondoltam magamban - bár egy vadászati meghívás akkor az igazi, ha konkrét időpontra szól. Nem telt bele egy hét és Raszipovits Zsolt - mert hogy így hívják a telefonálót - több időpontot is ajánlott, azzal a megjegyzéssel, hogy a libákat nem tudja garantálni, de a biztonság kedvéért szervez "mögé" egy apróvadászatot. Megegyeztünk december 18-án. Téltek-múltak a hetek, majd Horváth István - az Ausztriában dolgozó Zsolt megbízásából - többször is egyeztetett a tervezett vadászatról. Kiderült, ha kevés lenne a liba a magyar oldalon, átmennének a Fertő túloldalára, Ausztriába ... és ha ott sem bízna a libák, részt vehetnének egy osztrák fácán- és nyúl vadászaton... ehégre már mi is EU-tagok vagyunk. December 16-án a Dunántúl északi részén ónos eső esett és azonnal ráfagyott mindenre. Másnapra sem sokat javult a helyzet, tükörjégen csúszkáltak az autók. Viszont megjöttek a libák - jelezte Horváth úr telefonon - ha nem változik a helyzet,

egész jó esélyünk lehet a libázásra.

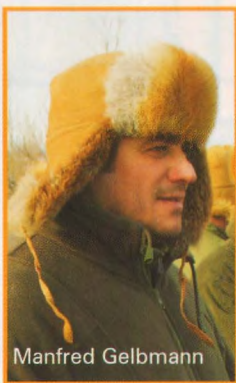
Az indulás előtt - biztos, ami biztos - vásároltam 6-os sörétet és a kuplungomat próbáló csúcsforgalom kellős közepén, Homonnay Zsombor kollégámmal átvergődtünk a bedugult fővároson, hogy aztán találkozzunk ismeretlen barátainkkal a Törnácospanzióban, Hegykőn. Tatabányáig poscsék idő volt, s ahogy közeledtünk a Fertő-tó felé ... egyre jobban javult az idő, olvadt a jég, megszűnt az eső és a köd ... viszont ezzel párhuzamosan foszladozni kezdett a libázás lehetősége. Az esti vacsoránál már nem is erőltettük, maradtunk az osztrák apróvadászatonál.

AFertő-tó ausztriai beszőgellésénél, a "Fertő-sarokban", közvetlenül a határ mellett, Pamhagen "török toronyhoz" címzett kocsmájában találkoztunk vendéglátóinkkal, akik 1490 hektáron vadásznak a falu határában. Hivatalosan 12 bérlője van a területnek, valamennyien földtulajdonosok, zömében gazdálkodók. A bérllet 8 évre szól, fejenként és évente 4 ezer eurót - azaz 1 millió forintot - fizetnek a vadászatért. Minden bérlőnek van egy "spanja", olyan társa, akivel megoszthatja a költségeket, s akivel együtt egy hónapon keresztül ellátják a vadőri teendőket, a terület védelmét, a ragadozók gyérítését, a vadállomány

Gottfried Jakits

Manfred Gelbmann

etetését. Évente hat alkalommal szerveznek közös apróvad vadászatot, áprilisban a régió vadász-szövetségének szervezésében egy napon(!) kötelezően gyérítik a rókákat és egyénileg vadászhatnak őzbakra, vízivadra és libára. Nem osztanak kompetenciát, ha valaki vadat akar enni, annyiért veheti meg, mint amennyit a vadhús-kereskedő adna érte. Nincsenek "közgyűlések", bizottságaik, mindent elrendeznek a vadászat előtt és után. A bérlők közé a nyolc év alatt nem lehet bekerülni, egyetlen kivétel van, ha valamelyik bérlő vagy a társa január végéig nem fizeti be a bérleti díjat.

Ezt még a 10 órakor kezdődő és hat hajtásra tervezett fácán- és nyúl vadászat előtt sikerült "Manitól" - Manfred Gelbmanntól - megtudnunk és némi maliciával hallgattuk, hogy a napi terítéket 200 darabosra tervezik.

Indulás - adta ki az ukázt a kocsmában Gottfried Jakits, a "főnök", civilben a környék vámparancsnoka - és megtartotta az eligazítást, majd számot húzott a 20 puskás. A csapat a színes számok alapján kétfelé vált és fölkapaszkodott a traktorok vontatta,

szalmabálákkal "kényelmessé tett", egyenként két pótkocsiból álló szerelvényre. Mi is számot húztunk és ekkor tűnt fel, hogy minden puskásnak legalább egy kutyás és egy kuty nélküli hajtója van.

Az első hajtásban értettem meg a vadászat módját. A tíz-tíz puskás vonalban egymással szemben haladt, legfeljebb a szélső puskák flankoltak egy kicsit, de egyszer sem alakítottak ki kör-, vagy U-hajtást. Ami a két vonal között kiment, megmaradt jövőre, egy területrészt ugyanis évente csak egyszer vadásznak meg. A hajtások nem voltak 5-6 száz méternél szinte soha hosszabbak, kényelmesen sétálhattunk a kordonos szőlőkben, a keleti vetéseken vagy a mindenhol simára művelt parcellákon, illetőleg egy hajtásban, egy ligetes-bokros erdőben.

Hiszik, nem hiszik, rendesen szólt a puska ... amíg ránk nem tört az Alpok felől érkező 60-80 kilométeres szél, vendéglátóink szinte nem hibáztak el egyetlen nyulat vagy fácánt sem és a kutyák - szállkás és rövid szőrű német vizslák, labradorok és egy magyar vizsla - röviden keresve kiválóan dolgoztak és minden lőtt vagy sebzett vadat apportíroztak. Egy fekete labrador különösen jeleskedett, volt olyan sebzett nyúl, hogy a látóhatár végétől hozta el, mintegy másfél kilométeres távolságból és az sem volt éppen semmi, amikor a patakon átúszó mezei nyulat - nem volt meglőve - a víz alá nyomta, s miután a nyúl megfulladt, farkesóválva vitte a gazdájához. A hideg és viharos szél igazán izgalmassá tette a fácán vadászatát. Ha nem sikerült gyorsan az emelkedése elején meglőni, úgy felült a szélre, hogy utána már nem érték

utol a sörétek. Ez meg is látszott a terítéken, mert bár szépen volt fácán - az utolsó hajtásban már csak fácánra vadásztunk-, a 207 vadból csak 54 fácánkakas esett.

Hát igen, valamit sokkal jobban csinálnak osztrák barátaink, mint mi. Ezen a másfélezer(!) hektáros területen évente 800 mezei nyulat, mindenféle telepítés nélkül 400 fácánkakast, 25 őzbakot, 25 sutát, 25 gidát, 140 kiniglit (üregi nyulat), 150 récét, 120-180 vadlibát lőnek és a kotorékból kiszedett kölykökkel együtt, az ugrasztott rókák száma sem több 20-30 darabnál.

Kotorék. Álljunk meg ennél egy pillanatra. "Mani" - a vendéglátó és ezért a puska nélküli "hajtóm" - a nálunk is ismert építőanyagokat gyártó és forgalmazó Leier cégnél dolgozik, ahol több évi kísérletezgetéssel kidolgoztak egy olyan, szabadalmaztatott beton-kotoréket, amely Burgenlandban több, mint kétezer helyen eredményesen működik. A géppel földbe sülyesztett, előregyártott betonelemekből - katlanból, csatornákból álló - kotoréknak több előnye is van. A rókák szívesen költöznek bele, nem tudnak menekülő csatornákat ásni, a katlanok fedőlapja levehető és így kiszedhető belőle a szaporulat és a kotorékozó kutyák után sem kell órákig kézierővel ásni. Egy ilyen beton-kotorék ára 240 euró, melynek a felét a tartományi vadászszövetség állja! (Természetesen kértünk árajánlatot, hogy forintért mennyiért lehetne Magyarországon is hozzájutni, s talán az sem lenne érdektelen, ha a hazai élőhelyfejlesztésekre szánt pénzekből erre a célra is lehetne pályázni.)

Nem kell hozzá felsőfokú vadgazdálkodási képzettség, hogy megállapítsuk, ha azt akarjuk, legyen ismét bőven apróvadunk, elsősorban mezei nyulunk, akkor jócskán kellene tennünk(!) a róka visszaszorításáért, állományuk drasztikus csökkentéséért. Nem az íróasztaloknál kitalált szankciók, nem a konferenciák, hanem az ilyen praktikumok - a mesterséges kotorékok, a tartományra kiterjedő, egyetlen napra koncentrált és kötelező - róka-gyérítés fogja nálunk is a kérdést megoldani.

Mondanom sem kell, még rókanyomot sem láttunk a pamhageni vadászat során, nemhogy a hajtásban menekülőt ... igaz, az erdőfoltokban, az erdőben, és ahol róka egyáltalán előfordulhat, öt beton-kotorék várja az esetleg a Fertő-tó felől, a magyar zöldhatáron átsámborgó rókákat.

S van a burgenlandiaknak még egy "aprócska" vadgazdálkodási "trükkjük". Egész évben (!) folyamatosan etetnek. Mindegy, hogy a nyulak, fácánok, őzek a kisebb parcellákon megtalálhatnák a táplálékukat, a földek szélén és az etetőekben mindig van rágcsálnivalójuk: cukorrépa, kukorica, bálázott lucerna, granulált táp, nyalósó. A pamhageniek a 6,5 hektár vadföldön

kívül 34 tonna takarmányt etetnek fel a vaddal évente. Vitatkozás nélkül fizetik ki a gyümölcsösökben többségében nyulak okozta károkat, előfordul ugyanis, hogy a fekete műanyagból készülő csepegtető öntözőrendszer az eltévedt sörétek miatt több helyen folyik, mint a vadászat előtt.

Bár a hazai gyakorlattól jócskán eltérő, némiképp szokatlan, mégis kiváló hangulatú, jól szervezett ausztriai-burgenlandi apróvad vadászatot vehetünk részt. Nem ellenőrizték a vadászjegyünket, a fegyvertartási engedélyünket, nem kellett aláírnunk, hogy részt vettünk a balesetvédelmi oktatáson, nem szondáztak ... igaz, hogy a hajtások után rögtön a vontatóra rakták a lőtt vadat és nem készítették terítéket, (a lőtt nyulakat 5,5 euróért, a lőtt fácánokat 2 euróért vitte el a kereskedő), de az is igaz, hogy ez a vadászat - a nyelvi nehézségek ellenére - leginkább a barátság-ról, a barátkozásról szól.

17 kilométerrel a magyar határtól rá kellett döbennünk, mennyire nem vagyunk "vadászati nagyhatalom" ... miközben az adottságaink lehet, hogy sokkal jobbak, mint a burgenlandiaké.

Cukorrépa a nyulaknak

Apropó libázás. Este és másnap reggel tízezzrel húztak ki a libák a Fertő-tóról, de olyan magasan, hogy esztelenség lett volna lövést tenni rájuk. A Hegykői Súlyom Vt. 3700 hektáros területén, közvetlenül a Fertőhansági Nemzeti Park határán Raszypovits Zsolt vadászmesterrel, Horváth István "Bütyökkel" és Kiss Ádám hivatásos vadással együtt gyönyörködtünk a fantasztikus színekben pompázó napfölkeltében.

CSEKŐ SÁNDOR

Ha a jegyző nem jegyez

Atavaly májusban megjelent rendeletmódosítás egy sor kötelező és határidőre elvégzendő feladatot adott a földtulajdonosi közösségeknek. A földtulajdonosi gyűlések érvényes döntéselben változatlanul kulcsszerepet játszanak a települési önkormányzatok jegyzői, mert a területarányos képviseleti szavazásban nélkülük a legtöbb helyen egyszerűen matematikai képtelenség elérni a gyűlés határozatképességét, majd az egyszerű szavazati többséget. (50 százalék + 1 szavazat)

Semmiféle előírás nincs arra, hogy az önkormányzatok hirdetőtábláira 32 napig kifüggesztett hirdetésménnyel szabályosan összehívott földtulajdonosi gyűlésen a jegyzők meg is jelenjenek, és azon a távolmaradó földtulajdonosok nevében felelősen szavazzanak. Ha viszont nem jelennek meg, vagy maguk helyett meghatalmazottat nem állítanak, még a legjobb szándékú törvényisztelő földtulajdonosi gyűlés is képtelenné válik a jogszerű határozathozatalra.

Nem babra megy itt a játék, mert most már előírás például a működési szabályzatnak a rendelet mellékletében mintaként közreadottak szerinti módosítása, pontosított a földtulajdonosi képviselő beszámoltatási kötelezettsége, a költségvetés elfogadása, sőt a tulajdonosi alapon működő vadászati közösségek esetében a többlehasználati díjról való rendelkezés, valamint egy sor ehelyütt helyhiány miatt nem részletezhető, de a jogszabályok szerint a képviselőtől szigorúan számon kérhető vadgazdálkodási szakmai kérdés is.

Ha gyűlések most figyelmen kívül hagyjuk a jegyzők igazolt vagy az egyszerű nemtörődömségből adódó távolmaradásait és foglalkozunk azzal, amikor a jegyző vagy egy földtulaj-

donosi közösség vadászterületéhez tartozó település szinte valamennyi jegyzője "elfelejt" a szabályosan meghirdetett gyűlésen megjelenni. Mi ez, ha nem kötelességmulasztás? Mi ez, ha nem jogszabálysértés azok részéről, akik egyébként éppen a jogszabályok betartásáért lennének felelősek?

Sajnos egyre több olyan gyűlésről szerezhetünk tudomást, ahol a jegyzők távolmaradása mögött egyértelmű a szándékosság. Ha a többségben vagy akár kisebbségben álló "egyesek" hatására - erre is szép számmal akadnak elrettentő példák - a jegyzők miatt alakul ki a földtulajdonosi gyűlés döntésképtelensége ... amit akár manipulációnak, sőt súlyos visszaélések eszközének is lehet tekinteni. (A véletlenekben pedig jobb, ha egyáltalán nem hiszünk.)

Murphy törvényei szerint: amivel vissza lehet élni, azzal vissza is élnek. A földtulajdonosi gyűlések körébe tartozó visszaélések lehetősége azzal kezdődik, hogy az önkormányzat - nem is biztos, hogy a jegyző - a gyűlés összehívására előírt és átvett hirdetésményt nem függeszti ki időben, vagy idő előtt leveszi a hirdetőtábláról. (Vonatkozik ez a gyűlésen hozott határozatokra is.) Következmény: elég egyetlen kistulajdonosnak a bíróságra benyújtott panaszja ahhoz, hogy az egész tortúra, több száz rendes ember időt rabló munkája, akarata - totálisan érvénytelené váljon. Az ügyeskedők így aztán - szinte beláthatatlan ideig, akár a bérleti ciklus végéig - simán el tudják húzni a napirendekben megfogalmazott változtatásokat.

A vadászati felügyelőségek - ha a bérbeadók és bérlők között vita támad - a bíróság jogerős határozatáig érdemben nem intézkedhetnek. Közben persze telnek és múl-

nak a vadászévek... és a bérlő a szerződésben előírt határidőig rendületlenül nem fizeti a területbérleti díjat, hiába mondták fel a szerződését, a pereskedés alatt - ami jó esetben két-három év is lehet - vidáman és önfeledten vadászhat tovább.

A vadászati felügyelőség - bár tisztában van a bérlő szabálytalankodásával - kénytelen jóváhagyni az éves lelövési terveit, beszámolóit, miegyebeket ...

Joghézag ez a javából! És érthetetlen is, hogy egy szakhatóság miért nem tagadhatja meg ilyen esetekben az engedélyeket, hiszen a vadállomány védelmében hozott törvény - az én logikámmal - erre egyébként feljogosíthatná.

Visszatérve a jegyzők "tüntető" távolmaradásának ügyéhez, pontosan tudjuk, hogy a feletteseiknél, a megyei közigazgatási hivatalnál panaszt lehet ellenük tenni. Joggal, vagy anélkül, esetleg szűkebb pátriánk "történelmi tapasztalatai alapján" a földtulajdonosi képviselők és a vadászó földtulajdonosok tartanak attól, hogy a "mószerezésnek" bizonyíthatatlan eredetű bosszúállás lehet a vége. Mert a jegyző is "emberből van" és senki nem repdes az örömtől, ha valaki ellene a feletteseinél panaszt tesz.

És a kör itt be is zárult? Remélhetően nem! A törvény eddigi végrehajtási rendeleteit azért változtatták meg immár a negyedik alkalommal, mert a cél az időközben sorra nyiladozó kiskapuk bezárása volt. Valahol, valakinek és valamikor - ezt is el kellene rendeznie, a jegyzők a távolmaradásukkal nem bojkottálhatják a földtulajdonosok döntéseinek meghozatalát, s mondjuk ki nyíltan: nem lehetnek akadályozói a földtulajdonosok állampolgári jogai gyakorlásának.

Homonnay Zsombor

Meddig etessük a vadat?

"Nemes hagyomány" sok vadászterületen, hogy amikor vége a vadászi dénynek, azonnal abba hagyják a vad etetését. Mint minden aljassághoz, természetesen ehhez is gyártanak számos öngazoló ideológiát. Néhány ezek közül: - Minek etessük, ha már nem löhetjük? - A szarvas tél végén csinálja a legnagyobb erdei kárt, ne tartsuk ott az etetéssel - Drága a takarmány... stb. Pedig a jó vadgazda tisztában van azzal, hogy a téli etetés elsősorban a gondjaira bízott vadállomány sikeres áttelelését hivatott biztosítani, s ennek pont a tél vége a legkritikusabb időszaka. Az önfenntartáson kívül a fejlődő embrió, disznónál sokszor a már megszületett utódok táplálása, őznel az agancsépítés időszaka igényel fokozott kondicionálást - miközben ez az év tápanyagban legszegényebb ideje. Összeállításunkban három különböző tájegység eltérő típusú vadászterületének vadgazdái nyilatkoznak a télvégi etetés náluk bevált gyakorlatáról.

Etetőhelyek a sűrűben és a mező közepén

Erdei Péter
 agrármérnök, fővadász
 (Fauna Rt., Füzesabony, Heves megye)
 Terület: 33.000 hektár, éves teríték 200-250 disznó,
 200 őz, 800-1500 nyúl, 5-7000 fácán, 500-1500
 vadkacsa 100-250 vadliba.

A Tisza-tó mellett elterülő területünk tipikusan alföldi, síkvidéki, jellemzően apróvadász élőhely, míg a tó partjain és az ártéri erdőben egy teljesen más, hazánkban talán máshol nem is található mocsári vaddisznó-eldorádó van. Az "illegálisan" élő disznóállomány természetdelmi szempontból nem kívánatos, így etetésük kizárólag az állománycsökkentő vadászatot elősegítő szőrókra korlátozódik.

Az állománycsökkentő megállapítás, hogy apróvadász etetőből nem lehet elég sok, s ez fokozottan igaz a mi hatalmas területünkre. Értelmességgé meg kell említeni, hogy még a tópartjáról kijáró vadkacsákat is etetjük - igaz, vadászati céllal - a tarlóra, tocsogóra kijáró csapatoknak néhány helyen, a víz partjait folyamatosan szórunk ki szemestakarmánnyal, a kacsák még a jégen is ugyanúgy jár, mint a disznó a szőróra.

A helyszín kiválasztásánál elsődleges természetesen a vad igénye, ezért tesszük az etetőket a legzordabb időkben is menedéket nyújtó sűrűk közelébe. Fontos szempont a jó megközelíthetőség, hiszen a téli őszi-téli útviszonyok között egész télen át el kell látnunk ezeket a helyeket takarmánnyal. Nem tesszük az etetőket közelébe, hiszen ezzel növeljük gépjármű-vad ütközések bekövetkezését, de kísértésbe ejthetjük orvosi szempontból hajlamos embertársainkat is. Nem mindegy az etető tájolása, hiszen az észak-északnyugat felé nyitott apróvadász etető az első havazás vagy az eső benedécsíti a takarmánnyal. Az őzek által télen tévesen látogatott területeken építünk fűtő szénarácsokat, melyeket természetesen csak takarmány etetésére is alkalmassá tesszük. Az őzárácsokat takarás híján sok helyen építjük nyílt terepre, őzeink szorosan látogatják ezeket is, de a helyet megválasztjuk meg, hogy ha ember közelébe kerülnek, az őzek észrevegyék.

Mivel intenzív fácántenyésztéssel és ki-
 cserével is foglalkozunk, a szemes ta-
 karmánnyal való etetést már nyáron
 elkezdjük. A többi részen korai ősszel,

persze ilyenkor még kis mennyiségekkel, mintegy szoktatva a vadat az etetőkhöz. Sokaknak talán meglepő, hogy az őzek milyen szívesen látogatják már ebben az időszakban is. Október derekától egyre gyakrabban találjuk hullott agancsukat az etetők alatt, vagy azok közvetlen közelében. Arról, hogy ezek a megtalált agancsok milyen sok hasznos információval gazdagítják a vadgazdálkodót, talán nem is kell beszélnem. Többféle takarmányt (kukoricát egy kis napraforgó ocsúval és búza törtszemmel) vegyítünk össze, mert így az egyes összetevők tápanyagtartalma kiegészíti egymást, valamint csökkenti az etetők ember általi kifosztásának veszélyét is - ami sajnos nem ritka jelenség napjainkban. A közelben kihelyezünk sót és a havas időszak beköszöntével szinte kötelező módon szálas takarmányt is, mely utóbbival főleg az őzek tejsavmérgezését igyekszünk megelőzni. Az idősebb bakok már decemberben elkezdik agancsuk növesztését és bizony a ta-

vaszi vadászatok eredményét komolyan lehet befolyásolni a téli takarmányellátással, de a suták veheménpítése szempontjából sem közömbös azok kondíciója. Lényeges a rendszeres felügyelet, hiszen a jól megválasztott etetőhely környékén a vad szívesen tartózkodik akár egész nap, ami az állomány számbavételét, a vadászatok tervezését nagyban könnyíti - de sajnos a hurkolók is előszeretettel itt állítják fel eszközeiket.

A szálastakarmány nagy mennyiségű kietetésének ideje a tartósan havas időszak, amikor a járható dűlőúton egy jól megrakott vontatóval elindulva és a bálázott lucernából minél sűrűbben, kis csomókat dobunk a földre. Ha az idő fagyos, a takarmány nem károsodik. Az etetéssel leginkább a fácánok köthetőek helyhez a sűrű bozóttal, náddal fedett helyeken. Gyakorlatilag minden magot szívesen fogadnak a vetőmagüzemekből beszerezhető gommagoktól a kukoricáig.

Sajnos elég kis létszámban található nálunk fogoly, kedvelt tartózkodási helyeiken juttatunk ki nekik takarmányt, figyelve arra, hogy a közelben ne legyen kedvező leshely a ragadozó madaraknak.

Még a tavaszig kitartó, intenzív etetéssel sem mindig tudjuk megvédeni állományunkat a tél viszontagságaitól. Szomorú példa volt erre 2003 februárja, amikor a tartós, és a nagy gépekkel is alig járható magas hótakarón négyezer bála lucernaszénát hordtunk ki a vadnak - mégis jelentős elhullást észleltünk.

FOTÓ: SOMFALYI ERVIN

Az apróvad érdekében

**Bodorics Pál agrármérnök,
vadászmeister és hivatásos vadász
(Répcenteni Hunor Vadásztársaság, Vas megye)**
Terület: 9200 hektár, éves teríték 80 disznó, 35 szarvas,
170 őz, 80 nyúl, 180 kakas.

Síkvidéki területünknek alig tíz százalékát borítja egybefüggő erdő, itt azonban egész évben folyamatosan etetünk. Év közben itt csak fizetővendég vadászhat, két disznóhajtást rendezünk, novemberben külföldieknek, karácsony után a tagságnak, s csak januárban engedélyezett az egyéni vadászat az erdő egy részében. Téli időszakban hat nagyvad etetőhelyet tartunk fenn, amelyet a tél végével két-három állandó helyszínre csökkentünk az addigra már ismert vetésterv függvényében. Ha a kritikus időszak elmúlt, az etetés célja már elsődlegesen a preventív vadkárelhárítás, a vad benntartása az erdőben, a károsítás időtartamának csökkentése. Sok takarmányt juttatunk ki a területre, így alig kell vadkárt fizetnünk. Évi másfél-két millió forintos költséggel, az árutermelő területekkel azonos minőségben művelt 20 hektár vadföldünkön megtermelünk és betárolunk 20 tonna szemes kukoricát, magunk készítünk 80-100 tonna szilázstakarmányt. A betakarítás után tél végéig lábon hagyjuk a kukoricaszárat takarásnak, s közé morzsolt szemmel etetünk. Lédús tápláléknak kiviszünk 50 tonna répaszeletet, tapasztalatunk szerint ez ak-

kor hatékony, ha legalább 15 mázsát teszünk egy kupacba, így kevésbé rohad, s az enyhe erjedés időszakában kezd rájárni igazán a vad. A környékbeli terményfeldolgozó üzemekből 6-700 tonna gabona és kukorica törtszemet, ocsút, sörárpa-hulladékot szállítunk, s külön az apróvadnak 4-5 teherautónyi napraforgómag is jut. Természetesen nem csak a terület tizedén etetünk. Egyre gyarapodó és minőségében is folyamatosan javuló őzpopulációink, az utóbbi fél évtizedben látványosan feljövő mezei nyúl-, vadfácán-, sőt fogolyállományunk kezelhetően igazolja vadetelési mód-

szerünk helyességét. Mindez történik annak ellenére, hogy soha ilyen mértékű mezőgazdasági művelés nem volt a területen, a föld egyre inkább érték lett a nyugati határ közelében. A lábasjóság megfogvatkozásával egyre zsugorodik a takarmánytermelő területek aránya, szinte nincs lucerna, s egyre több gyeptet törnek fel szántónak. Nyoma sincs már az 5-10 éve lépten-nyomon látható gazos, műveletlen parlagterületeknek, pedig a "vadászfama" szerint pont ez lenne ideális az apróvadnak... Az igazság másik oldala, hogy keményen kézzel tartjuk a kártevőket, folyamatosan vadászuk éjjel a rókát. Míg az ezredforduló táján az éves elejtés meghaladta a 250 darabot, s volt társasvadászat, ahol 8 kakas mellett 15 róka "adta" a terítéket, mára ez a szám évi 25-30 darabra csökkent. Az árokpartokon, csenderesek, mezei erdőfoltok szegélyén ocsút, törtszemet, napraforgómagot szórunk, a havas idő beálltával a betárolt 450 bála lucernaszénából aggatunk a bokrokra, a fák hőmentes szoknyájára, s alkalmilag magunk szedte cukorrépat is adunk a nyulaknak. Az őz és az apróvad etetését a gabona viaszérésének idejéig folytatjuk. A 2004-es év nálunk kedvező volt a vadállomáynak, jó volt a tavaszi szaporulat, a kocák 4-6 malacot neveltek fel. A kukorica sok helyen még novemberben, decemberben is lábon állt, karácsonyig még nem volt szükség a megszokottnál több kiegészítő etetésre, hó híján a széna kihordását még nem kellett megkezdeni. Pályázati pénz igénybevételel épített takarmánytárolónkban bőséges tartalék van elhelyezve, a vad nyugalma a kíméleti területeken biztosított, az esetlegesen zordra forduló tél sem talál bennünket felkészületlenül.

Szántott szórók

Gróf András
erdőmérnök, erdészeti igazgatóhelyettes
(Zala-erdő Rt., Lenti Erdészet, Zala megye)

Terület: 10.000 hektár, éves teríték 450 disznó,
150 szarvas, 220 őz.

A lankás pusztaapáti vadászterület 65 százalékát borítja erdő. A mezőgazdasági területeket a vegetációs időben a termény betakarításáig villanypásztorral védjük a vadkártól. Mivel a vad természetes táplálkozási felületeit a vad elől elzárjuk, ezért számára vadföldeket művelünk és egész éven át biztosítjuk részükre a takarmányt a szórókon. A vadföldet intenzíven, a mezőgazdasági művelésben szokásos normatívák szerint, olyan vetésforgóval műveljük, hogy a vad egész évben friss, az általa kedvelt növénykultúrákat találjon. A mintegy 110 hektárnyi vadföld mellett további 25 hektáron vadlegelőt is műve-

lünk. Az etetés folyamatos, de a kivitt takarmány mennyisége és összetétele állandóan változik. Az időjárási körülmények, a területen tartózkodó vadmennyiség, valamint az egyes vadfajok korosztályonkénti összetételének figyelembevételével határozzuk meg a takarmányszükségletet.

Tavasszal és nyár elején a friss zöldtakarmányt biztosító vadföldek mellett az erdei nyiladékokon létesített "szántott szórók"-nak van nagy jelentősége. Helyhez kötik a vadat, elsősorban a vaddisznót, ezzel jelentősen csökken a kukoricavetések a túrási kár, ráadásul egy időben több, különböző korú és ivarú egyed számára

biztosít táplálkozási lehetőséget, így nem veri el az erősebb a gyengébbet a tápláléktól.

A nyári időszakban a vadföldeken termelt kalászosok biztosítják a vad fő táplálékát, de az éveken át üzemeltetett, megszokott szórókon most is kell, hogy találjon élelmet. A szemes kukorica közé ilyenkor bőségesen keverünk gabona- és más apróbb magokat is, melyeket szívesen vesznek fel a vadmalacok.

A vadföldekbe vetett kukoricát, melyet szeptemberig villanypásztor mögött tartunk, csak részben nyitjuk meg, mert ott, ahol sok a vaddisznó, napok alatt letörlik a még tejes fejeket, és a szarvasok sem szívesen "cseresznyéznek egy tálból" ilyen zajos "népséggel". Ha a kukoricatábláink beérnek és némi makk is hullik az erdőben, úgy bizony számíthatunk arra, hogy a tél folyamán is állandó táplálkozási helye lesz a vadnak a még lábbon álló, akár néhány hektáros tengeritábla.

A téli vadászatok idején elsősorban a vaddisznó helyhez kötése, területen tartása, a téli erdei vadkárok csökkentése, a vadállomány átteleltetése a feladat. Ebben az időszakban elsősorban csöves és szemes kukoricát etetünk. Az őszelel betakarított csöves kukoricát a vadászterületen, a feltároló utak mentén kialakított szilárd burkolatú rakodókon tároljuk, melyek könnyen megközelíthetőek és a kukorica akár terepjárával, akár traktorral szerelt hidraulikus "ládával" gyorsan kijuttatható a kívánt területre. Az így tárolt kukorica több hónapon át romlásmentesen megőrzi minőségét és az utolsó szemig hasznosul.

Miután a tél folyamán a vadászidény véget ér, megkezdődik a vaddisznók ellési időszaka, valamint a szarvasoknál az agancshullatás. Ilyenkor célszerű a siló etetése, amely jelentősen csökkentheti az erdőben a hántási károkat, mert olyan rostanyagokat tartalmaz, melyre a szarvasnak ebben az időben szüksége van, de a vaddisznók és az őzek is felkeresik az ilyen takarmánnyal feltöltött etetőhelyeket.

A táplálékminimum időszakában, tél végén a tavaszi zöldülés előtt a vadgazda egyik legfontosabb feladata a vadetetés. Ahhoz, hogy vadállományunkat a beköszöntő vegetációs időszak jó erőnléti állapotban találja, a szemes kukoricával, búzával, árpával meghintett szórókon, etetőhelyeken át vezet az egyetlen járható út.

Az FVM állategészségügyi főosztálya több hónapos egyeztető tárgyalásainak köszönhetően, végre nagy nehezen elhárult a nagyobbik hányadot kitevő olaszországi élő nyúl kivétel minden akadály. Három mezei nyúl karanténtelep kezdte meg az új rendszerű "szűrés" munkáját. Októberben, a szerződéskötések idején a nyúlbefogásra vállalkozó társaságok optimizmusa szinte nem ismert határokat... egészen addig, amíg el nem kezdtek, mert hamar kiderült, hogy még a fele sincs annak a nyúlmennyiségnek, mint amennyit gondoltak, amennyire szerződést kötöttek.

A tapasztalatokat Somogyi Ferencsel, az idén tízéves és a nyúlértékesítésben kétségtelesen piacvezetőnek mondható Medo Kft. ügyvezetőjével elemeztük.

Piacgazdasági viszonyok között nincsenek kőbe vésett árak és a kereslet-kínálat a fő szabályozó. Ha sok nyulat ajánlanak, akkor kevesebb, ha keveset, akkor magasabb a vételi ár. Így alakult ki tavaly is az idény nettó 10 ezer forint körüli vételi ára. Utólag, a külföldi szerződések megkötése után, a sorozatos kudarcok ismeretében, ezeken változtatni már nem lehet. Még az októberben megkezdett nyúl vadászatok eredményei sem döbbsentettek meg senkit, mert - természetesen - nem a tervezett hálózások helyein vadásztak, s bíztak abban, hogy a hálózásra szánt területeken nem lesz majd semmi baj. Az elhúzódó enyhe idő a vegetáció állapotában is megmutatkozott, s a fagyok sem jöttek időben. A területe-

Mitől döglük ... a nyúl?

ken nagy volt a takarás, a gazdálkodók rengeteg kukoricatáblát hagytak lábon. Ráadásul, néhány helyen mint ha elfelejtették volna az élőnyúl-befogás technikáját. Nem lehet eredményes a hálózás, ha csak 8 óraker kezd a csapat gyülekezni, ilyenkor a jobb helyeken már vége van az első hajtnak. Alapvető szakmai gondok is akadtak, például rossz széllel hajtottak, vagy szembe gyalogoltak a szántással, a hálóállítás zajával elzavartak mindent. A felázott talaj összes hátrányával küszködve novemberben megkezdődött a hálózás és igen hamar kiderült, hogy a társaságok rossz szul mérték fel a lehetőségeiket. Következmény, hogy elkezdődött a sírás-rívás, a panaszáradat. Utólag is beigazolódott, hogy jó döntés volt, amikor néhány megyében teljesen beszüntették a hálózást, sőt a konyhára szánt nyúlvadászatokat is a minimálisra csökkentették.

Nem csak a nyúl beteg

Nem esodálkozhatunk azon, hogy az országban schol nem gyűjtötték az elhullott nyulakat, mivel 2-3 példányak az Országos Állategészségügyi Intézetbe szállítása és vizsgálatának költsége eléri a 30 000 forintot. Monitoring hiányában pedig nem lehet sem az országról, sem egy-egy térségről átfogó képet alkotni. Kézzelfogható bizonyíték nélkül találgatjuk a nyulak számának csökkenését. Sokan az EBHS-betegséggel, tularémiával, coccidiózzal magyarázzák, több helyütt a rendtines rágesálóirtásban látják az elhullások okát. Mint mindig, különböző elméletek születnek, de a lényeg, még a legjobb területeken sem találják a nyulakat. Miközben egyhangú a vélemény, hogy a szaporulat jó volt, és csak ősszel tűntek el a nyulak.

Az EU tagságunk a szállítást, a logisztikai feladatokat illetően hozott könnyítéseket. A Franciaországba küldött nyulaknak ma már nincs kötelezően előírt karanténozási ideje. A Mezői Kft. például ennek ellenére három nap megfigyelési időt ad a nyulaknak, hiszen a befogással járó stressz bizonyos betegségeket kihozhat, és ezáltal a befogás során szerzett esetleges sérülések jobban észrevehetőek.

A karantén-telepen minden nyulat megvizsgálunk tularémia és brucella ellenes betegségekre. A ládában bő-

ségesen kapnak takarmányt a befogott nyulak, majd a rövid karantén után másfél nappal már a francia fogadó állomáson vannak. Itt beoltják a nyulakat coccidiózis ellen, vitaminokat kapnak és vérfelfrissítés, valamint állománypótlási céllal azonnal kiengedik őket a szabad természetbe.

A mezei nyúl speciális cökotrofikus táplálkozási sajátosságai miatt (a vakbelében éjjel keletkezett, s már biológiai úton feltárt "belső golyót", az úgynevezett cökotrófot a végbeléből kiszedve, a nyúl újra elfogyasztva emésztí át) talán minden állatfajnál nehezebben tűri a karanténozást. A beládázott nyúl ebben nagymértékben akadályozott, ezért igen hamar leromlik a kondíciója, majd elpusztul. Ezért minél rövidebb időt tölt a nyúl a ládában, annál jobb. Ennek öröndetes belátása hozta a minimálisra csökkentett karantén-időt.

Az olasz beszállítási előírások a franciánál lényegesen szigorúbbak. A befogás után a hatósági állatorvos egyedi azonosító fülgombbal jelöli a nyulakat, s a szállítmány ennek igazolásával érkezik a karantén-telepre. Fogadáskor a kiszállításra tervezett mennyiség 10 százalékából vérmintát kell venni, amit az Országos Állategészségügyi Intézetben vizsgálnak meg tularémia, brucella és EBHS betegségekre. A karantén ideje 8 nap. A szállítmány csak a karantén-idő letelte és a negatív intézeti eredmények alapján indulhat Olaszországba.

Amikor a kamion a hazai minősítő telepről elindul, az állatorvos számítógépes ANIMO elnevezésű, zárt rendszeren keresztül értesíti a célállomás régiójának állatorvosát, aki a szállítmányt fogadja. A nyulaktól szűrőpróbaszerűen vért vesznek, majd kiengedik őket a betelepítésre szánt területre. Amennyiben a kontrollvizsgálat pozitív eredményt mutat, akár a tularémia, akár a brucella betegségekre, akkor felfüggeszthetik vagy le is állíthatják a további nyúlzállításokat Olaszországba. Ezért nagy a felelőssége a karantén-telepeknek, mert egyetlen hiba miatt az egész országot letiltják az olasz hatóság szakemberei.

Az EBHS nevű vírusos betegség nem újdonság, több mint másfél évtizede ismerik. A vizsgálat során a vérsavó ellenanyag-tartalmának mértékét mérik. Ha magas az ellenanyagszint, akkor a nyúl beteg, ha a határérték alatt van, akkor átesettnek, azaz im-

A helyes nyúlfogásfogás

Vérminta vétel, fülből

Krotália azonosítás

Az ivar meghatározása

Ellenőrzés a karantén ládában

Indul az ANIMO program

FOTÓK: SOMOGYI FERENC

Nyúl a hálóban

munizálódottnak tekinthető. Egyébként azért is kezdik a befogást november végén, mert ilyenkor már kisebb az EBHS betegség okozta várható kiesés. Ez persze korántsem valamiféle "tudományos" megállapítás, hanem kizárólag egy bevált gyakorlati tapasztalat, és annál nem több.

Mindenki a magáéra esküszik

A gyakorlatban többféle nyúlbefogó háló ismert: a magyar szektoronként 30 méter hosszú és karókra kötözött, míg az olasz háló 50 méteres. A kettő kombinációjából született meg a "medo-háló", amelyik 20 méter hosszú tagokból adja ki a szükséges 1200 métert. Kezelése egyszerűbb, gyorsabb és aki jól, szervezeten csinálja, az naponta akár négy hálóállításra is képes. Egyre népszerűbb lett az egykor Csehországból származó, 2 x 600 méter hosszú, 5-6 méter széles, fekvő háló. Hátránya, hogy sárban, kukoricatarlón nem használható, ennek ellenére sokan kombinálják az álló hálóval és ezzel elsősorban az oldalt kiűző nyulakat fogják meg.

A jobbtás szándékával

Az állománycsökkenés szerteágazó okaira ma nincs egyértelmű magyarázat, de bűn volna a tapasztalt negatív jelenségekbe beletörődni. Lehet is, kell is tenni annak érdekében, hogy a helyzet tovább ne romoljon, sőt ha lehet, javuljon, vagy érje el a legalább öt-tíz évvel ezelőtti szintet. Legyen az idény előtt egy megbízható állománybecslés, a hivatásos vadászok folyamatosan kérdezzék ki a szántó traktorosokat, éber szemmel figyeljék az állományt, szedjék össze és küldjék vizsgálatra az elhullott nyulakat. Kezdődjön el végre a teljes szaporodási ciklust átívelő állategészségügyi monitorozás, amelynek költségeit - lévén az élő vad állami tulajdon - a tulajdonosnak kellene viselnie.

Ugyanis nem csak a mezei nyúlról van szó, hanem minden más védett kisémlős faj életéről is, amelyekről az égvilágon semmit nem tudunk, mert csupán ugyanazt az élőhelyet használó nyulat vizsgálták eddig. És ez már egyben környezetvédelmi közügy is, mert a mezei nyúl betegségei nem fajspecifikusak. Senki nem gondolhat a

nyulak betegségeit illetően bármiféle egyedi védekezésre, netán gyógyszeres prevenciók beavatkozásokra. Tapasztalható azonban, hogy helyenként magasabb, másutt jóval alacsonyabb a különböző mezei nyúl populációk fertőzöttsége, ami az ellenálló képességüknek az igen eltérő voltát sejtetik. Néhány évtizeddel ezelőtt, a szakemberek egy része, divatból vagy meggyőződésből elvetette a vérfrissítés módszerét, holott amikor ezt szervezeten végeztük, volt is nyulunk bőven. Elgondolkodtató továbbá, hogy a kiszállított nyulaink évtizedek óta, igen eredményesen ugyanezt a célt szolgálják a francia és az olasz vadászterületeken. Korabeli hazai sikeres áttelepítési példák sorát lehetne felhozni, de kétségtelen tény, hogy csak akkor eredményes a módszer, ha nem tíz-húsz nyulat, hanem nagyobb mennyiséget engedünk ki. A minősítő telepeken ma már adott az állategészségügyi háttér a telepítési anyag teljes körű vizsgálatára, és ez jelenthet garanciát arra, hogy fertőző egyed még véletlenül se kerülhessen át az új területre. Az ellenálló képesség pedig a testi kondíciójavítással, kiegészítő takarmányozással is javítható. Jelentős gondot jelent továbbá a társaságoknál tapasztalt anyagi és szakmai elbizonytalanodás is. Tagságuk jelentősen átalakult, a hozzáértő "öregek" sajnos egyre kevesebben állják a sarat, s az újaknak nincs kitől megtanulniuk a nyúl fogás egyáltalán nem lebecsülendő fortélyait. Akik arra igényt tartanak, azok számára érdemes volna újra befogási, munkaszervezési bemutatókat tartani, mert ezt nem lehet "elméletből" elsajátítani.

A mai piaci körülmények között - a legóvatosabb becslések szerint is - évente 50.000 élő mezei nyúl hosszú távon is gond nélkül eladható volna, s ez a vadászatra jogosítottoknak legkevesebb félmilliárd forintot hozhatna. Ennyiért már érdemes volna - a szakadatlan siránkozás helyett - valamit végre tenni is, mind a magunk, mind pedig a nyulak érdekében.

-H-

Az etetés vadegészségügyi szempontjai

A legtöbb területen elsősorban és rendszeresen csak a fácánokat etetik. Ennek sok évtizedes gyakorlata van, a náddal fedett alacsony féltetők alá helyezett ocsú, szemes vagy törtszemű kukorica, napraforgómag pedig mindenképpen hosszabb ideig nyújt egészséges táplálékot a fácának és minden más magevő madárnak, mint az utak szélére, fasorokba, mezsgyékre kiszórt szemestakarmány.

Ha azt akarjuk, hogy a betegségekkel szemben ellenállóbb, jó kondíciójú mezei nyúl-állományunk legyen, szinte egész éven át folyamatosan kellene etetnünk. Vegetációs időszak alatt, a szaporodás időszakában a mezei nyúl mindössze 1-2 négyzetkilométer nagyságú "otthon-

területet" tart. Ezen belül a mezőgazdasági termény-összetételre, a nyúl által fogyasztott lágyszárú gyomnövény kínálatra nagy figyelmet kellene szentelni, és ha kedvezőtlen jelenségeket tapasztalunk, azonnal be kell avatkozni. Arra kell a vadgazdának törekednie, hogy a nyulak az említett mozgási köreiken belül minden évszakban, a mezőgazdasági művelés okozta időszakos táplálék-hiányos esetekben is, tavasztól-tavaszig találjanak elegendő táplálékot. Ha pedig ez természetes úton nem biztosított, akkor a kiesést mesterségesen pótolni kell. A betakarítások után következő gyors tarlóhántások, a gyomirtózás, a reglonozás és egyéb igen drasztikus környezeti beavatko-

zások után - de ehhez vehető az utóbbi évek pusztító aszályos időszakai is - a terület egészén, vagy csak egyes részein minden túlzás nélkül válságosnak is nevezhető időszakok jöhetnek.

Sok helyütt egyszerűen lábon hagyják télire a vadnak szánt terményt. Az ilyen kukoricának az a veszélye, hogy a széles körben elterjedt hibridek sokkal könnyebben penészednek, még a normális időben való betakarítás esetén is, hát még télire kinn hagyva. Ocsú és egyéb mezőgazdasági-, malom és élelmiszeripari melléktermékek (nagyvad esetében az almatörköly, répaszelet és -farok, napraforgó pogácsa stb.) az érvényes jogszabályok szerint ipari hulladékoknak minősülnek, ezért csak a Környezetvédelmi Felügyelőségektől előzetesen megkért hulladék-felhasználói engedély birtokában lehet szabadterületen föletetni.

A nagyvad sem mostoha

A téli etetésnél a legelterjedtebb a szóró, elsősorban kukoricával meghintve. (A természetvédelmi területeken csak hőkezeléssel szárított, gyommag-mentes szemes kukorica használható fel, abból is naponta csak az előre engedélyezett mennyiségben.) Védett területeken kívül igen gyakori az olcsóbb, törtszemű, kukorica-rostaalja használata, amely a kérődzőkre (szarvasfélékre, muflonra) nézve a tejsav-mérgezés veszélyével járhat. A hagyományos szénatárolóval kombinált nagyvadetető, az etetőtálcák, a vályuk, a csúszós önetető az egyszerű földre szórással szemben elsősorban azért előnyösebbek, mert higiénikusabbak, ezzel jelentősen csökken a fertőzés veszélye. Szórókon is kisebb a tejsav-mérgezés veszélye, ha a kukoricát csövesen etetjük.

Általános tapasztalat, hogy a nagyvad csak az igen kemény teleken fanyalodik rá az etetőkre, legyen az a legfinomabb leveles lucerna- vagy réti széna. Ennek az a magyarázata, hogy a szarvasféléknek - de különösen az őznek - jóval gyengébb a rost-

Kiss and Kolláth

Dél Afrika:

- 7 nap vadászat, 4 trófeás vad és madarászás

EUR 1950,-/vadász

- **Újdonság!** 7 napos sórnyes juh és thar vadászat

EUR 3990,-/vadász

Kaffer csomagok:

- Kaffer bika vadászat Zambiában 4x2

EUR 5950,-/vadász

- Kaffer bika vadászat Zimbabwében 2x1

EUR 5950,-/vadász

Fix ár, rejtett költségek nélkül!

Namibiai vadászat

- 8 napos vadászcsomag (Oryx, Kudu, Blesbuck, Steenbuck, Springbuck) magyar kísérvél, reptéri transzferrel

EUR 2950,-/vadász

Oroszország (Teljes FÁK programot ajánljuk!)

- Altáj hegységben lóhátan Maral bika (bögésben) és kőszáli kecske vadászata, 10 napos vadászati csomag

USD 6400,-/vadász

- Dagesztáni és Kubán Thur, Gímszarvas - kísért út

USD 3700,-/vadász

USA, Kanada, Ausztrália

(Teljes vadászati programot ajánljuk!)

- Jávorbika vadászat lóhátan, 10 napos vadászat

USD 7500,-/vadász

- Alligátor vadászat, Louisiana, 6-8 Alligátor lőhető

USD 3000,-/vadász

Vadegészségügy

emésztő képessége, mint a juhnak vagy a szarvasmarhának. Így azután a siló (szenázs) a legjobb, különösen a viaszérésben csövestől vágott kukoricából. Előnyei: magas energia- és fehérjetartalom, a penészedés megelőzése és a lédúság. Hátránya a költséges szállítás és a fagyásból eredő károsodás. Kedvelt őszi-téli kiégésítő, sőt "csábító" a hullott alma vagy az almatörköly. Eléggé elfelejtett vagy csak kényelmi okokból mellőzött a vadgesztenye, pedig magas energiatartalmú és jó étrendi (hasmenés-gátló) hatású. Kevesen tudják, milyen jó téli táplálék a gledicsia termése, a fika. Az őzek igen kedvelik magas fehérje-, energia- és ásványi anyag-tartalmából eredően.

Mellékhatások

A tejsavmérgezés kétségtelenül a szarvasfélék legveszélyesebb, gyakran elhullással járó "étrendi" ártalma. Tapasztalataink szerint a tél folyamán elsősorban a gyenge kondícióban lévő egyedek szoktak végzetes mértékben "bezabálni" a kiszórt szemes kukoricából. Az enyhébb tejsavmérgezést túlélő állatoknál később sarlós csülöktúlnövés alakulhat ki. A mérgezések megelőzése érdekében ajánlatos, de nem garantált eredményű, hogy fokozatosan, először csak kis mennyiségben, már októberben megkezdeni a kukorica szoktató etetését. Ezzel elősegíthetjük a bendőflóra "átállítását", és az elhullások nagyrészt megelőzhetők.

A penészgomba-toxikózis (F-2 toxin, T-2 toxin) napjainkban sajnos igen gyakori. A penészedésből eredő toxinképződés gyakran már a betakarítás előtt kialakul, különösen csapadékos, hideg időben. A mikotoxinok iránt főként a fácán és a vaddisznó érzékeny, bár a toxikózis bizonyítása még háziállatoknál, illetve kísérleti körülmények között is nehéz. Emiatt nehéz megítélni, milyen mértékben okoznak a mikotoxin-tartalmú takarmányok (például a kukorica) emésztőszervi megbetegedéseket, vagy termékenységi zavarokat, meddőséget. Az F-2 toxin (zearalenon) ösztrogén-utánzó hatása ugyanis a nő- és a hímivarú egyedekben egyaránt kedvezőtlen hormonális változásokat okoz. Egy alkalommal például a fogságban tartott dámbikáknál az agancs levetését két évvel is késlel-

tette a fuzárium gombával súlyosan fertőzött kukorica F-2 toxin tartalma. (Vadbiológiai Állomás, Budakeszi.) A megelőzés érdekében, ha valaki nagyobb mennyiségű szemes kukoricát vásárol, akkor mindenképpen érdemes a véletlenszerű mintavétellel gyűjtött, mintegy kilónyi mintát toxikológiai vizsgálatra küldeni.

A tavaszi teendők

Az apróvad a tél végén, kora tavasszal is járja az etetőket, ha éppen talál is ott valamit. Nagyvadnál más a helyzet, mert ahogy javul az idő, úgy maradoznak el a kérődző "látogatók". Az idő melegedésével a téli nagyvadszórókon a megmaradt takarmány gyors bomlásnak indulhat. A romlott maradványoktól általában még az éhező vad is óvakodik, bár a madarak és a vaddisznók találhatnak benne kedvükre való rovarokat, férgeket. Ettől függetlenül célszerű az etetőhely, a szóró takarítása (a maradványok elszállítása, beásása). A rostaalj szemes takarmányok után területidegen, nem kívánatos gyomfajok szaporodhatnak el, emiatt később a kaszálás, esetleg a gyomirtózás is szükségessé válhat. Célszerű a szórókat "fertőtleníteni" friss égetett mésszel (mészporral) vagy szuperfoszfáttal. Anyagszükséglet bármelyikből körülbelül négyzetméterként 20-25 dekagramm. Száraz időben ajánlatos vízzel is meglocsolni a beszórt területet.

Az említett hátrányok, veszélyek azonban ne riasszanak el senkit se a téli vagy sajátos esetekben a vadnak akár a vegetációs időszakban is folytatható kiegészítő etetésétől, takarmányozásától. Hiszen arra is érdemes felhívni a figyelmet, hogy tavasztól-őszig nem csak mennyiségi, de minőségi szempontból is nagyobb a vad táplálékigénye (apróvadnál az intenzív szaporodás, tojásrakás, fiókanevelés, nagyvadnál az ellés előtti magzatfejlődés, szoptatás, agancsfejlődés, fiatalok intenzív növekedése, majd energiaraktározás az üzekedésre, illetve télire). A jó testi kondíció pedig több, mint "fél egészség". Így az etetés kellő hozzáértéssel, körültekintéssel a jövőben továbbra is nagy segítség lehet a minőségi vadgazdálkodás számára.

DR. SUGÁR LÁSZLÓ

EGYETEMI TANÁR, KAPOSVÁR

H-2120 Dunakeszi Fóti út 23.

Tel: (36-27)-540160

Fax: (36-27)-540161

kollath@mail.digitel2002.hu

www.kollath.hu

A vad ára

Két nagy csoportra osztható az értékelés módja: élő vagy élettelen vadról van-e szó? Mindkét esetben további két szempont szerint kell különbséget tenni, mivel más a biológiai és más a kereskedelmi értéke a vadnak. Fordítjuk meg a sorrendet, s kezdjük a biológiai értékekkel. Közös jellemzőjük, hogy nehezen "forintostíthatók", csak feltételezéseken alapuló összefüggésekkel megközelíthetők. Ilyen az adott vad szerepe a biodiverzitásban, az adott ökológiai rendszerben, és fogyasztóként a táplálékláncban, a vadászterület "minőségének" megítélésekor, stb. Élettelen állapotában is szerepel a táplálékláncban, mint a biomasz rész, s húsának, testrészeinek biológiai értéke más szervezetekben hasznosul tovább. Teljesen más logikára épül viszont a vad kereskedelmi értékének fogalma, itt ugyanis (néhány kivétellel) a piac törvényei az irányadók, azaz annyi az értéke, az ára - amennyit a vevő hajlandó fizetni érte.

Nemzeti érték: Az ország összes szépsége, a történelem és a kultúra emlékei, de a világhíres magyar vadállomány is nemzeti érték, amelyek megmaradásáról az állam a törvényalkotáson keresztül gondoskodik.

Ezzel szól az 1996. évi LV törvény és a végrehajtására kiadott rendelet, mely - meghatározott pontszám fellett - nemzeti értéknek minősíti a rekord nagyságú trófeát és nem engedélyezi a kivételt az országból.

Tenyészérték: az adott vadfaj egészséges egyedének feltételezett biológiai produktívumát jelölő, a populációban "benülő" szerepének értéke, szakmai megfigyelésen alapuló manipulatív mérés. Nem keverendő össze az élő vad értékével, ami adott esetben egyszerűen vadnak a kereskedelmi ára. Gazdasági jelentősége elsősorban a vad természetellenes módon (ütkezés, araszlás, stb.) bekövetkező pusztu-

lása esetén van, a felmerülő kártérítési igény alapját képezi.

Élővad-érték: A befogott és beládozott élő vad vételára. Megállapítása történhet darabszám, testsúly, illetve a szarv, agyar, vagy az agancs becsült mérete, súlya alapján és általában tartalmazza a befogás költségeit.

Elejtési (lelövési) díj: Az adott vadfaj egyes egyedeinek a vadászatra jogosult által meghatározott ára, tarifája, amivel a bérvadász megvásárolhatja az elejtés - azaz a "szolgáltatás" - jogát és az eközben keletkező emocionális élményt (és nem a vadat!). Mértéke a szarvat, agancsot, agyart nem viselő vadnál (tarvad, süldő, apróvad) általában darab, vagy testsúlykategória szerinti. Az agancsot, szarvat, agyart - azaz később, a kikészítés után a trófeát - viselő vadnál az elejtés (az élmény) díjazása Magyarországon arányban van a trófea méreteivel, súlyával, pontszámával. Az elejtési díj egyben tartalmazza a kikészített trófea tulajdonjogát is. Lehet jelképes is, például meghívásos vadászatnál, vagy a tagsági jogon elejtett vad esetében.

Minden más esetben a vad, vagy annak valamely része (élő vad, hús, stb.): termék, amelynek általános forgalmi adóval növelt árát fizeti meg a vevő.

Ha a vad bármilyen okból befejezi földi pályafutását, úgy az alábbi forgalmi értékeket képviseli:

Húsérték: A hatósági állatorvos által emberi fogyasztásra alkalmasnak minősített, szakszerűen kezelt vad húsának és bőrének együttes értéke, amelyért a test roncsolásának függvényében különböző kilogrammonkénti összeget fizet a vadkereskedő vagy a végfelhasználó. Különbséget kell azonban tenni a már feldolgozott színhús, illetőleg a szőrben-bőrben értékesített vadhús között.

Vadászrész (kompetencia) értéke:

A tagság jogán a befizetett tagdíj mértékéig a vadászatra jogosult belső szabályzatában meghatározott módon térítésmentes vadászrész illeti meg a vadásztársasági tagot, illetve annak meghívott vendégét. Ha a jóváhagyott alapszabályban a vadászrész a "tag jogai" között tételesen szerepel, ebben az esetben nem, ha az alapszabály nem tartalmazza a kompetencia juttatását a hatályos jogszabályok szerint természetbeni juttatásnak minősül és adóköteles. Bár vitatjuk, de az adót havonta, a vadászatra jogosult szervezetnek kell befizetnie, értéke: az adott lőtt vad feldolgozatlan húsértékének, felvásárlási árának 44 százaléka.

A szarv, az agyar, az agancs, a bőr és a "trófea" értéke:

Fizikai értelemben semmi különbség nincs az elhullva talált vad fejdísz, a hullatott agancs és a horror pénzek elköltése árán megszerzett trófea között - valamennyi ugyanabból az anyagból van. Kereskedelmi forgalmi értéke azonban nem az elejtési díj, mert mindössze x kilogramm csont, szaru, vagy x négyzetméternyi bőr, szőrme, azaz akár további feldolgozásra is alkalmas alapanyag. Teljesen mindegy, hogy egykor mennyibe került a "megszerzése", ha értékesítésre kerül, csupán az "anyag" árát éri. Szerencsés esetben gyűjteményként vagy különleges darabok esetén esetleg magasabb árat adnak érte, de azt a naivságot azonban, hogy a már falon függő kikészített trófeáért az elejtési díjban foglalt élmény árát bárki hajlandó megfizetni, legfeljebb válóperes ügyvédek vagy politikusok próbálják meg elhitetni - másokkal. Egyébként a bírósági ügyekben, vagy más vitás esetekben a vadnak - vagy a vad bármiféle származékának - a pénzben kifejezett konkrét értékét az FVM-, illetve az Igazságügyi Minisztérium nyilvános szakértői listáin szereplő, hivatalosan bejegyzett vadászati szakértők - díjazás ellenében - jogosultak megállapítani.

SOMFALVI ERVIN

DIANA Vadász-felnőttképző Alapítványi Szakképző Iskola

folymatosan szervezi felnőtteknek

- vadász-vadtenyésztő szakmunkás (2 év)
- vadász-vadtenyésztő szakmunkás és érettségire való felkészítés (3 év)
- vadgazdálkodási technikus (1 év és 2 év)
- vadász-vadtenyésztő mester (1 év)
- vadászpuskaműves (1,5 év)
- környezet- és természetvédelmi szakmunkás (2 év)
- környezetvédelmi szakelőadó (1 év)
- halász (2 év)
- lovastúra-vezető (2 év)
- belovagló (2 év)
- vízkútfúró (1,5 év)

tanfolyamokat, amelyek munkaviszony mellett is végezhetőek.

A tandíjat vagy annak egy részét a Munkaügyi központok téríthetik.

Érdeklődni:

6640 Csongrád, Jókai Mór u. 14.

Tel: 63/483-790 30/857-4245

e-mail: dianaszki@vnet.hu

Intézmény-akkreditációs lajstromszám: 0486
Tanusítvány száma: 06-0015-03

1077 Budapest, Wesselényi u. 74. Tel.: 322-4002 FAX.: 342-2753
Nyitva: H-CS 8.30-17.00, P 8.30-14.30

A német Karl Kaps távcsövek magyarországi képviselője.

bevezető árak, kiváló minőség, 30 év garancia!

Beretta budapesti márkabolt. Akciós árak!

MAGYAR SÖRÉTES LŐSZERVÁSÁR:
vadászlőszerek: 40 Ft/db
extra vadászlőszerek: 48 Ft/db

Új és bizományos fegyverek széles választéka

Kedvesináló-másoknak is

Elmúlt egy éve már, hogy december első napjaiban először találkoztunk. Már akkor érezhető volt annak a néhány hölgynek a lelkesedésén, hogy ez a találkozás nem lesz tiszavirág életű. Az akkori kis csapat szépen bővült és bízom benne, hogy megmozdulásaink egyre több Hajdú-Bihar megyei Dianának adnak ahhoz kedvet, hogy csatlakozzanak hozzánk, hiszen az elmúlt évben mind az országos, mind a megyei megmozdulásokon aktívan részt vettünk.

Örömmel és kicsit büszkeséggel is tölt el bennünket, hogy több vadásztársaságtól kaptunk vadászati meghívásokat, amelyeket nem csak az ismeretsegeinknek, hanem az irántunk érzett szimpátiának és figyelemnek is köszönhetünk. Ebben a vadászidényben három ilyen meghívásban is volt részünk.

A vadászatok sorát a derecskei vadkacsa vadászat nyitotta, ahol összesen 80 db vadkacsát sikerült terítékre hoznunk. A vadászaton két ifjú Dianát is kacsavadásszá avathattunk.

Ezt követően december első napjaiban Téglásra voltunk hivatalosak, fácán és nyúl vadászatra, ahol a házigazdák meleg szeretettel fogadtak bennünket. A napot szép eredménnyel zártuk, 66 fácánkakas 37 nyúl és egy róka feküdt a terítéken - vendéglátóink és természetesen a saját megelégedésünkre és örömünkre. Az avatás itt sem maradt el, egy

Dianát nyúl vadásszá avattunk.

Végezetül december 19-én a Pannonvad Kft. vendégei voltunk fácán vadászatra. Igazi meglepetés volt számunkra, amikor a vadászat megkezdése előtt közölték velünk, hogy számunkra helyeztek ki foglyot és ezzel indítjuk a vadászatot. Ragyogó napsütésben kezdtük és fejeztük be ezt a szép vadásznapot, ahol a terítékre 9 db fogoly, 14 db fácánkakas és 2 db nyúl került. (fotó)

Itt sem távoztunk a teríték mellől avatás nélkül, hiszen közülünk még senkinek sem volt lehetősége fogolyra vadászni.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik a Diana Vadász-hölgy Klub Hajdú-Bihar megyei szervezetét az elmúlt több mint egy évben bármilyen módon is segítették, támogatták.

JUHÁSNÉ ÉVA

Jani, a "virtigli"

Egy kívülálló akár különönc figurának is tarthatná, pedig a furcsán félreacsapott kalap, a különös szakáll és a pipa, csupán egyfajta védjegy.

Védjegye egy olyan hivatásos vadásznak, aki immár 34 éve szolgálja a magyar vadászatot, és akiről már életében legendák keringtek a felnövekvő vadászgenerációk körében. Korántsem különöncségből, hóbortból vagy divatból viseli jellegzetes "védjegyeit", hanem őszinte hagyománytiszteletből, a szakmája és a szenvedélye iránti alázatból. Zilai János (53), a Gemenc Rt. méltán világhírű karapancsai területének fővadásza. A karapancsai vadászkastély alagsorában lévő irodájának falát mégis csupán egyetlen, de igazán kapitális ózaganccs díszíti...

- Édesapám vadászéletének utolsó ózbakja és egyben utolsó nagyvadja is. A bakot Madocsán lőtte és az agancs nagykoponyával 710 grammos volt. Apám sajnos nagyon fiatalon ment el, ötvenhét éves volt. Tízennyolc évesen vele lőttem az első bakomat. A bak egy akácospálból váltott ki az erdei kocsiutra. A 8x57-es lövedék kissé hátracsúszott, ezért apám türelmemre intett, bár biztos volt abban, hogy a bak már dermedten fekszik. Mégis kivártuk a regulás szerinti időt. Nagyon sokat tanultam tőle, jó megfigyelő, pontos és precíz vadász volt. Gyerekként is érezttem, hogy bízik bennem. Mindig egy töltényt kaptam a puskához, azért, hogy megtanuljam kivárni a megfelelő alkalmat, csak biztosra lőjek és ne lövöldözsek szanaszét a nagyvilágba.

A Zilai családban az ezerhétszázas évek óta minden férfi vadász volt. Ezen család hátterét Zilai Jánosnak szinte sem volt más válasz-

tása, felnőtt fejjel sem tudna más hivatást elképzelni. Vadászkönyvek, régi vadászújságok, az öreg vadászok elbeszélései irányították a hivatása felé. A puska, a kutya és a vad, ami kitöltötte és mind a mai napig kitölti az életét. A gyerekkori vadászparadicsomot a Gemenchez tartozó egykori Fónagy birtok jelentette számára, Gógán. Itt nőtt fel, itt kapta az első impulzusokat, amelyek később mindvégig meghatározóak voltak az életében.

- A kalap, a szakáll, a pipa és a térdnadrág nálam nem hóbort, hanem egyfajta tisztelet az elődeinknek, a tradíciók követése és jó adag konzervativizmus is, mert ezek a mesteriségem címerai. Őszintén szólva, nem szeretem az autós, baseball sapkás, terepmintás szerelésben pompázó vadászokat. Egyébként Karapancsa egykori tulajdonosa, Albrecht bajor királyi herceg, valamint Walter Frevert, a "vérebesek atyja" is hasonló kalapot hordott. Egyik nagy példaképem Vogl Heinrich ugyancsak nagy pipás volt. De a régi "nagy" gemenci vadászok közül híres pipás volt még Berek János is. Ahogy mondani szokták, az ülésrended határozza meg az álláspontodat. Nálam már a fizimiskámról is tudhatják, hogy hová tartozom. Hivatásos vadász vagyok, ez hivatás és szenvedély, ugyanakkor életforma és stílus is egyben.

Gyulajban kezdett kerületvezető vadászként, aztán Gemencen a pörbölyi kerületben dolgozott, majd egy kis galgamácsai kitérő után újra Gemenc következett, Keselyűs, onnan pedig Karapancsa.

- Úgy gondolom, a karapancsai vadászterület pályafutásom csúcsa. Mindig "tő mellett" szerettem dolgozni. Így szerettem bele a vérebezésbe is. A legeredményesebb kutyám Valkói Basa Jakab volt, vele 331 nagyvadat hoztunk terítékre. A klasszikus vérebmunkákat még csak össze tudnám számolni, de a disznós-kutyákkal történt utánkereséseket már nem. A vérebeimmel közel ezer nagyvadat találtunk meg az évek során.

- Szeretettel őrzök egy bekeretezett fényképet a folyosón (címlapun- kon). A felvétel Dorottya leányom-

FOTÓ: KÖRTVÉLYESI LÁSZLÓ

ról készült, húsz évvel ezelőtt. Doroka lányom akkor négyéves volt és a felvételt a pörbölyi öreg vadászház ebédlőjében készítettem. Azóta felnőtt a hölgy, fogorvos Budapesten. Két féltestvére, az ikrek, János és Janina még csak hatévesek. Nagyon szeretik az állatokat, a természetet, de valahogy még sem szeretném, ha a fiam az én szakmámat folytatná. Jobban örülnék, ha másfelé orientálnódna. Az nem baj, ha vadász lesz, de a rögzös hivatásos vadászti pályát tiszta szívből nem ajánlom senkinek.

- Ha a mi szakmánkban lehet "ars poeticáról" beszélni, akkor nekem ebből kettő is van. Az egyiket egy német óntálon láttam felírva és szabad fordításban így szól: "Tí azt hiszitek, hogy a vadász gyilkos. Nagyot tévedtek, mert egy séta a természetben, egy pillantás a szabad égre többet ér, mint egy hamis mise."

- Mint korosodó hivatásos vadásznak az a véleményem, hogy a fiatal kollégák sokban hasonlítanak a véreb- vezetőkhöz. Ahhoz, hogy jól végezzék a munkájukat, három dolog szükséges: a vadászterület, a vad, és ami a legfontosabb, lehetőség arra, hogy hagyják őket becsülettel dolgozni.

AGYAKI GÁBOR

Koncz Antal fiával, aki szintén erdész lesz, az Erdőanyai-réten.

Néha megvalósulnak az álmok

Koncz Antal mindig is arra vágyott, hogy ott élje le az életét, ahol a nagyapja élt, és azt az ügyet szolgálja majd, amit ő szolgált. Nagyapja Loványi Heribert volt, aki 1907-ben Selmecbányán szerzett erdőmérnöki diplomát, és 1920-tól 1940-ig volt a visegrádi erdők gondnoka. A visegrádi erdészet akkoriban koronauradalmi birtok volt, Gödöllőhöz tartozott, Nemeskéri-Kiss Géza felügyelete alatt. A ház, ahol Trianon után, a Felvidékről a Pilisbe kényszerült Loványi Heribert lakott - és ahol az 1950-es években koholt perek áldozatává lett édesapja elvesztése után Koncz Antal is gyerekeskedett -, a Duna-parton állt, az egykori királyi palota közelében. Ma a múzeum restaurátorműhelye.

A Koncz-család ettől az épülettől nem túl távol, a Mátyás király út legvégén lakik, az Apát-kúti völgyben, a sóstói hegyvonulat alatt, szemben a Kisréttel, ahonnan szeptemberben a szarvasbikák bebögnnek az ablakon.

Koncz Antal a Pilisi Parkerdő Részvénytársaság visegrádi erdészetének területvezető erdésze, de a vadászat-vadgazdálkodás is az ő hatásköre és felelőssége, a Pilisben ugyanis a Parkerdőgazdaság megalakulása, 1969 óta, elválaszthatatlanok és éppen ezért mindig és mindenütt egyazon személyhez tartoznak ezek a feladatok. De a "békés egymás mellett élés" - sőt, ami több annál, a harmónia - az erdész-vadász viszony mellett a tájegység egészét is jellemzi. Történelem és természet, idegenforgalom és környezetvédelem, modern életvitel és hagyománytisztelt kevés helyen illeszkedik egymáshoz ennyire konfliktusmentesen. Koncz Antal személye, otthona és életvitele akár a jelképe is lehetne ennek a harmóniának.

Az ember nem tud azonnal belépni a házba. A tökéletes arányú, egyszerű, ám mégis izgalmas homlokzatú épület mintha odabújt volna a háta mögött magasodó, erdő borította hegyhez. Az épületet törpefenyők és díszcserjék veszik körül, az előteret

zöld pázsit borítja. Megállító erejű, festményszerű látvány. Valami olyasmire gondolok, hogy már csak egy szép ló hiányzik erről az idilli képről, amikor az istállóban felnyerít Csinos, a tízéves félvér magyar ló. Nem státus-szimbólum, nem hobbi állat, ő a legközelebbi munkatárs. Mátyás király erdejéhez nem illik az autó.

A vitathatatlan történelmi tény, hogy ezeken a hegyeken, völgyeken, partok-parti utakon valamikor Nagy Lajos, Zsigmond és Mátyás király is járt, megérinti az embert. Koncz Antal 1200 hektáros területét a vadbőség és a tájesztétikai értékek mellett a jelenlévő történelem teszi különlegessé. A tájat uraló fellegvár mellett a források, ösvények, rétek és hegyek nevei (Király út, Apát-kúti gerinc, Urak asztala) nevei és a hozzájuk fűződő mondák és legendák múltunk dicső korszakait idézik. Mielőtt belülről is szemügyre vennénk a házat, Koncz Antal egy kis hegyi sétára invitál bennünket. A ház elválaszthatatlan a tájtól, amely körülöleli.

Mátyás király erdejéhez nem illik az autó.

A "Bertényi Miklós Fűvészkert" az első állomásunk, mely az Ördögmalom vízesés közelében, több mint 16 hektáron fekszik. A pilisi táj 1981 óta bioszféra rezervátum. A Pilisi Parkerdő Rt a korszerű erdő- és vadgazdálkodás mellett a tájvédelemben, a pihenés és ismeretterjesztés előmozdításában, a közjóléti és kulturális szerepvállalásban határozta meg feladatait és céljait. Hétszáz kilométernyi jelzett turistaút szövi át meg át a területet, ám az mégis nyugodtnak és sértetlennek tűnik. Felkapaszkodunk a Kék-kúti völgyön, melytől nyugatra a Bölényes-rét, keletre pedig az Erdőanyai-rét fekszik. Híres, történelminek nevezhető bógőhelyek. A bölényes elnevezés (ilyen nevű hegy is van) a tájat egykor benépesítő bölény-csapatokra utal, s arra a meglehetősen naiv visszatelepítési kísérletre is, melyre a két világháború között került sor. Bölények már régóta nincsenek, ám annál több történet (és dokumentált tény) szól ősről, robosztus vadkasztról. A pilisi vadászatok - legyen szó akár gímszarvasról, muflonról vagy vaddisznóról - ritkán múlnak el meglepetés nélkül.

Meglepetés Koncz Antal otthonának hangulata, belső világa, tárgyi gazdagsága is. Éb, eleven, a mai igényeket maradéktalanul kielégítő lakás, ám ugyanakkor egyfajta családi múzeum is. A bútorok többsége antik darab és -kétel nélkül mind-nyugtalan kapcsolatban valakinek az emléke. Sok trófea díszíti a falakat, de azok jelentős része is hagyatéka.

A szobákban mellett álló fegy-

verszekrény az ugyancsak erdész dédapáé volt, majd Koncz Antal nagyapját szolgálta. Most könyveket és dísz tárgyakat rejt, hisz nem lemezről készült és biztonsági zár sincs rajta... Az egzotikus hangulatú faliszekrény boltíve alatt a Loványi Heribert által elejtett remetekan 22 centis agyari díszítik a falat. 1911-ben került terítékre, valahol Selmebánya vidékén, a hegyekben. Egy különösen gazdag faragású, kerek kis asztal felett (ezt az anyai nagyapa apja hozta Indiából) egy matuzsálemi korú vadásztarisznya és lőportartó függ. Ezek tulajdonosait már nem lehetett azonosítani, így a család mindazon őseire emlékeztetnek, akiknek a nevét és személyét a történelem homálya fedi.

A lámpák fénytől nemcsak új megvilágításba kerülnek a tárgyak, képek, trófea és bútorok, de mintha új életre is kelnének és ezzel együtt mesélni kezdenének. Gyermekkori emlékeinkről beszélgetünk, azokról a felejthetetlen estékről és évekről, amikor a tárgyaknak ezt a csodás képességét először vettük észre.

Mert a tárgyaknak nemcsak használati, vagy anyagi értékük van. Az úgynevezett fogyasztói társadalom érzelmi üressége egyebek mellett annak a következménye, hogy már-már kötelező jellegű a gépek és eszközök folyamatos cseréje. A divat diktál, érzelmi kapcsolatok kialakulására nincs idő. Pedig a tárgyainkhoz kapcsolódó élmények és az azokat őrző emlékezet bármilyen apróságot értékévé nemesíthet. Még akkor is, ha az a valami praktikus

szempontból már haszontalan. Előkerülnek Koncz Antal első szarvasának ékszerként becsült gyöngyfogai - az elejtés dátuma 1968. október 17., s aztán más "kegytárgyak" sokasága is. Avatópálca és rókabőr, preparált szalonka és régi fénykép, fényesre szidolozott fiáker-lámpa és fából faragott ívövedény...

Jól esik kézbe venni, érzékszerveinkkel is érezni, közelről is megnézni őket. Minden szeretett tárgy őriz valamit egykori használója életéből, egyéniségéből. Egy emléktárgyakkal teli házban azok is jelen vannak - még hozzá a gondolkodásmódot és az életvitelt is befolyásoló módon -, akik már nincsenek velünk. Koncz Antal azt mondja, a múlt nemcsak hangulatot jelent, de figyelmeztet is. Az ő tárgyai például arra, hogy az erdő, a vad nem kedveli a rohanást. A természetet nem lehet hajtani, annak más az időszámítása. A jövőt illetően így aztán minden azon múlik, hogy sikerül-e a tempót helyesen megválasztani...

BÉKÉS SÁNDOR

A szerencse baklövése

A szerencse akkor mosolygott rám először, amikor 2003 novemberében a székkutasi Petőfi Vadásztársaság apróvadás vadászatának vendégeként az egyik általam lőtt kakas lábán megpillanthattam a VADÁSZLAP sárga gumi-gyűrűjét.

Aki a lap előfizetője és a jelölt fácánkakast meglövi, részt vehet a jutalomsorsoláson - ötlött hirtelen eszembe a lapban olvasott felhívás. Ám ez csak az első szerencse volt. Másodszor is szerencsém volt, derült ki a Vadászati

Kulturális Egyesület tavalyi, gödi majálisán, merthogy a jelölt fácánokat elejtők közül éppen én nyertem meg a lajosmizsei őzbakvadászatot. Júniusban délután érkeztem meg a nyereségyvadászat helyszínére, ahol Ábel Ferenc hivatásos vadász fogadott. Az embert-próbáló hőség miatt csak későn, hét óra után indultunk, de a takarás is rendkívüli volt. Lígetes, erdőfoltos, mezőgazdasági táblákkal tarkított részen kezdtük a vadászatot. Az egyik lucernán egy suta és egy bak legelt, de mire alaposabban megnézhettük volna a bakot, elugrottak. Feri egy öreg gyilkos bakot ismert errefelé, de ha vendéget visz rá - mesélte - akkor mindig eltűnik. Nos, most sem volt másként, így másik bakot kellett keresnünk. Végül Feri szólt, hogy a fenyőtörésben áll egy általa ismert, lőhetőnek elbíralt bak, lőjem meg. Megcéloztam és a bak, annak rendje módja szerint el is dőlt, ahogy vártam. Az események olyan gyorsan peregtek, hogy még izgulni sem volt időm. Csak a következő cigarettaszünetben tört ki rajtam a vadászláz, s nem szégyellem bevallani, hogy alaposan remegő kézzel gyűjtöttem rá. Mivel kerületvezető erdész vagyok, kissé furcsa érzés volt számomra, hogy ez alkalommal semmi szerepem nem volt az előzetes bírálatban, csak a célzásra és a lövésre kellett összpontosítanom. Végtére is a mizsei bakom öreg, visszarakott, 360 grammos agancsú volt. Meghatódva vettem át Feri töretét és gratulációját, majd a szép vadászatot egy finom vacsorával zártuk. Hálás köszönet érte mindenkinek.

ALMÁDI ISTVÁN

Frankonia

TRÓFEA KFT.

BAIKAL
orosz sörétes és
golyós fegyverek

Izelítő a kínálatból:

IZS-43E 12/70
87.000Ft

IZS-43E 12/70,
külső kakasos
80.000Ft

IZS-94 Vegyescsővű 12/76 - .30-06 csere choke
140.000Ft

MP-153
félautomata,
12/76 csere choke
129.000Ft

IZS-27EM 12/70
2 elsütő billentyű
1/1-0,5 szűkítés
110.500Ft

IZS-27EM 12/70
1 elsütő billentyű
1/1-0,5 szűkítés
114.000Ft

IZS-27EM-1C 12/70
1 elsütő billentyű
multi-choke
134.000Ft

IZS-27EM-1C .410/76
1 elsütő billentyű
0,38-0,5 szűkítés
134.000Ft

IZS-18EM Sörétes
12/70, 16/70
39.000Ft

IZS-18M Sörétes
.410/76 67,5cm cső
41.000Ft

IZS-18 MN Billenőcsővű
.222 Rem., .223 Rem., .30-06
51.000Ft

TOZ-120-1E 12/70, 1 billentyű
110.000Ft

Az árak az áfa-t tartalmazzák.

Várjuk Tisztelt Vásárlóink jelentkezését a
Gödöllő, Isaszegi úti Kis- és Nagykereskedelmi raktárunkban!

Cím: Gödöllő, Isaszegi út 168.

Postacím: 2101 Gödöllő Pf. 176.

Telefon: 06-28/420-760 Fax: 06-28/422-181

e-mail: trofeakft@invitel.hu

Nyitvatartási idő:

H,K,CS: 7,30-16-ig SZ: 7,30-18-ig P: 7,30-13-ig

"Lapáton" a szerencsefia

Fortuna különös kegyéből én voltam az a szerencsés, aki a VADÁSZLAP facánjának meglövésével részt vehettem a sorsolásban, és a DALERD Rt. támogatásával a dámbika-vadászat lehetőségét "ezüstérmesként" elnyerhettem. A számomra egyedülálló élményekkel kecsegtető vadászatra a gyulai erdészet területén került sor, tavaly novemberben. Az első alkalommal, reggel, a csípős idővel dacolva, de bizakodva ültünk ki kísérőmmel a lesre. Pirkadat körül több dámot is láttunk, amelyek szinte bejöttek

a les alá. Sajnos, ezek jóval erősebb lapátosok voltak, mint amilyenre a meghívás szólt. A nappali felmelegedés hatására délután esni kezdett, így az esti lesvadászatunk sem járt eredménnyel. A következő nap reggelén napkelte előtt megint a lesen ültünk, egy nyárerdő szélén. A kelő nap hatására hamar megindult az élet a fák között, majd hosszú távvezetés után a bikák között felfedeztünk egy nekem éppen megfelelőt. A baj csak az volt, hogy takarásban volt, vagy olyan pozícióban állt, hogy másik bika állt mögötte, így lövésre végül nem nyílt lehetőségem. A feszült várakozás közben azonban véletlenül jobbra tekinttem, ahol szinte a semmiből ott termett egy bika, amely az erdőben lévő társait figyelte. A hivatásos vadász óvatosan oldalba bökve jobbra intettem, aki alaposan szemügyre vehette az új jövevényt, s az elbírálást követően lövésre biztatott. Ezt a lesen egy gyors helyezkedés követte, majd elsattant a lövés az áhított vadra, s a bikám tüzben rogyott. A kötelező várakozás után a vadnak megadtuk a végtisztességet. A vadászházba visszatérve barátain díszes terítékekkel leptek meg, amely mellett meglehetősen álva, kiváló kísérőm, Szász Attila kürtjével örökre felejthetlenné tette számomra ezt az igazán nem mindennapi élményt. Köszönet a felejthetetlen napokért a VADÁSZLAP-nak, Vas Sándornak, a DALERD Rt. vezérigazgatójának és munkatársainak, akik igazán mindent megadtak az eredményes vadászatért.

CSER LÁSZLÓ

Az első, de nem utolsó sorban

A "Lője meg a VADÁSZLAP facánját" című játék szerintem már a kezdetén hatalmas ötlet volt. Hát még, hogy örültem akkor, amikor kiderült, hogy én lettem a kisorsolt fődj szerencsés nyertese. Igazi vadásztársaként fogadott Jung Jenő fővadász a köröscsönyepusztai vadászházban. Nem is sokat teketóriáztunk, mentünk ki a területre. Nem sokára olyan látvány tárult a szemem elé, amelyet soha el nem felejték. Több mint harminc bikát figyeltünk meg, de egy sem akadt köztük, amolyan nekem való, hibás agancsú. Másnap reggel az időjárás ellenünk esküdött, s a reggel eredménytelen volt. Délután az idő megenyhült, láttunk szarvast, disznót, de az "én bikám", csak nem akart előkerülni. Másnap reggel sem volt kedvező az idő, így kísérőm úgy döntött, hogy egy másik területre próbálkozunk. Miután magaslesünket elfoglaltuk, kijött egy csapos, majd két kémélendő, fiatal koronás bika. Nem sokkal később követte őket egy villás selejti bika. Kísérőm ki is mondta rá a verdiktet: lőhető! Csakhogy ... a bika ebben a pillanatban megfordult és belépett az erdőbe. Nem telt azonban el csak néhány másodperc, amikor újra kilépett. - Ő az - súgta kísérőm és nyomban odalöttem. A bika tisztán jelzett, de beugrott az erdőbe. Életem első bikája - suttoztam. A kötelező várakozás után izgatottan mentünk a rálövés helyére, ahonnan csupán néhány méterre feküdt a dermedt bikám. Hosszan álltam, szinte megnémulva, és átgondoltam újra az élményeket, amelyekről édesapámtól már oly sokat hallottam. Avatásomra - édesapám celebrálásával - a vadászházban került sor, amelyhez a kísérő dallamokat, a "szarvas halálát", és a dicsőséges "hallalit" Jung Jenő fővadász kürtölhette világgá. A páratlan 10-es, 4,67 kilós agancssúlyú bikámhoz mindenki őszintén gratulált. Köszönöm a vadásztársaságnak, a szervezőknek, a kísérőknek és a VADÁSZLAP szerkesztőségének ezt a felejthetetlen élményt, amelynek tárgyasult formáját, a trófeát a feldíszített karácsonyfánk fölé helyeztem.

MOSONYI LEVENTE

Hubertus Kereszt - 2004

A Vadászati Kulturális Egyesület 1993-ban alapította a kitüntetést, melynek három - arany, ezüst és bronz - fokozatát az elmúlt 11 évben 1821-en vehették át. A Hubertus Kereszt olyan rangos vadászati elismerés, amelynek átadásáról, a kitüntetésre érdemes személyéről az együtt vadászó közösségek, a vadért, a vadászterért, a vadgazdálkodásért, a magyar vadászati kultúráért együtt tevékenykedők döntenek.

2004-ben a VKE megalapította a kitüntetés valódi gyémántokkal ékesített legmagasabb fokozatát, melyet eddig ketten vehettek át.

(A Hubertus Kereszt kitüntetéséről, átadásának feltételeiről a www.vadaszlap.hu honlapon olvashatnak és nem érdektelen az eddigi kitüntetettek listájának áttekintése sem.)

Gyémánt fokozat:

Békés Sándor
Deák István

Arany fokozat:

Bárány Károly
Berceli István
Berek Lajos
Berkes István
Bernáth Árpád
dr.Bodnár Szilárd
dr.Bonnyai József
Borbély János
Boros Tibor
Börcsök Péter
Buni István
Csoór József
Demeter Sándor
Dienes József
Doros István
Farkas Jenő
Fekete Ferenc
Fekete György
Finta Győző
Gács László
Giczi András
Győri Károly
Halász József
Hatler Rudolf
Havelant János
Hideg István
Horváth Mihály
Hucskó Bálint
Jáger Imre
Jankovics László
Juhász Károly
Kakukk István
Karnis Lajos
Kasza János
Kiss Mihály
Klinger Ádám
Kollár István
Komáromi Lajos
Kovács György
Kovács Miklós
Kovács Pál

Krasznai László
Mátyás Ferenc
Meszlényi István
Micsik Antal
Mike István
Molnár Károly
Monori József
Murvai László
dr.Müller Ferenc
Nagy Ernő
Nagy Sándor
Németh Attila
Nyíri Zoltán
Pál Miklós
Pallagi László
Pék Imre
Péter István
Rétháti László
Steiber Mátyás
Szabó Győző
ifj.Szabó Lajos
Szabó László
Szehágel István
Szelesné Rádóczi Judit
Szigeti Imre
Takács István
Takó Csaba
Tálos Árpád
Tischler Rezső
dr.Tisza László
Tóth Balázs
Tóth Ferenc
Tóth János
dr.Tóth Péter
Tóth Sándor
Török Gábor
Vámos István
dr.Varga József
Varjakéri József
Vincze Károlyné
Volford László

Ezüst fokozat:

Agyaki Gábor
Andrusovics István
Baranyai György
Dani József

Egle Zoltán
Erdős Lajos
Garami István
Gáspár Géza
Gáspár János
Héjja László
Holló József
Horváth Róbert
Jakab Lajos
dr.Juhász István
Jung Jenő
Kertész Csaba
Korb Zoltán
Körtvélyesi László
Lingl Norbert
Makai György
Nagy Géza
Nagy György
Nagy János
Nánási Antal
Németh Jenő
Pongrác Tamás
Pörtl György
Reitner Ferenc
Rippert Ottó
Sarkadi Dániel
Sebján Pál
dr.Spingár Ferenc
Steierlein Attila
Sudár László
Szabó Sándor
Takács Árpád
Takács Viktor
Tápai Ferenc
Trepák József
Vancs Károly
Varga Péter
Vasók Sándor
Visi László
Zimányi László
Zsikla Attila

Bronz fokozat:

Alapi Ferenc
Ari Imre
Árvai György
Bajcsy Imre

Bányai József
Bernát Zsolt
Borbély Imre
Bóta János
Dél István
Dolnegó József
Fekete Sándor
Fleckenstein László
Francesco Spagnolli
Garancz Lajos
Hollentunder Jakab
ifj.Horváth Ferenc
ifj.Kozák József
Jakabfi Tamás
Józsy Géza
Juhász Ferenc
Juhász Gyula
Kelemen János
Kovács János
Krén Ernő
Kulisják Tibor
Kun Edit
Láng Bálint
Mario Aldrighetti
Molnár Balázs
Molnár János
Nagy Csaba
Nagy János
Nyebehaj János
Oláh Mihály
özv.Lacsny Árpádné
Sinka Lajos
Steiger Károly
Sterlik Gyula
Szabó József
Szász Lajos
Szécsi Mihály
Széles Gábor
Széplaky Géza
Tóth László (Koloska Völgy)
Tóth László (Mátra MgTsz)
Tőgyi Lajos
Vajda István
Vincze Simon
Zak János
Zsalakó István
Zsolnai János

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: ELEK FERENCNÉ

A vadászok Top-listája

- negyedik jelölő forduló

E havi számunkban közöljük a jelöltállítás negyedik, egyben utolsó fordulóját.

A következő, márciusi számunkban közzétesszük a négy jelölőforduló teljes listáját és a szavazólapot, amelyen Tisztelt Olvasóink állást foglalhatnak, hogy kit tartanak a legjobb, a legetikusabb, a legkulturáltabb, a legpéldamutatóbb, stb. vadásznak. Ezt a lapból kivágott eredeti szavazólap kitöltésével, egyetlen név beírásával tehetik meg, amelyet a szerkesztőségben fogunk összesíteni. A szavazatok alapján alakul majd ki az előzetes 100-as lista, amelyet a májusi számunkban közlünk betűrendben, de még rangsorolás nélkül. Ugyanekkor jelenik majd meg egy újabb szavazólap, amely a vadászok Top 100-as listáján belüli sorrendet hivatott eldönteni. A végleges lista jóváhagyását az Országos Vadgazdálkodási Tanácsra kívánjuk bízni, és az eredményt az Országos Vadásznapiok főrendezvényén - és természetesen lapunk hasábjain - hozzuk nyilvánosságra

Lapzártáig, január 15-éig beérkezett új javaslatok:

Auer Mihály	Kistelek
Bánfalvi László	Sopron
Drótár László	Prügy
Ekker Ferenc	Buják
Gáspár László	Forró
Gróf András	Zalabaksa
Hámory Gyula, dr.	Hortobágy
Illés János	Támáspuszta
Jóna Albert, id.	Szelcepuszta
Jóni Albert, id.	Északerdő Rt. Szini Erdészete
Kereszti László	Révleányvár
Kirkovits István	Pereszteg.
Kiss László	Óhid
Kutasi Szabolcs	Nyírpazony
Mosonyi Sándor, dr.	Alattyán
Szabó József	Sárospatak
Szabó József	Hatvan-Nagygombos major
Szente László	Szeged

Legyen érték a "mérték"

Vadászberkekben újabban, ha valakinek a neve szóba kerül, egyfajta divattá vált, hogy a nevet meglehetősen gusztustalan gesztusok, égneke emelt szemek, lemondó kézlegyintések kísérik. Rosszabb esetben egy halántéktájékra mutató, fúró mozdulattal is "rálapátolnak", sőt a vállalható viták helyett a "rá kell hagyni, mert úgy hülye, ahogy van" című mondóítás sem ritka.

Hogy ez az össznépi "deheroizáló játek" milyen mérhetetlen károkat okoz, azt még egyetlen közvéleménykutató eddig föl nem mérte. Pedig amióta világ a világ, mindig volt, és törvényszerűen lennie kellett minden szakterületnek olyan - kívülről és belülről - általánosan elismert személyiségeknek, akiknek a véleményére számítottak, és álláspontjaikat egyfajta "súlymértéknek" tekintettek. Olyanok, akik már java korukban élő legendákká váltak. Sok évtizeddel ezelőtt ilyeneknek ismerhettem meg például a már az örök vadászmelegítő ránk mosolygó: Party Istvánt, Hruszky Kornélt, dr. Bertóti Istvánt, Jolly Bertalant, Lelovich Györgyöt, Lászlóberger Kálmánt, Fekete Istvánt, Szapolyai Károlyt, dr. Fábrián Gyulát,

dr. Studinka Lászlót, dr. Szederjei Ákost, dr. Nagy Endrét, Eördögh Tibort, Knefely Nándort, Váradai Emilt, Zsámbor Ernőt ... és a sort hosszan lehetne folytatni. Hihetetlen sorsokat éltek, kacskaringós életpályákat jártak be ezek az "erős emberek", akik az igazukért vívott elkeseredett csatározásokban ritkábban győztesek, gyakrabban vesztesek voltak, több övön aluli ütést éltek át, mint felülit, és több hideget kaptak, mint meleget.

Ha személyesen nem is, de mindenki ismerte - de ami még ennél is fontosabb - elismerte őket, pedig a hazai vadászat helyzete az ő korukban nem volt egyetlen hangyányival sem jobb, mint napjainkban.

Az értékek azóta még jobban devalválódtak, az egyre növekvő befelé-fordulás egoizmusa mára már megelégszik a céltalan öntömjenézéssel. Így aztán talán nem csoda, ha senki nem is akarja a magáén kívül észrevenni a mások, esetenként a "másság", a másként gondolkodás értékeit.

Mivel semmi sincs véletlenül, minden emberi értéket ahhoz, hogy "eladható" legyen, tudatosan fel kell

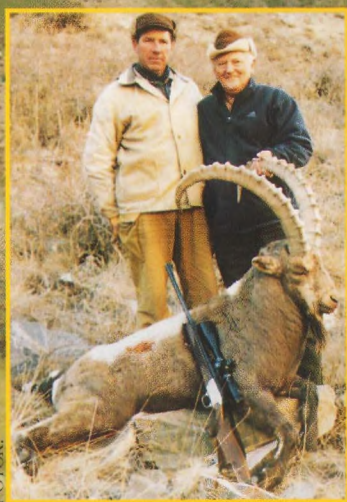
építeni. Talán soha nem volt nagyobb szükségünk a mértékadó "nagyok" tömegére, a követendő példaképekre. A vezéregyéniségek előtérbe helyezésével mindannyiunknak illene végre pontosan tudni, hogy milyen lépések megtételével, mit is szeretnénk elérni? A rátermett tisztikart, és a helytálló, elismert közkatonaikat semmi nem helyettesítheti, nélkülük sikert elérni nem lehet.

Szent meggyőződés, hogy ha nem is egyfajta csodás reinkarnáció következményeként, de "nagyok" ma is vannak közöttünk, naponta találkozzunk velük. Nem tudjuk, vagy talán nem akarjuk észrevenni őket?

Legyen végre elég abból, hogy másokat, a más észjárásúakat folyton hülyének nézik, ledegradálják, mert - ahogy egyre tisztábban látható - az ilyen mentalitásnak előbb utóbb mindenki egyformán csak a vesztesévé válhat. Ezt szolgálná - egyebek között - a vadászok "Top-listája", de ezt követelik meg minden bizonnyal az évszázadokon átívelő legszentebb és megőrzendő vadászgyományaink is.

HOMONNAY ZSOMBOR

Kőszáli kecske vadászat Kirgizisztánban

FOTÓK:

A hegyi vadászatokra komolyan fel kell készülni, nagyon fontos már itthon elkezdni a fizikai és pszichikai tréninget, a ráhangolódást. Ha tudjuk - és tudjuk meg - hogy lovagolnunk is kell, alapfokú lovaslótudás nélkül ne vágjunk neki az útnak. Lépés, ügetés, vágta, a nyeregben való biztos megülés képessége nélkül a vadászatunk sikerét, hátsó felünk és egyáltalán testünk ép-ségét is veszélyeztetjük.

A felszerelésről és a pakolásról a vendégeimnek a következőket szoktam mondani:

Az utazáshoz két hátizsákot használok. A nagyban van a poggyászom, a hálózsák és a lőszerem. A kisebbiket kézipoggyászként felviszem a repülőgépre. Ebben kap helyet a fotófelszerelés, az optika és a személyes dolgom.

Két bakancsot viszek, a nehezebbet a lábamon, a másikat a csomag-

ban. A bakancsal vigyázni kell: csak bejáratott, szorosan fűzött, jó minőségű hegymászó lábbeli az ajánlatos. Kényelmes vadásruhában utazom, ezzel is csökkentve a poggyász súlyát.

A vadászatra a kézipoggyászként vitt kisebb hátizsákot használom. Ebben kap helyet a pálinka, a termosz, csoki, a fémbögrém, zsebkésem, apró iránytű, erős, de vékony zsinór, pótlószer, vadászkesz, néhány ruha (időjárástól függően zokni, meleg termo alós, kesztyű, mellény vagy pulóver).

A vadászat napi időtartamától függően alsóneműt, tisztálkodó és egészségügyi felszerelést, hálózsákot és matracot is érdemes becsomagolni. Az öltözékből a gore-tex dzseki sem hiányozhat. Világításhoz fejlámpát és egy kis zseblámpát ajánlok. Célszerű a nem dohányosoknak is öngyújtót, esetleg gyertyát magukkal vinni. A kísérők általában étellel-itallal min-

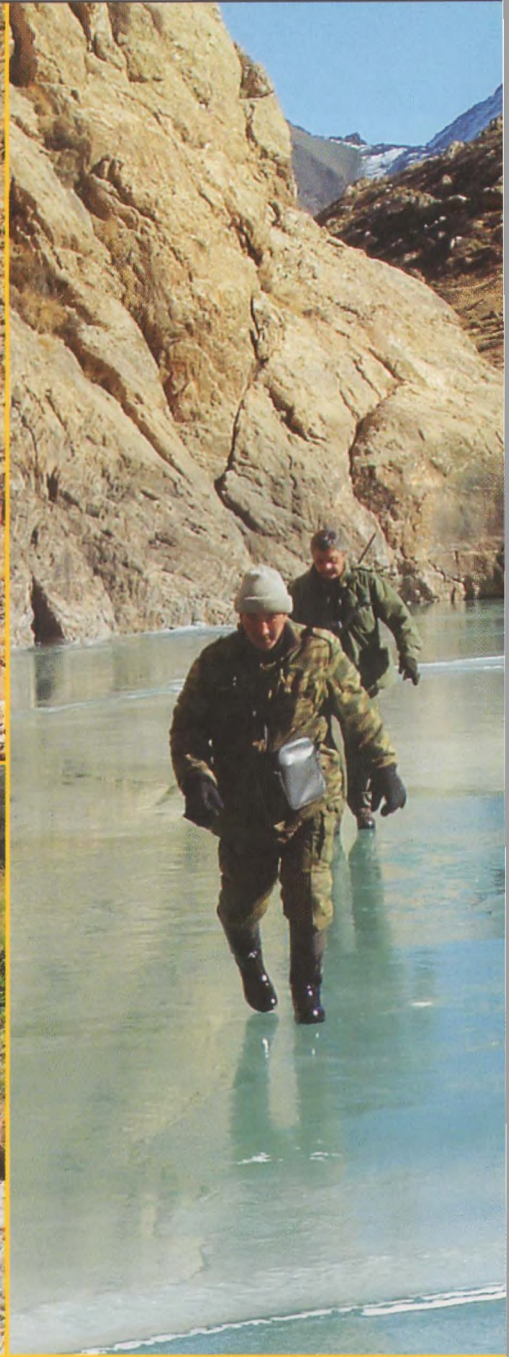
den vendéget ellátnak, de indulás előtt célszerű tisztázni a menetrendet és a részleteket.

Igény szerint fotófelszerelést is érdemes vinni.

Viszek magammal megfázás elleni gyógyszert, sportkrémet, fájdalomcsillapítót, lázcsillapítót, hasmenés elleni tablettát és gyomorfertőtlenítőt (van, akinél többet használ az étkezések előtt elfogyasztott 54 fokos pálinka), fáslit és sebragasztót is.

A ruháknál fontos az évszakhoz alkalmazkodó jó minőségű gore-tex felszerelés, ugyanilyen sapkával és kesztyűvel kiegészítve. A hóruha hasznos viselet. Ha a vadászat jellege megkívánja, ajánlatos beszerezni. Fontos a réteges öltözködés.

A fegyver márkája szerintem másodrendű. A hegyi vadászaton puszkánkat kitesszük a karcolás, ütés veszélyének. A puszkánk súlya fontos

kritérium, aki nem hiszi, induljon el egy nehéz duplagolyóssal hegyet mászni... A kaliber esetében fontos a lapos röppálya, mert esetenként 280-300 m távra kell lőnünk. Ajánlatos ezért a fegyvert 200-220 m távolságra beélni. Olyan lövedéket választunk, amely ezen kritériumoknak megfelel.

A lézeres távmérő fontos felszerelés. A lézeres távcső könnyű legyen, minimum 8-szoros, de inkább 10-12-szoros nagyítással rendelkezzen. A fegyvertávcső minimum 10-szeresig rugalmasan variálható optika legyen.

A tüskéska új vívmányait is hasznosítjuk: GPN, órába épített magasnyomású és hasonló finomságok. Fontos a szél és a napfény elleni krémes sziklás, hófedte területen a hegyvidéki szuszpenzió.

Miután összevetve a praktikusságot, az alacsony árnak és az igényes-

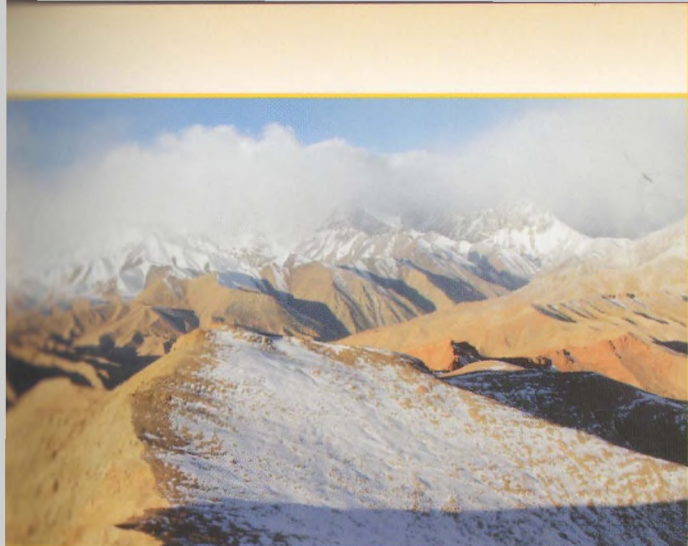
ségnek fontos szerepe van: egy elhibázott pakolás, rosszul megválasztott ruha vagy cipő akár vadásztúránk sikerét is veszélyeztetheti. A vadászboltokban megtaláljuk a vadászatunkhoz szükséges cikketeket, de elleshetünk ötleteket a hegyászó és túraboltok kínálatából is. A megfelelően megválasztott felszerelés meghálálja árát tulajdonosának.

Miután kellőképpen felkészültünk, novemberben nekiindultunk a kirgízi hegyi vadászatnak. Az előző csoportjaink terítékei jó eredményekkel kecsegtettek, hiszen nehéz, de szép vadászaton jó kőszáli bakok estek, a legnagyobb szarvhossza 124 centiméteres volt. Mi is bizakodtunk, landolás után - az egész napos autós út alatt - kíváncsian figyeltük az egyre közeledő óriási hegyeket. A meredek szerpentinről megtudtuk, hogy egy kanadai aranyat bányászó cég építet-

te. Az általunk is ismert "ciános" módszerrel dolgoznak...

Az UAZ terepjárók továbbvittek bennünket, átkeltünk egy 4026 méteres hágón. A havat az előttünk járó, hatkerék-meghajtásos, hóláncos URAL taposta. A hágónál kiszállva megismerkedtünk vadászatunk színhelyével: hatalmas hófedte csúcsok, meredek völgyek, csipkés sziklák. Egy fennsíkon megejtettük a kötelező próbálást is. Estére elértük a tábor. Az elkövetkező napokat egy jól szervezett és karbantartott, meleg, otthonos, komfortos helyen töltöttük.

Másnap reggel indult a vadászat. Előtte kísérőimnek elmeséltem, hogy magam a szomszédos Kazahsztánban már vadásztam kőszálira, így a trófeabecslésről, a hegyi vadászat metodikájáról és a hegyi lovaglásról vannak tapasztalataim. Ezt a gyakorlatban is bizonyítanom kellett, s miután ez si-

került, a helyi barátaink elfogadtak kirgiz tiszteletbeli guide-nek.

Lovainkkal felkapaszkodtunk a 3200 m magasan fekvő táborunkból mintegy 4000 m tengerszint feletti magasságba. A kísérőink értették a dolgukat, minden gerincnél és tetőnél leszálltak a lovaikról és takarásból körbetávesztek. Az egyik ilyen táveszésnél sikerült egy csapat kőszáli kecskét felfedezniük. A kecskék tőlünk kissé lejjebb, mintegy kilométernyi távolságra takarásban legeltek és pihentek. A helyszín jól becserkeskelhető volt, ezért a csapat felé húzódo gerinc takarásában elindultunk a vendéggel, s alig egy óra alatt a közeliükbe kerültünk. Időközben háromszor kövesse a takarásból, kiválasztottunk egy széles állású, nagyon vastag bázisú, mintegy 110-120 centiméter szarvhosszú bakot. A szél ugyan forgott, a végén teljesen a csapat felé fúj, de szerencsénkre az emberszag elszállt a kőszálik felett. Csöndesen elfoglaltuk a pozícióinkat, ami a kecskék felett közel - kb. 150 m távolságban - helyezkedett el. A lőhető bak két másik társaságában gyanútlanul legelt. Egy sziklalépcső takarásában hol előbukantak, hol csak a szarvaik végét láttuk. Vendégem a sebtében kialakított állásában feküdt, a nagy bak kibuklására várva.

Miután elcsattant a lövése, már mindannyian láttuk, hogy a nagy helyett az egyik kisebbet lőtte meg. A lövésre a sziklák mögül a mintegy 40 kőszáli kecske "előrobbant" és hihetetlen iramban futott a következő hegycsúcs irányába. Jó helyre menekültek, a másik vadászvendég néhány kilométerrel távolabb jó pozícióban várta őket. (Sikerült is neki az újra letelepedni kezdő csapatból egy jó bakot elejtenie.)

A tüdőmájon lőtt bakunk már nem tudta a csapatot követni, leroskadt és néhány percen belül birtokba is vehettük. A terítéken fekvő bakról megállapítottuk, hogy viszonylag rövidek a szarvai, viszont nagyon erős a bázisa, mely a kirgiz populációra jellemző.

A vállmontázs kinyúzása után következett a feladat nehezebbik oldala: hogyan tovább? A vad egy szakadék oldalán esett el, a fejet a lovakhoz felvinni nagyon nehezen tudtuk volna. A húst otthagya, kísérőnk felkapaszkodott a távolban hagyott lovakhoz, én pedig a kecske fejét a vállamon cipelve, vendégemet levezettem a mintegy 3000 méter "alacsony" futó völgybe. Az ereszkedés órákig tartott. Kiszakadt nadrággal, elvesztett ruhákkal, meghúzódo vállal és egy-két kilóval könnyebben zártuk a nem mindennapi hegyi cserkelést.

Minden nap csodálatos élményben volt részünk!

Az egyik verőfényes napsütéses napon egy befagyott tengerszemhez értünk. A két kísérőnk, Turat és Asylbek felfedezett a távolban a tó partján egy nagy csapatot, köztük több lőhető bakot is. Csodálatos volt a táveszésben a legelő és szundikáló kecskék megfigyelése. Némelyik még éber volt, a többiek pedig hason vagy az oldalukon fekvő aludtak.

Gyors haditanács, a tó jegén, a part menti függőlegesen felfutó sziklák tövében lopjuk be a sziesztázó kecskéket. Nem egyszerű a jégén járni, különösen ott, ahol a beömlő meleg vízi források miatt a jég nem elég vastag. Ennek ellenére sikerült mintegy 400 méterre megközelíteni a csapatot. Ezután már csak négykézláb, kiszögellésről kiszögellésre haladhattunk. Az út felénél sajnos a csapat éber öre kibökött bennünket, így a vendég ezúttal nem jutott lövéshez, de - gondolom - velem együtt nem felejt el ezt a cserkelést sem.

Mindhárom vendégem jól zárta a vadászatot: összesen öt kőszáli kecskét ejtettek el.

TENGERDI GYÓZÓ

Királyi rántotta

MÓRÉ JÁNOS

Rettenetesen fázott a kezem. Aki már élt 1962-ben, az nem felejt el azt a telet, ha azt mondom, hogy hideg volt, nem mondok sokat...

Azzal foglalatostkodtam, hogy egy húszliteres marmonkanna benzint húztam magam után a térdig érő hóban, ugyanis Zsiga bácsi, a kerületvezető erdész engem tisztelt meg egyedül a bizalmával, hogy kezelhettem a lezárt benzineshordók zárait, csak nekem adta ide a kulcsot.

Nagy megtiszteltetés volt, de nem örültem neki, ugyanis ez azzal járt, hogy mire az emberek kijöttek reggel a vágástérre, addigra nekem a benzint, kenőolajat, és fűrészenként egy reszelőt oda kellett vinnem. Ami azt illeti, eltekintettem volna a fene nagy megtiszteltetéstől, de még az emberek sem mertek soha ellent mondani Zsiga bácsinak, hát akkor én, a kis gyakornok hogyan gondolhattam volna ilyesmire. Nem volt addig baj, amíg a biciklin ki lehetett tolni a kannát, de ebben a dög hóban keserves dolog volt nagyon, különösen azért, mert még nem egészen tizenöt éves voltam. Ráadásul a kesztyűket reggel letettem a konyhában, az erdészházban, amikor a kulcsokat visszavittem az üzemenyagos színtől, nem akartam megint visszamenni, mert a kutyák olyan zajt csaptak, ha megláttak, hogy felébredt volna Zsiga bácsi, akkor aztán a teremnek be is fellegzett volna. Változtattam hát a kezem sűrűn, de a heveder, ami nem volt más, mint egy kiszuperált viharkabát öve, rövid volt ahhoz, hogy könyökhajlatba akasszam, így aztán szaporáztam, amennyire tudtam. Közben arra gondoltam, hogy mennyivel jobb volt a lányokkal akáccsemetét ritkítani a nyáron a csemetekertben, akkor pedig azt hittem, hogy annál rosszabb nem lehet, mint a hőségben négykézláb mászva, a sorral a lábam közt lépést tartani a gyorskezü lányokkal.

Lassan elmaradt a gránátos nevű girbe-görbe rontott akác, mely Zsiga bácsi szerint csak éjszaka nőtt (azért ilyen görbe, ezután már csak a tippanos tölgyes van, innen már vannak nyomok, könnyebb lesz húzni és kiérek a vágásba. Lassan bele-

állt a kezembe a hideg, még gyorsabban szedtem hát a lábam, és mire a vágásra értem, már nem is éreztem. Szerencsére Mezei már kinn volt, ő télen-nyáron szekérrel járt, amit egy kis mokány fekete ló húzott, állítólag még a ruszlik hagyta itt. Éppen rakta a tüzet, amit egy decinyi benzinnel megíbereltünk, aztán hóval dörzsölgettem a kezemet, és az egyre erősödő tűz közelében lassan kezdett elmúlni a fájás, és kezdtem úgy érezni, hogy van kezem. Közben fél szemmel már a vágás sarka felé pislogtam, ugyanis az érintetlen rész legtávolabbi sarkában eddig minden reggel friss rókaapát láttam, mely a Lúger nyiladék melletti nagy kótórék felé vezetett. Úgy okoskodtam, hogy ha erre ment haza, talán erre jön délután is, és akkor...

Már két napja a zsebemben lapult négy sörétes töltény, kettő nyolcas, kettő pedig hatos söréttel töltve. Mivel Zsiga bácsinak tizenkettes puskája volt, kénytelen voltam Marci bácsihoz, a vadásztársaság egyik vadóréhez fordulni patronügyben, ugyanis édesapámnak csak tizenhatosa és húszasa volt. Marci bácsival, akit csak okosnak hívtak a vadászok, a szövetségünk már régi volt, vadórként nála volt a társaság tölténycsináló felszerelése is, hozzá kellett fordulni, ha kaliberező, vagy bármely egyéb kellék szükségessé vált. Ha jól emlékszem, egyhatvan volt egy sörétes patron, ha készen vettük, de ha csináltuk, akkor egy forintból is kijött. Főleg ötvenhat után volt nagy szükség a szerszámra, mert akkoriban nagyon akadozott a kész töltényellátás. Sokszor voltam hát Marci bácsinál a "cucc"-ért, de barátságunk odáig is elment, hogy a társaság a kis vegyescsővű külső kakasos puskáját is ideadta, néha napokra is. Tudott erről édesapám is, aki nem helyeselte ugyan, de szemet hunyt, úgy látszik megbízott bennem már akkor is. Ennek a kis puskának a jobb csöve valami nagyon nagy golyós kalibert képviselt, de nem volt hozzá lőszer sehol sem, a bal csöve viszont .22-es long rifle volt, ez aztán nekem az eldorádót jelentette.

Ott tartottam hát, hogy a töltény megvolt, viszont a lényeg, a puska sorsa még kicsit ködbe veszett. Ideadhatta volna édesapám is a puskát, de mivel a nagy hó miatt gyalogjártam, nem lehetett megreszkírozni, hogy valami rongyember esetleg elvegye tőlem, így aztán csak az volt a lehetséges, hogy a Zsiga bácsiét elkunyeráljam. Már kétszer ideadta, egyik alkalommal lőttem is vele egy fiatal galambász héját. Tudtam viszont, hogy elég annyi, ha Margit néni, a felesége nem figyel eléggé, és a lágy tojás keményebbre sikeredik, akkor nagy káromkodást rendez, és aznap legjobb, ha mindenki csendben van a környezetében, nem pedig puskát kérni...

Hosztoltam hát szorgalmasan, és már ötvenszer a sarok felé sandítottam, amikor végre megjelent a sarokon öles, de kicsit hajlott alakja. Bajsza az ajkát is eltakarta, így csak a szeme járásáról lehetett következtetni a kedélyére, ami ma talán kedves kutyája, akit csak akkor hozott magával, ha nem haragudott.

A puskáját csak a legritkább esetben szokta hordani, leginkább akkor, ha a Kutasi árok felé kerülünk, ha már addig is elszemtelenkedtek a hadházi cigányok. Most sem volt nála, de talán délben ideadja. Imádkoztam, nehogy valaki felbosszantsa, de ment a munka, ha a nagy hó miatt keservesen is. Bement a szárnyékba, ami a tűz köré állongatott, karókhöz rögzített csutkakúpokat jelentette, annyit morgott csak, hogy nem kéne egy fél ölfát egyszerre a tűzre tenni, de láttam, hogy nem ezen töri a fejét. Mint utóbb kiderült, miután én reggel eljöttem, kint volt az erdészettől a futár, döntsön Zsiga bácsi, de ha további havazás jön, mindenképpen engedje el fagyszabadságra az embereket. Már akkor is működött munkavédelem, és volt egy olyan előírás, miszerint nagy hóban, vagy tíz fok hideg alatt nem szabad fát dönteni. Tíz óra körül intett, hogy a brigádevezetők menjenek oda, aztán közölte, hogy a nap hátralevő részében teremtsenek vágásrendet, holnaptól

aki akar kijöhet
golyást rakni, de
össze két hét fagyszabadság lesz.
Aztán engem hívott oda, hogy lesz
ugyan vágásór, de számít rám, hogy
én is kijárok, és legalább egyszer
suppjában odanézek a vágásra.

Majdnem ugráltam örömben,
de igyekeztem úgy viselkedni, mint
aki nagyon el van gondolkodva vala-
min. Lassan eldugtam a hosztoló lé-
cut a táskarangba, elraktam a kré-
mi és a kacorkést, visszaköttem
az övet a csarmonkannára, és miu-
nán az emberek elindultak haza, mi
is mielőtt behaltunk a ház felé. Fél-
nyitni jöhettek, amikor hátulról to-

rok-
köszö-
rülés
hallat-
szott,
majd min-
den bevezető
nélkül közölte
Zsiga bácsi, hogy
felőle a konyhában el is alhatok,
nem kell mindennap hazamennem,
meg ha kerülök, vihetem a puskát
is, de töltény nélkül.

Bezzeg nem fázott most semmim,
és majdnem ugrálásba kezdtem, de
igyekeztem egyformán lépkedni, nem
mertem hátrafordulni, de szerintem
biztosan tudta az öreg, hogy honnan
fúj a szél.

Mint kiderült, a kvártéllyal koszt
is járt, együtt ebédeltünk Zsiga bá-
csival, és miután üzentem a postás-
sal haza, két órakor már a megszo-
kott úton mentem, de nem hevedert
húztam, hanem egy olajszagú

Monte-Carló szíját szorongattam, és
nem biztos, hogy volt nálam boldo-
gabb ember ebben a hószagú, cso-
dálatos fehér világban. Most oda
tudtam figyelni olyan jelenségekre is,
mint a Lúger nyiladékot szegélyező
gledíciák termésén tornázó színpom-
pás csonttollú madarak, vagy a nyi-
ladékot keresztező nyúl nyomok, vagy
a bodzák között kifeketéllő őzka-
pások. Nem volt akkor még közel
sem annyi őz, mint manapság, de
gondolom a terület zavartalansága,
meg a rendszeres etetés miatt, itt,
kétszázötven hektáron tizenöt-húsz
őz tartotta a helyét.

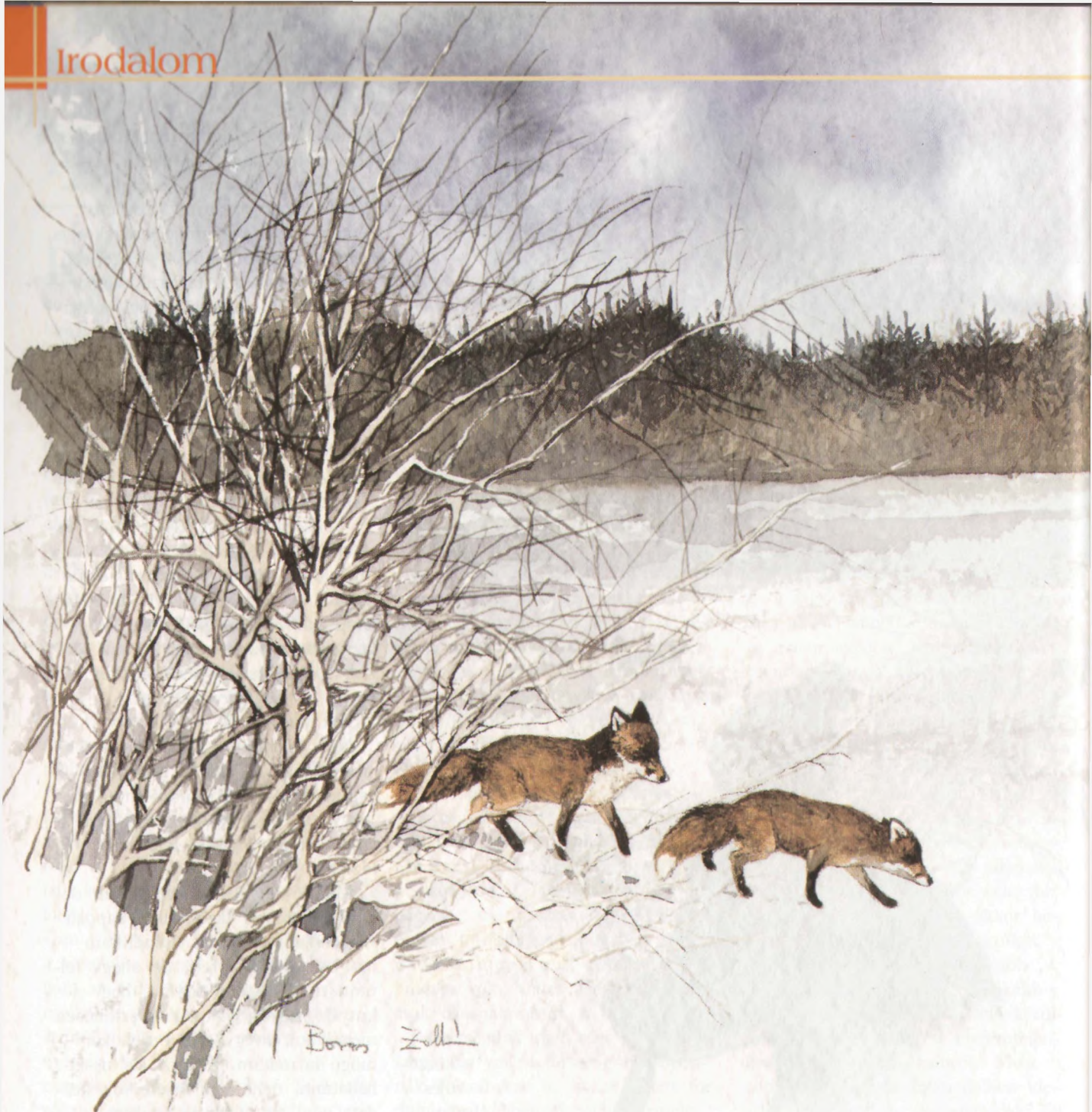
Lassan a vágás keleti felébe ér-
tem, már régen kiszemeltem, hogy
hol fogok elállni, felmentem a kis
dombra, és a vén vadkörte tövében
letapostam a havat. Mellmagasság-
ban villásra osztódott a körtefa tör-
zse, kényelmesen nekidőltem, és vár-
tam a komát, töretlen hittel.

Hát várhattam!

Nem tudom, hogy a szelem volt
rossz, vagy egyáltalán nem állt
szándékában erre jönni, lényeg az,
hogy egy buta nyúlón kívül nem
láttam semmit, pedig már nagyon
fáztam.

Már jó ideje sötét lett volna, de
a háromnegyed hold szinte nappali
világosságot varázsolt. Elindultam
hát lassan a ház felé, de ahogy fél-
úton túl lehettem, feltűnt, hogy a
kutyák nagyon ugatnak. Ösztönösen
megálltam, s egy galagonyabokor
mögé húzódtam. Először kis neszt
hallottam, majd egy fekete folt kez-
dett nőni az úton, és amikor ke-
resztbe fordult, már láttam a he-
gyes fülét, és a bozontos farkát.
Nem emlékszem, hogyan céloztam
meg, hogy húztam el a ravaszt, jól
orrba vert a puska, de láttam, hogy
ott vergődik, dobálja magát, majd
lassan megcsendül a vörös frakkos.
Mire odaértem hozzá, már csak a
szájával tátogott néhányat, aztán el-
maradt az is.

Nem is emlékszem, hogy hogyan
értem a tornáczra, miközben a ku-
tyák őrjöngtek, aztán lámpa gyúlt
a házban, és együtt nézegettük
zsákmányomat. Gyönyörű szenes
kan rókát adott a téli erdő. Zsiga
bácsi kétszer is megköszörülte
a torkát, de nem mondott semmit,
Margit néni sem, de olyan rántottát
csinált vacsorára, amelyet még a
király sem evett.

Rókára várva

SZARKA JÁNOS

Az autó motorja működik, dohog, dobog, páraszerű gázokat szusszant ki magából. A fűtött fülke elválaszt attól a világtól, ahol nincs szükség a szélre, felhőkre, esőre, hidegre, fagyra, ahol csak a napos, meleg strandidőt nevezik jó időnek. Itt éjszakára, a Földdel ellentétes irányban forgó időkapcsoló óra ad jelt a Holdat pótló közvilágításnak. A Napot még nem tudják pótolni. Ennek az épített környezetnek a lakói már csak ön- és fajfenntartó ösztönükben hordozzák eredetük nyomait és hiányérzettől túlhajsoltan test a testben, egymásban keresik a menedéket, a vigaszt, a természetet.

A sós hólétől lucskos aszfaltról havas földútra térek. Gördülés közben, az út minden centiméterét tipró kerekek terepmintás pikkelyzetű óriáskígyó párokat préselnek a hóba. Az út végén lépegetésre váltom a gördülve to-

vahaladást. Mehetnéktől bizsergő talpam a fagyos földet markolja. Itt már nem sziszegnek sarkamba szitkok, itt már nem kell tartanom attól, hogy a társadalom ítélete beteljesedik fölöttem azon bűnömért, amiért vadászatra adtam fejemet.

A téli alkony egyre előbbé válik körülöttem. Az ég alján viaskodik egymással a vörös és a kék, miközben az éjszakázó helyükre húzó varjak, képmutató kárognak közepette, szárnyuk alatt lopják be a sötétséget az öregedő téli délutánba. A hókucsomás, jégcsap-csipkés szalmakazlak oldalában a verebek tolongva keresnek előlő helyet az éjszaka túléléséhez. Itt-ott, mély hóban guggoló apró házakban telet az élet. Békésen gomolygó füst jelzi belső égésüket.

Fázósan behúzott nyakkal pipiske fut félre utamból.

- Hol van a névadó testtartás? Hol a hegyes csákoként hetykélkedő tollbóbita? Hol a dal? A bizakodó válsz ott csillog szénfekete szemében.

Az út mellett, fáradhatatlan mikrobák által fűtött trágyahalmok gőzölögnek éjjel-nappal a hó alól. A Mars jégrétege alatt észlelt jelenséghez hasonlóan, alulról olvasztják a havat, jeget.

A téli szürkületbe vesző hótakaró alatt is pislákol, piheg az Élet. Hiszen a megújulásban, az újraéledésben minden vetéskor hitet tevő gazdák már ősszel földbe temették vagyonukat, a vetőmagot, az Életet, az életüket és jövőjüket jelentő termés reményében, kiszolgáltatva magukat a természet minden szeszélyének.

Hóban poroszkalok a vadonból visszautat nem ismerő vágyaim kísérőjeként. Itt kint, a szabadban próbálgatom megismerni rejtett éneket. A természetes környezet egy olyan tükör, amely csak nyeli a fényt. Sohasem látom benne magam, de mégis pontos képet kapok önmagamtól. A fagy lassan lemarja rólam az emberek közt viselt maszkjaimat és kiszabadul igazi arcom, amelyre hosszú évek óta jégkristályok rovatkolják az éjszakai rókalesek történéseit. Most is a hó alól hóvirág módjára kiszökkenő rókavadász vágyam űz, hajt ki a téli éjszakába. Lelki felkészülésképpen a vadnyomokat nézegetem. A nyomok jelentik számomra a barlangrajzok mágiáját. Mágia nélkül nincs vadászat!

Elöttem varjúkárogás repesztgeti a csendet, miközben az alkonyi fények árnykutyái hangtalanul szegődnek nyomomba. A látóhatáron kéklő sávba igyekszem. Ott fák őrzik az erdőt. Az erdőhöz érve, a fák halvány arnyai felém nyújtott karokkal futnak elélem a havon. Közéjük keveredek. A hóterhes ágak időt csillapítóan hajlanak a föld felé. Mozdulataim öntudatlanul lelassulnak. Öreg barátom felé tartok. Tisztes távolságban, köszöntő, kérő főhajtással megállok előtte. Hófehér üstöke rezzenéstelen marad, de néhány hókristályt alápergetve jelzi, hogy szívesen lát vendégül ma éjszakára.

Gyermeki ragaszkodással mászom fel rá. Jól fogható kéregbordáit nyújtja segítségül. Nem tudom eldönteni, hogy biztonságosnak tűnő mászásom valós-e még, vagy már csak veszélyes csalóka képzet csupán. A veszélyre gondolva máris megbillenek! De hibajavításra mindig kész mozdulattal azonnal a helyes egyensúlyi állapotba helyezem testemet.

- Milyen jó lenne, ha tisztesség dolgában is ilyen gyorsan kiigazítanánk tévedéseinket. Kár, hogy az erkölcsi megingások esetén nem működik a nehézségi erő kéréllhetetlen őszinteségéhez hasonló, tisztességre reflexeket kényeszerítő erőter - fut végig rajtam az életmentő mozdulat kiváltotta gondolatsor.

Közben biztonságos karjai közé fészkelődöm és kéregmintás lelkem szorosán körbeöleli Öreg barátomat. Együtt fogjuk nézni az éjszaka történéseit. Nagy hatással van rám évente tágabb és tágabb gyűrűkbe sűrűsödő bölcsessége. Igaz, hogy kérgének barázdái is egyre mélyebbek. Ő mutat példát a mozdulatlan szemlélődésről, a minden helyzetben való élni akarásra, élni tudásra és kitartásra. Mindezt hallgatagon, helyhez kötötten. Többé tudom, hogy az Idő nem sürgethető. Türelemmel kell mindent végigélnem, bármennyire is hajt a mulandóságtól fakadó újjászületés iránti vágy. Vagyis a szagok apraszippantása, a hangok újrahallása, az események is-

mételt megfigyelése. Élményeimért, ismereteimért életem egy-egy szakaszával kell fizetnem. Az így szerzett tudásból gyökereznek újabb és újabb ismereteim és hajtának tovább vágyaim.

Lassanként befogad a fagyos erdő. Kipárolgásom ezernyi jégkristály-tüskéként fagy rám. Dermető testemet a fagy a fához szögezi. A fába is mind mélyebbre hatolnak az egyre nagyobbodó, egyre feszítőbb jégkristály-ékek, mígnem a fagy feszítette csendben élesen csattan egy-egy repedő törzs. Még semmi más hang, még semmi más mozgás, de érzem, hogy a fagyra fitytyet hányva az erdőn lüktet az élet.

A hó hideg fehérsége már izzó vörösrre tüzesítette a rókabundák színét. Éhséget nem érző, vágyhajtotta rókák keresve, kacskaringózva indulnak el egymás felé az ősi parancsra.

Rájuk várok. Ezalatt pilláim gyors rezdülései helyett, álmos ritmusban mozgatom szemhéjamat, hogy hűlő, könnyező szememet melegítsem. Veszélyes játék, mert könnyen elalszik az ember.

Ki tudja, hányadik ébredésem után egy tétován ténfergő rókát pillantok meg, lent a havon. Ujjaim úgy tapadnak a puskához, mint gyökerek az éltető röghöz. Elérkezett a lövés pillanata. A prémvadász és a természet jelenségeit kutató, vagyis az ösztön és a kíváncsi értelem között ádáz a küzdelem. Ha lövök, sosem tudom meg a következő pillanat történéseit. Lemondóan sóhajt bennem a vadászvágy. Folyamatosan figyelem a rókát. Minden mozdulatán látszik a várakozás. Alig várja, hogy megtalálja. Meg is tesz ennek érdekében mindent. Orra hegyétől a farkáig hozzádörzsölődik minden hajtáshoz, bokorhoz. Tüzelő szuka. Bármilyen ráérősen is halad a bokrok alatt, szem elől veszem. Merően nézem a kiüresedett tájat és újból odaképzelve kecses alakját, hosszúra nyújtom a búcsú pillanatát. Nem akarok elszakadni tőle. Nem akarom, hogy üres legyen a táj. Nem engedem, hogy gondolatom váltsón és a magamra maradás magánya nehezdedjen rám. Gondolatban tovább követem.

Szemem mécsesének olaja fogytán. Egyre lassabban pislákolok, jelezve, hogy már csak néhány lobbanás és sötétségbe süllyedek. Nagy akarattal próbálom visszavenni a fagytól a téli éj élményeiért zálogba adott testemet. Nehezen mozdulok. A Föld és ismeretlen vágyaim vonzásának engedelmeskedve, lassan ereszkedni kezdek lefelé. Ruhám már nem feszül a testemre. A meztelenség felszabadultságával mozgok meleg, vörös szőrzetemben. Érzékszerveim élesednek. Földet érve puha talpaim alatt sercegnek a hókristályok, rókaként könnyű lábbal nekiiramodom. Futásom lassul. Tétován megállok. Több helyen csípést, viszketést érzek testemen. Leülök. Kéjesen nekikészülődöm a vakarózásnak. Vakarózom. Hátsó lábam karmaival harsogva gereblyézem a nyakamat, fülem tövét, oldalamat. Szőrszálak és apró földszemcsék hullanak a hora. Felállok. Megrázom magam. Bundám fellazul és megtelik levegővel. Újra nekiiramodok. Farkam lobog, bokrok borzolja bundámat. Rohanásomban a súlytalan testek hirtelenségével állok meg. ... A SZAG... Belélegzem. Felszívódik vérembe és minden porcikámba eljutva bizsergetet. Tüdőmet szorongató, re-megő rekeszizmom rekedt hangokká préseli a kiáramló levegőt. A bokrok sűrű ágai közt darabokra törő ugatás

zörögve csúszik tova a fagyos havon. Ősapám hangján harsogok. Bódultan, a zsigerek öntudatlan mozgásával követem az egyre melegebb szagot. Testemen végigfut a lüktetés, bensőmben rekedten üvölt a szenvedély.

Rohanok a szagon, amely elindított, irányít. Megpiltantom. Kacéran tovalibben, mint lehelet a téli éjszakában. Utána... a hajsza nem tart soká, mert nem menekül. Liheg. Nyelvét kikunkorítja villogó szemfogai között. Rókaszemet nézünk. Szeme zöldesen csillog. Szép együtt a vörös bunda és a zöld szem. Az egészsé válás vonzalma hajt felé, de megközelíthetetlen. A menekülés, védekezés, támadás helyett később játékra csábítóan mozdul, de harap. A parázsszínű bundán átsüt testének tüze. A riasztó védekezés lassan-lassan biztató harapássá szelődül. Dereka megtörik és természet irányította öntudatlan folyamatban tapadunk össze. Kábulatomból a szuka ellenséges harapása térít magamhoz. Újból megközelíthetetlen, mint a számártövis szúrós bimbója. No de virágzáskor annak szétnyílnak a bimbót védő, irtózatossan szúrós csészelevelei és belső, bordás színű oldalukkal már egyben csalogatnak is. Hisz a lilás rózsaszínű, bársonyos szirmú virág várja a megtermékenyítő virágport, hogy élete célja beteljesedjen. A megtermékenyülő virág lassan újra bezáródó szúrós csészelevelei mögé rejtőzik és már csak utódainak él.

A kis szuka az éjszaka során többször virágzott.

Az égről a fáradt Hold beesett arcú, fogatlan C betűje, az örömtelen öregek csúfondáros vigyorával néz le ránk. A fiatalság szép jövőt sejtető felsőbbrendűségével figyelemre se méltatjuk.

A Holdat életető sötétség lassan visszaszorul a kotorékokba. A derengésben, fáradtságtól égő szemem versenyhunyorog az esthajnalcsillaggal. Az éjszaka fékevesztett vágyait a közelgő virradat valósággá szelídíti. A kis szuka az anyákra jellemző felelősségteljes gondossággal indul el egy meghatározott irányba. Testében lágyan ringat egy megszületésre váró alomnyi életet. Nyomaiba lépkedve felveszem kocogásának ritmusát és magamat rábízva követem. Borzong a hátam a Hold hideg tekintetétől és a belém csepegtetett örömröntő mételetől.

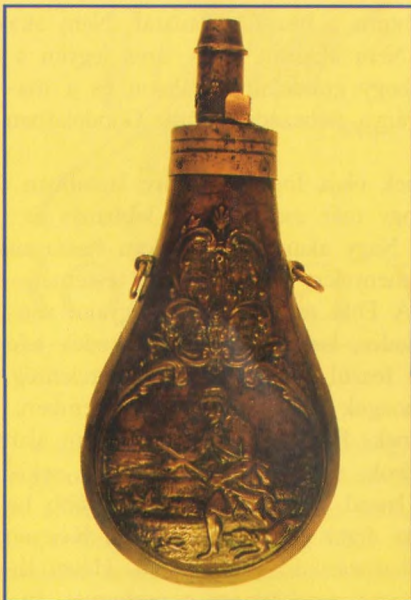
Előttem, mint fekete lyuk a fényt, úgy szívja magába a szukat egy kotorék bejárata. Előre nyújtott nyakkal követem.

- Ha a nyak nyúlik, a szerelem múlik - szólás értelmét megsejtve, viczorogva visszasandítok a Holdra.

Az egyre világosodó kékségbe a keleti ég alján ekkor szivárognak be az első, kémkedő, sárga sugarak, majd feltartóztathatatlan erővel dübörög fel vörös fényeivel

a hajnal. A sötétségtől megszabadított égen, bíborban megszületik a Nap, hogy eleven tüzével tovább éltesse a sötétség túlélőit. Felvirradt Gyertyagyújtó Boldogasszony napja.

A hónap műtárgya: Lőportartó, a XIX. századból

Új rovatunkban havonta egy, a magyar vadászattal, a hazai vadászati kultúrával kapcsolatos műtárgyat mutatunk be. A sorozatban szerepelhetnek a múzeumok kiállított vagy raktárakban féltve őrzött tárgyai épp úgy, mint a magángyűjtemények különlegességei. Minden műtárgy, művészeti alkotás az ősök "üzenete", hiven tükrözi alkotóik korának izlés- és gondolatvilágát, amelyekből a kései utódok is bizvást építkezhetnek. Szerkesztőségünk örömmel üdvözléne, ha Olvasóink is segítenének a rovat szerkesztésében, várjuk az érdeklődéseket.

A Mátra Múzeum gyűjteményében igen jelentős számú, különböző anyagú és alakú lőportartó található, melyek vásárlás, illetve ajándékozás útján kerültek a gyűjteménybe. A legtöbb szaruból készült, lapított, palackalakú, illetve ökörszarv formá-

jú, ám található szarvasagancsból, fémből, de még varacskos disznó agyarából is.

A lőportartó az előltöltős fegyverek nélkülözhetetlen tartozéka volt, létezése ezektől a fegyverektől függött. Amikor a hátultöltős fegyverek

kiszorították az előltöltőseket, a lőportartók használata feleslegessé vált, és ezután már csak dísz tárgyként funkcionált a vadászszoba reprezentatív darabjaként. A gyűjtőknek, a múzeumoknak köszönhető, hogy az utókor is megcsodálhatja a szebbnél szebb motívumokkal díszített lőportartókat és megismerheti azok rendeltetését.

A Mátra Múzeum Vadászati Gyűjteményének egy szép műtárgya az itt bemutatott lőportartó, amely a XIX. századból való, vörösréz, palackalakú testtel, előlapján szecessziós - körbefutó inda - keretben: vadászpuskával, kutyával, stilizált virágmintával, indával. A hátulján ugyanez a motívum látható. Szájnyílása sárgaréz lemezből kidolgozott kupakkal, kiöntőcsappal lezárt, s ez a kiöntőcsap egyben adagolóként is funkcionál. Két oldalán rézkarika, ebbe fűzték a hordzsinórt.

A lőportartó magassága: 130 mm.

Az adagoló magassága: 30 mm.

PÁLOSNÉ NAGY RÓZSA

Átlátszó varázslatok

1973-ban látta meg a fényt Biczó Barnabás üveggravírozó, s el is jegyezte magát vele egész életére. Kisiskolás korától rajzolt, motívumait az oladi vadász-vadtenyésztő szakiskolában látott-tanult szakma szereplői, a vad, a vadász és a természeti környezet ihlette. Óvári gazdász korában egyetemistaként egyúttal magasabb "művésziskolába" is lépett, agancsrózsákba és csontba faragta rajzban elképzelt figuráit, s kacérkodni kezdett az üveggel. Gödöllőn

megszerezte a vadgazda-szaktanár képzését is, diplomamunkája és szakdolgozata a vérebes utánkeresés témakörét dolgozta fel. Közben egyre jobban elmélyedt a vadászat gyakorlatában, 1992-ben felvették tagnak a Savaria vadásztársaságba, ahol a tavalyi évben vadász-mesternek választották. Két évig hivatásos vadászként dolgozott Somogyban, de egészségügyi okokból le kellett mondania a mindennapi ázsáfásról. Így lett 2001-ben "főállású művész-vállalkozó", s pályázati segítséget kapva a milliós

nagyságrendű beruházáshoz, kialakította önálló üveggravírozó műhelyét. Korábbi munkáiban fogorvosi gyémánt gömbhegyeket hasz-

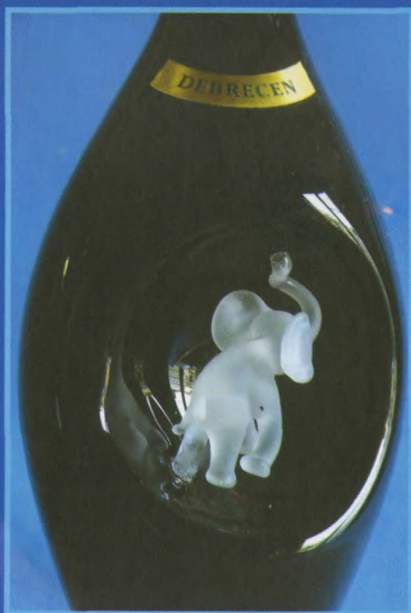
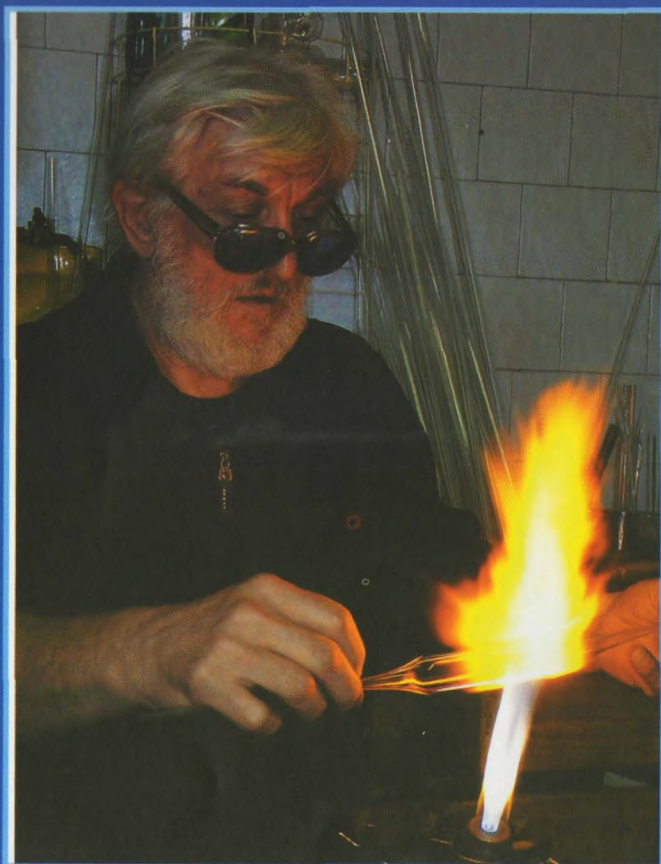

nálva üvegbe "vésett" negatív domborműveket készített, melyek háttérfénnyel megvilágítva mutatták meg a ridet, élettelen üvegbe álmódott varázslatot. Az újabb technika a vídiatú, amit az akár háromezrezer percenkénti fordulattal dolgozó mikromotor vagy turbina hajt meg, s így az üvegbe fúrt pontok mélysége és sűrűsége adja meg a végleges képet a síküvegen vagy a poháron, vázán. Ez a munka nagyon aprólékos, rendkívüli módon terheli a szemet, ezért még egy sztereo mikroszkóp beszerzése várat magára, igaz, ehhez már csak pénz kell... A "féldecis" pohárra 1,5-2 óra alatt készül el a kép, de egy vitrinablakra, vagy önálló keretbe kerülő nagy kép elkészítése akár 100-150 munkaórába (!) is kerül.

Kedvenc témája a nagyvad, főleg a szarvas, de mindig hangulatképből, enteriőrből gondolkodik, nem csak az állat a motívum, hanem a környezet is. A hangulatot az árnyékolás, a majdani megvilágítás hatásának előretervezése adja - itt nem működik a "majd lesz valamilyen" vállrándító filozófiája - az elrontott részt az üvegből nem lehet kiradírozni. Általában napi 7 órát dolgozik az üveggel, s ha csak teheti, utána kimegy az erdőre a szemét pihentetni - természetesen puskával a vállán...

Üvegtöltények

FOTÓK: SOMFALVI ERVIN

1948-ban született Újhelyi Tamás, s mivel éppen október 23-án, így többször a rendőrségen "ünnepelte" a születésnapját, mert a hatalom zord őrei félreértették az ünnepi hangulatát... A gimnázium után kerámiázott rézdomborításokat készített, ötvösnek készült, de abban az évben nem indítottak ötvös szakot. Véletlen folytán került az üvegművesekhez, kétéves képzés után kapta meg az üvegtechnikusi végzettséget, de hosszú évek tapasztalata kellett, amíg a szakmát elsajátította. Két évet dolgozott az atommagkutatóban laborüveggésként, de egyre kevesebb lett a munka, ezért amikor laboreshozókat gyártó tsz-melléküzemágot szerveztek, 6-7 kiváló szakemberrel együtt oda ment dolgozni. Öt év után, 1975-ben "felszabadította magát", kiváltotta a kisipart, és évtizedekig mint "piszkos maszek" dolgozott. Dísz tárgyakat, karácsonyfadíszeket, egyedi darabokat készített megrendelésre, hobbi szinten megcsinált mindenféle üvegmunkát, a "favágás", a laborüveggézés mellett. Egyre több sikert ért el népművészeti vásárokon, miközben a laborüveg-piac lassan bedöglött, mert megszűnt a keletre menő export. A dísz tárgy már nem napi létszükséglet, ezért mindig új ötletekkel kell a közönség elé állni. Pár éve elkezdett vadászmotívumokat is használni, üvegből fújni, olvasztani állatfigurákat, növényeket, kihasználva az üvegfigura és a köré-belé töltött nemes, szép színű bor együttesének látványát. Legfrissebb "találmánya" bevált használati dísz tárgy lett az üvegből és rézből összeépített sörétes töltényt formázó pálinkás készlet, a "vadász belövő", aminek nagy sikere van a vadászrendezvényeken.

SOMFALVI ERVIN

A 2004-es év legjobb természetfotósai

Az állomásfőnök

...címmel rendezett országos pályázatot a Nimród Fotóklub és a Natur Art. A pályázatra a 143 résztvevő 3714 képet küldött be és a zsűri az ezekből kiválasztott 124 képből rendezett kiállítást a MOM parkban, a Palace mozi előterében. Tavaly december 9-én a hivatalos megnyitót dr. Tardy János, címzetes egyetemi tanár, az Európai Természetvédelmi Központ alelnöke tartotta, majd ezt követően került sor az eredmények kihirdetésére. A nagy megmérettetésre összesen 13 kategóriában lehetett nevezni - és amint ezt számos értékelő is kijelentette - a tehetséges hazai alkotók nemzetközi szinten is megállják a helyüket.

A rangos zsűri a 2004-es év ifjú természetfotósául Máté Bencét, természetfotósának Kiss Gábort, és az év természetfotójának Daróczi Csaba "Téli csatorna" című képét választotta. A Nagygyörgy Sándor díjat Holló Tamás nyerte el.

A kategóriák győztesei:

1. Daróczi Csaba, dr. Mészáros László, Kiss Gábor
2. Máté Bence, Holló Tamás, dr. Mészáros László
3. Dr. Tímár József, Holló Tamás, Nagy Csaba
4. Dombóvári Tibor, Ambruzs Péter, dr. Almási István
5. Erdei Norbert, Kiss Gábor, Dombóvári Tibor
6. Nagy Csaba, Holló Tamás, Somodi Ferenc
7. Dombóvári Tibor, Kiss Gábor, Agárdi Attila
8. Erdei Norbert, Antli István
9. Radisics Milán, Daróczi Csaba, Takács Gábor
10. Kiss Gábor
11. Kiss Gábor, Násfayné Kőházi Mária és Borbás Gyula
12. Máté Bence
13. Máté Bence, Erdész Ádám és Kovács Péter

Erdészek a kommunikációért

Egész napos programot szervezett az Országos Erdészeti Egyesület Közönségkapcsolatok Szakosztálya a PEG Rt. információs központjában, december 15 -ikén. Az évzáró szakosztályülést követően dr. Móricz Éva, a Corvinus Egyetem adjunktusa a reklámpszichológiáról, dr. Varga Mihály főiskolai tanár pedig a PR munkáról és a szakterület ilyenirányú lehetőségeiről tartott előadást. Író - olvasó találkozó keretében dr. Bán István, matematikus erdőmérnök, jeles szakírónk, a 25. könyvének megjelenése alkalmából "A természetért" című trilógiájának harmadik, most megjelent legújabb kötetével mutatkozott be.

Kiállítások

Jagd&Hund - január 25-30. - Dortmund
 Hohe Jagd & Fischerei - február 11-13. - Salzburg
 Jaspowa & Fischerei - február 24-27. - Új Bécsi Vásárközpont
 Nemzetközi vadászat, horgászat, természetbarát szakmai kiállítás
 A kiállítás nagy figyelmet szentel Magyarországnak: a szövetségek és cégek bemutatkozása fontos részei lesznek a programnak.
 FeHoVa - március 3-6. - Budapest, Hungexpo
 12. Nemzetközi Fegyver-, Horgászati és Vadászati Kiállítás
 Angeln, Jagen & Natur - március 11-13. - Pirmasens
 IWA - március 18-21. - Nürnberg
 Jagen & Fischerei - április 6-10. - München
 Pferd & Jagd - november 24-27. - Hannover

A bajnok lőszer!

NIKE-FIOCCHI
Sportlőszergyártó Kft.

H-8184 Fűzfőgyártelep, Pf.:22.

Tel.:069-88/451-310, 596-160

Fax:06-88/451-091

e-mail: techinfo@nike-fiocchi.hu

web:www.nike-fiocchi.hu

Kereskedelmi iroda:

H-1115 Budapest,
Bartók Béla út 92-94. B/71.

Tel.:06-1/361-1481

Fax:06-1/361-4403

e-mail:

commerce@nike-fiocchi.hu

Aranyérmes töltények (II. rész)

Előző számunkban már elmékedtünk azon, hogy a balatonfűzfői NIKE-FIOCCHI Sportlőszergyártó Kft. a világ élvonalába tartozó sörétes töltényeket gyárt, termékeinek 90 százalékát - más és más márkanevekkel - exportálja. Most arra próbáljuk a vadászok figyelmét ráirányítani, hogy mennyi mindent lehetne tudni akár egyetlen sörétes töltényről is.

Kezdjük a sörétes töltény szerkezeténél, alkatrészeinél:

1. Talpkupak, közepén a csappantyúval
2. Hüvely
3. Lőpor
4. Fojtás és sörétkosár
5. Sörétszemek

1. A talpkupak általában platírozott (rézzel borított acél) lemezből készül, magasságát a töltény típusa, a lőszerben keletkező nyomás határozza meg. A NIKE hazai gyártású, 8-12-16-22 mm magasságú talpkupakokat használ a sport- és vadászlőszerihez, az ennél magasabb talpkupak már az extra kategóriába tartozik.

A talpkupak közepére préselik be a csappantyút, amelyre a fegyver ütőszöge az elsütéskor ráüt. A csappantyúban lévő gyúlékony anyag az ütés hatására szűrőlátként gyújtja be a lőport és keletkezik a hüvelyben a robbanás.

A NIKE az olasz Fiocchi Munizioni cégtől vásárolja az F-616 típusú csappantyúkat és valamennyi töltényébe ezt a csappantyút szereli.

2. A sörétes töltény hüvelye papírból vagy műanyagból készül, tulajdonképpen egy, a puska csövénél - töltényűrjénél - valamivel kisebb átmérőjű cső, alsó végén a talpkupakba préselve, felső végén a papírhüvelynél zárókoronggal és visszahajlítással, műanyaghüvelynél csillagperemezéssel lezárva. A hüvely funkciója, hogy belső részében tárolja a lőszer alkatrészeit,

az elsütést, majd a robbanást követően - a cső felső részén kinyílván - útjára engedje a sörétszemeket.

A NIKE saját gyártású, nagy sűrűségű polietilénből készíti a töltényhüvelyeket (percenként 15 méter cső előállítására képes a gép), amit 65-67-70-76 mm hosszúságúra vágnak, ami a kinyílt hüvelyhossz, hüvelymagasság mérete. A hüvelyhossz tulajdonképpen a puska töltényűrjének felel meg. Általában a nagyobb sörétsúlyú lőszerhez használják a 70 mm-es és a "magnum" töltényeknél a 76 mm-es hüvelyhosszúságot. A hüvelygyártó gépsorok préselik a műanyagcsőre a fenékkupakot, a csappantyút és a belső erősítésre szolgáló fenékdugót.

3. A lőpor minősége, a robbanás nyomása az egyik legfontosabb meghatározója a tölténynek, hiszen a nyomástól függ, hogy milyen energiával, hanghatással, hátráló erővel, milyen sebességgel és milyen távolságra repíti ki a puskából a sörétszemeket.

A mai sörétes töltényeknél műszaki követelmény, hogy a lőpor viszonylag alacsony nyomással nagy energiát adjon le, ne legyen túl gyors vagy lassú a csőtorkolattól 1 méterre mért sörétek sebessége, ne legyen nagy a "visszarúgása" - mindez a szórásképet befolyásolja - és ne legyen elviselhetetlenül hangos a lőpor robbanása.

Egy sörétes tölténybe általában 1,5-2,5 gramm lőport töltenek, mennyiségében nem jelentős az eltérés a "mini magnum" és a "magnum" töltények esetében sem.

A sörétszemek mérete

A töltet tömege/gr	A sörétszemek átmérője mm-ben								
	2,0	2,3	2,4	2,5	2,8	3,0	3,5	4,1	4,5
24	500	350	302	251	160	120	82	55	41
27	548	384	328	281	211	159	102	68	52
28	585	410	350	300	225	170	109	73	55
30	622		372	319	239	181	116	78	58
32	658	461	394	338	253	191	123	82	62
33	690		421	354	267	202	130	87	65
36	731	512	438	375	281	212	136	91	69
40	857		481	412	309	234	150	100	76
50	1024		612	525	394	298	191	128	96

(A táblázatban pirossal a skeet, barnával a trap töltényekben lévő sörétek számát jelöltük.)

A NIKE a szintén balatonfüzfői Rexplo Kft-től vásárolja a REX típusú lőport, amelyet hatféle minőségben gyártanak. Évente az 50-65 millió darab sörétes töltényhez 80-85 tonna lőport használnak fel, s hogy ennek milyen a minősége, azt a legfényesebben az bizonyítja, hogy - a többi gyártó cég között - a Fiocchi cég is innen vásárolja a lőport.

A NIKE speciális lőszerainél más lőport használnak a "subsonic" (alacsony hanghatású) töltényeknél és szintén más fajtájú lőpor kerül a "streu" (osztott kelyhű), valamint a "tracer" (gyakorló lőszer fényhatással), illetőleg a "signal", az "alarm" és a "voice" jelző és riasztó lőszerreknél.

A lőpor minőségére a lőszer barban megadott nyomásából, valamint a sörétraj 1 méterre mért sebességéből (m/s) következtethetünk, amelyet nemzetközi előírások szabályoznak.

4. Régebben külön alkatrészek voltak, ma együtt van a műanyagból készített fojtás és sörétkosár, ami a másik fontos meghatározója a sörétes tölténynek.

A NIKE az olasz Gualandi cég hatalmas választékából vásárolja a rengeteg kísérletezéssel, próbával kiválasztott speciális műanyag kosarakat, melyeket a legideálisabb módon a magyar lőporhoz, a különböző méretű és fajtájú sörétszemekhez, a sörét súlyához és a töltények típusához építenek be.

Más és más típusú sörétkosárral szerelik a skeet-, a trap-, a vadász- és a speciális lőszeret.

A NIKE arany színű skeet töltény sörétkosarának a cső torkolatát elhagyva 5-6 méteren belül le kell válnia a sörétrajról, hogy a sörétszemek minél előbb szétszóródjanak, terítsen a szórás kép, mivel a skeetversenyen dobott korongokat 10-20 méteren belül kell a versenyzőnek meglőnie.

A töltény típusa	A töltet tömege/gr	A sörétszem átmérője/mm	Sebesség (m/s)	Nyomás (bar)
NIKE 6	30	2 - 4,5	375	680
NIKE 8	32	2 - 4,5	395	640
NIKE 10	27	2 - 4,5	370	730
NIKE extra 6	33	2 - 4,5	370	680
NIKE extra 8	36	2 - 4,5	390	640
NIKE extra 10	30	2 - 4,5	370	730
NIKE mini magnum	32	2 - 4,5	365	730
	36	2 - 4,5	365	680
	40	2 - 4,5	370	640
NIKE magnum	36	2 - 4,5	380	900
	50	2 - 4,5	380	900
NIKE streu	28	2 - 3,0	380	640
	32	2 - 3,0	380	640
NIKE acél sörét	32	2 - 4,5	375	650

(Forrás: NIKE katalógus)

A NIKE ezüstsínű trap (korongvadász vagy parcours) töltény sörétkosára akkor ideális, ha 15-16 méterig együtt repül a sörétrajjal és csak utána nyílik szét a perforált kehely, mivel ezeknél a versenyszámoknál nagyobb távolságokra kell a lövést leadni.

A NIKE zöldsínű vadász töltényeknek a sörétkosara a trap töltényekhez hasonlóan nagyobb távolságban nyílik, mivel itt is gyakoribb a hosszabb lövés, ezért érdemes kicsit kiengedni a felrebbenő fácánt vagy a közelről kelő nyulat.

5. A sörétről annyit illik tudni, hogy ötvöztöltényből készül. Egy sörétszem 96 százalékban ólomból és az alakíthatósága miatt ónból áll, 3 százalékban a keményítésére antimont és a gömbölyűség kialakítása miatt 1 százalékban arzént kevernek. A tiszta ólomból-ónból készülő töltények a levegőben egymással érintkezve vagy a vad testének ütközve annyira deformálódnának, hogy a lágyságuk miatt elveszne a várt hatásuk, ezért van szükség az ötvözésre.

A NIKE általában saját gyártású söréteket épít a töltényeibe, a 3 mm fölötti sörétszemeket vásárolják. A sörét a töltény harmadik fontos meghatározója, nem véletlen, hogy a vadászatnál ennek különbözősége alapján válogathatunk a tölténytípusok között. Egyszerűbb a helyzet a skeetnél, trapnál, ahol a versenyszabályok előírják a sörét mennyiségének tömegét. 1982-ig 36 gramm ólomsörét került a tölténybe, ezt 1986-ig 32 grammra, majd 28 grammra és 1992-től 24 grammra csökkentették. A vadászlőszerbe kerülő sörétmennyiség is általában 32 grammra csökkent, de a NIKE még ma is gyárt 36 grammos "extra", 40 grammos "mini magnum" és 50 grammos "magnum" töltényeket.

Az egy tölténybe kerülő sörétmennyiség össztömegén kívül még jelentősége van annak, hogy milyen nagyságú, átmérőjű, gömb-alakú sörétszem (azaz golyócska) kerül a sörétkosárba. Ezt a gyártók milliméterben adják meg.

A NIKE legkisebb sörétje a sport skeet lőszerekben 2 mm, a sport trap lőszerekben 2,3-2,4 mm átmérőjű. A vadászlőszeret 2 - 4,5 mm átmérőjű söréttel töltik, az alábbi táblázatból kiderül, hogy egy töltényben hány szem söréte tudnánk megszámolni.

- dor

CLASSIC EL GOLD
made in ITALY

Forgalmazza:

Szent Hubertus Olasz-Magyar Kft.

1065 Budapest, Podmaniczky u. 2. tel.: 353-1726

szenhubertus@hotmail.com

www.szenhubertus.hu

Melyik vadra milyen nagyságú söréttel illik vadászni?

Sokan vizsgálták már, hány szem sörétnek kell eltalálni a vadat, hogy azt biztonsággal terítékre tudjuk hozni. Arra a megállapításra jutottak, hogy egy fácánkakast harminc-harmincöt méter távolságból legalább öt-hét szem három milliméter átmérőjű sörétnek kell érnie a vadászias elejtés érdekében. Természetesen lövésünkkel ennek a sörétmennyiségnek a sokszorosát irányítjuk az elejtendő vad irányába. Ráadásul a sörétszemek nagysága, vagyis átmérője között is válogathatunk, amit különböző nyelvterületen más-más jelöléssel illetnek, bár mindegyiknek meg tudunk feleltetni egy hazánkban is honos méretet, pl. 3 mm 10-es 3,5 mm 8-as, 4 mm 6-os. A vadászat megkezdése előtt tudnunk kell, hogy milyen vadra fogunk lövést tenni és ennek megfelelően válasszuk meg a sörétnagyságot. Gondoljunk arra, hogy az aprótestű vadra kisebb, a nagyobb testűre pedig nagyobb átmérőjű söréttel illik használnunk. Lehetőleg ugyanazt a gyártmányú és tömegű lőszert lőjük a vadra a kiválasztott és a vadásziaságnak megfelelő sörétnagysággal. A mellékelt táblázatokból látható, hogy melyik vadászható apróvadra mekkora sörétnagyság javasolt.

	Sörétnagyság milliméterben					
	2,2	2,4	2,7	3,0	3,5	4,0
Erdei szalonka	•	•				
Balkáni gerle	•	•				
Örvösgalamb		•	•			
Fogoly		•	•			
Szarka		•	•			
Szajkó		•	•			
Üreginyúl			•	•		
Pézsmapocok			•	•		
Házigörény			•	•		
Nyest			•	•		
Fácán			•	•		
Récék				•	•	
Mezei nyúl				•	•	
Dolmányos varjú				•	•	
Vetési lúd					•	•
Nagylilik					•	•
Róka					•	•
Borz					•	•
Mosómedve					•	•
Aranysakál					•	•
Nyestkutya					•	•
Kóbor macska				•	•	•
Kóbor kutya					•	•

Miért fontos, hogy tudjuk, hány sörétszem van egy lőszerben?

A fegyvercsövek torkolatát a gyártók általában szűkítéssel látják el. Ezt százalékban adják meg. Például a szűkítés nélküli csövek a sörétszemek 40 százalékát, a negyedes szűkítésűek az 55 százalékát, a felesek a 60 százalékát, a teljes szűkítésűek pedig a 70 százalékát juttatják el egy harmincöt méter távolságban lévő, hetvenöt centiméter átmérőjű körbe.

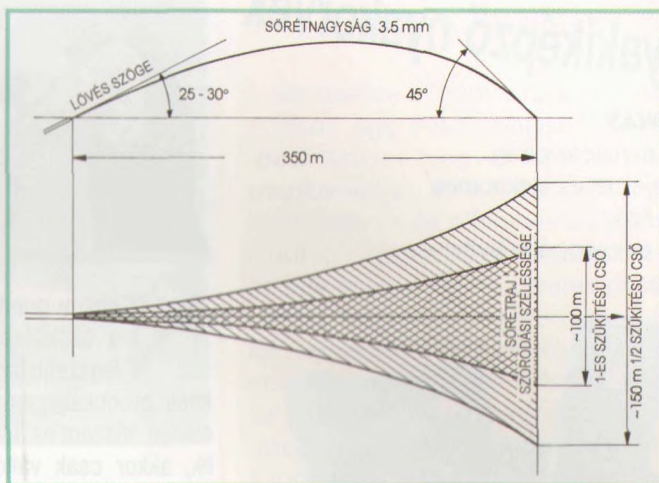
12-es kaliberű, 3 mm-es sörétes lőszer szórásképe

12-es kaliberű 3,5 mm-es sörétes lőszer szórásképe

12-es kaliberű 4 mm-es sörétes lőszer szórásképe

Sörétraj szórása a távolság függvényében

Távolság (m)	Szóráskép átmérő (m)	
	2,5 mm	3,5 mm
30	2,5	2,0
40	4,0	3,0
60	7,0	5,5
80	11,0	8,5
100	17,0	13,0
120	26,0	19,5
140	38,0	28,5
160	58,0	43,5
180	80,0	51,0

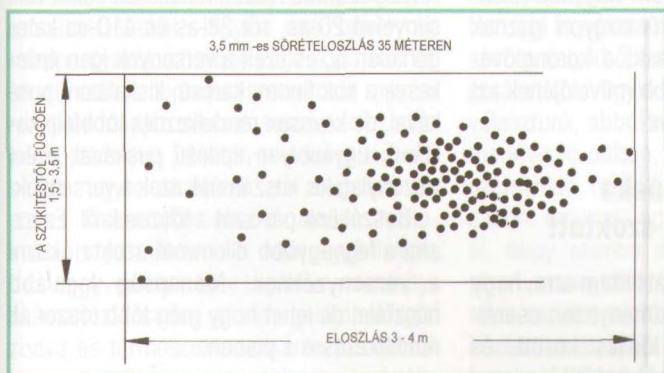
szögben kilőtt sörétraj akár 350 méter távolságra is elrepülhet, ahol a szűkítéstől függően 100-150 méter átmérőjű körben szóródik szét.

Mit jelent a kaliber vagy öb nagyság?

Ezt a szép régi fogalmat, hogy "öb nagyság" akkor használjuk, amikor a sörétes fegyver csővének belső átmérőjét akarjuk kifejezni. Mindjárt hozzátesszük, hogy 12-es, 16-os vagy 20-as. Hogy az összefüggéseket megértsük a kaliber, az öb nagyság, a csőátmérő, a 12-es, 16-os 20-as kifejezések között, a sörétes fegyvergyártás bölcsőjéhez kell visszatekintenünk. Angliában valószínűleg a korai tömeggyártás fogalmaztatta meg azt az igényt, hogy a különböző műhelyekben gyártott puskacsövek azonos belső átmérővel készüljenek. Így a hozzájuk gyártott lőszer is azonos méretűek lehettek és ez sokat segített az egyre növekvő igények kielégítésében. Ehhez az azonossághoz kellett kitalálni egy viszonyítási alapot, melynek az egysége a lövedékként használt anyag, az ólom lett. A kalibert úgy határozták meg, hogy egy pond ólomból (1 pond=0,43454 kg) egyforma ólomgolyókat öntöttek. Így a golyók darabszáma testesítette meg a kaliber vagy az öb nagyság fogalmát, ugyanakkor egy darab golyó átmérője pedig a csőátmérőt.

A példa kedvéért a szokásos öb nagyságok és átmérők: a 12-esnél 18,2 mm, a 16-osnál 16,8 mm, míg a 20-asnál 15,7 mm lett.

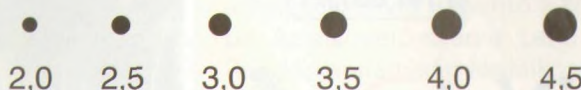
SIKLÓSI KÁLMÁN

Jó tudni, hogy a sörétrajban a sörétszemek egymáshoz képest lemaradva repülnek. Természetesen a vadászias 35 méter lőtávolságon messze túlrepül a sörétraj. A talajhoz képest 25-30 fokos szögben a 3,5 mm söréátmérőjű sörétraj kb. 350 méter távolságra repül, ahol a csőszűkítések függvényében 100-150 méter szélességben szóródik szét.

Ugyan minden eligazításon elhangzik, de nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy mennyire kell ügyelnünk vadásztársaink testi épségére. Sajnos a tavalyi év sem múlt el súlyos balesetek nélkül. Különösen a téli nyúl vadászatok alkalmával, a göröngyös szántásokon gurulatot kapott sörétszemek okozhatnak fájdalmas meglepetést. A lőiránytól számított 10 fok biztonsági távolságot lényegesen megnövelve kell betartanunk. A repülő vadra elengedett lövés sem veszélytelen, hiszen a 25-30 fokos

A sörétszemek nagysága milliméterben

Kutyakiképző nyakörvek

CANIWAY

- 150 m hatótávolság
- hangjelzés és elektromos impulzus
- ütés és cseppálló kivitel

2 év garancia

57 000,-Ft

CANICOM 1

- egy kutyához

87 600,-Ft

- 800 m hatótávolság
- hangjelzés és elektromos impulzus 8 fokozatban, 4 variációban
- ütés és cseppálló kivitel

2 év garancia

CANICOM 2

- kettő kutyához

141 600,-Ft

AniVet

1144. Bp. Remény u. 42/a.

Fax: (06-1) 38-38-004

Tel: (06-1)38-38-138

E szelvény felmutatása
10%
kedvezményt kap!

Kaliberek és löszerek

Néhány gondolat a kaliberekről és a szűkítésekről. Kétségtelenül a legszebb szórásképet a fűrt szűkítés produkálja, bármely előállítási mód esetén. Viszont ha a versenyszámok igénylik, akkor csak váltócsővel lehet esetleg egy közeli korongokat reptető pályán az esélyen javítani a bővebb cső alkalmazásával, vagy egy hosszú pályán egy extra szűk cső felhelyezésével, melyet a szabályok is engednek. Egyszerűbb a helyzet a mobil szűkítés, vagy ahogy a köznyelv fogalmaz, a csere-choke alkalmazásával. A különféle csőfurat speciális kialakítására vonatkozó jelzéseknek (back bored cső) is van jelentősége, bár megítélésem szerint inkább elméleti, mint gyakorlati. Én személy szerint a szűk fegyver híve vagyok, mivel a pályákat ma már úgy építik meg, hogy minden lőálláson legyen hosszú korong vagy élbe látszó korong, esetleg speciálisan vastag korong, amelynek a biztonságos meglövéséhez a nagy gramm súly helyett a "sűrűbb" sörétrajnak látom nagyobb jelentőségét. A fentiekén kívül nagyon igaznak találom egyik barátomnak, a koronglövészet talán legfelkészültebb művelőjének azt a mondását, mely szerint :

A szűk puska pontosságra szoktat!

Egyébként számos példát láttam arra, hogy egy versenyző igen eredményesen cserélgette a szűkítést két lőállás között, és

olyanra is volt már nem is egy példa, hogy irdatlan távolságban repülő korongot talált el valaki skeet vagy cylinder szűkítéssel, de ezek nem tekinthetők jellemzőnek. Ennek a megválasztása az egyén koncentrációképességén múlik, mert legtöbbször a sorrendváltó helyzetét, a koronghoz legjobb szűkítés megválasztását másodpercek alatt kell eldönteni, amikor még számos egyéb - pl. beállítás, az érkező korong iránya, a terepakadályok, a Nap helyzete....- fontos dolog jár a versenyző fejében. Én a két egyforma szűk cső híve vagyok, szintén előbb idézett barátom oktató megjegyzése kapcsán: a sorrendváltó léte egy felesleges rizikófaktor, mely elvonhatja a figyelmet a korongról.

A kaliberekkel kapcsolatosan a versenyzők gyakorlatilag a 12-es kalibert használják, mert ez az alkalmazható legnagyobb öbnagyság, mert a legnagyobb esélyt kínálja a korong eltalálására és mert a legnagyobb ebben a kaliberben a lőszerválaszték. A világ számos részén rendeznek külön versenyeket 20-as, sőt 28-as és 410-es kategóriában is, és ezek a versenyek igen érdekesek a sok finom, karcsú, kiskaliberű puskával, de kevesen rendelkeznek többféle kaliberű, ugyanolyan építésű puskával, ezért viszonylag kis létszámúak ezek a versenyek.

Beszéljünk pár szót a löszerekről. Ez az, ami a legnagyobb dilemmát szokta okozni a versenyzőknek. Manapság legalább húszféle, de lehet hogy még több löszér áll rendelkezésre a piacon.

FOTÓK: ARCHIV

Csak felsorolásszerűen: Baschieri & Pellagri, RC, Mirage, Armusa, Rottweil, Winchester, Cheddite, Hull, Bornaghi, Pegoraro, Gamebore, Rio, Sellier-Bellot és természetesen, de nem utolsó sorban a hazai előállítású NIKE - Fiocchi. Valószínűleg ebből a felsorolásból is maradhatott ki - nem szándékosan - olyan lőszer, amely valakinek többször bizonyította, hogy csak az a jó.

Mindig ugyanazt a töltényt használjuk

Aki nem tudná, a lőszerpiacon is a verseny azt eredményezte, hogy a gyárak tulajdonképpen átalakultak töltőüzemékké, és majdhogynem azonos helyekről vásárolják az alkatrészeket, legyen szó hüvelyről, csappantyúról, sörétről vagy löporról. Az alkatrészeket természetesen már egyéni receptek alapján szerelik össze, de ez nem jelent többnyire jelentős minőségi különbséget, egyre kisebbek az eltérések az egyes lőszerfajták között. Ami a fontosabb, hogy mindenki a saját egyéniségéhez, fegyveréhez, sportágához - versenyszámához, esetleg a támogatójához igazodva és természetesen a pénztárcájának legmegfelelőbb szempontok alapján találja meg a számára legalkalmasabb lőszert, és törekedjen arra, hogy mindig ugyanazt használja.

Igaz, hogy bizonyos szint fölött előfordulhat érezhető különbség lőszer és lőszer között, de a mindig ugyanazt a lőszert használó számára egy idő után sokkal tartósabb találati biztonságot kölcsönöz az állandóság, mint amekkora pillanatnyi sikert hozhat a váltogatás.

Az új versenyszabályok bevezetése, mely 28 grammal határozza meg a korongvadászatban használható gramm-súlyt, még egyszerűbbé teszi a választást. A lövészsportokban a technikai fejlődés és az eredmények - összevetve az élettani és a környezetvédelmi szempontokkal - a

grammsúly csökkentését tették szükségessé. Miután többen kipróbálták a kisebb grammsúlyokat, sokakban az a felismerés kelt életre, hogy szinte semmivel sem romlott az eredményük, viszont a komfortérzetük látványosan javult. Azt gondolom, ebben az esetben is az a célravezető, ha az ember mindig mindenre ugyanazzal a lőszerrel lő, mert így nem tévesztheti el, hogy melyik csővel, melyik korongot akarta eltalálni, sőt így nem is kell gondolkodnia ezen. Már nem lesz fontos a négy zseb a mellényen, és nem kell keresgélni a megfelelő, illetve a spéci patront, mégis egyre eredményesebb lesz a lövés.

A lőszer esetében egyetlen biztos kiválasztási módot tudtam eddig maradéktalanul elfogadni, melyet egy tapasztalt barátom így fogalmazott meg: az a legjobb lőszer, amelyikből van még két raklappal a garázsban. Vagyis az a fontos, hogy amit választunk, abból mindig legyen megfelelő mennyiség otthon, és legyen biztosan beszerezhető, mielőtt a készlet elfogy. Sokak szerint érdemes egyszerre többet vásárolni, hogy azonos időben gyártott legyen, pl. a verseny lőszer, de ez manapság a lőszer ára, illetve a törvény korlátozó rendelkezései miatt nem a legjobb befektetés. A hazai előállítású lőszer minden tekintetben egyre inkább állja a próbát, és a beszerzése is biztonságos.

Végezetül e témához talán annyit kell még hozzátenni, hogy a fegyver és a lőszer akkor tudja leginkább beváltani a hozzá fűzött reményeket, ha a gondos kiválasztást követően rendszeres "száraz" edzésekkel céltudatosan csiszoljuk a technikánkat, lőtudásunkat a lőtereken. Ha elfogadjuk, hogy a gépkocsit, a mobiltelefont, a különféle fontos használati tárgyakat csak egy idő eltelté után tudunk jól kezelni, akkor el kell azt is fogadni, hogy egy új vagy másik puskával az "összeérés" hosszú hónapokat vesz igénybe, hogy utána hosszú évekig élvezhessük az örömeit.

HEGYES ZOLTÁN

A betörés kulcskérdése

! Mindössze néhány órára távoztak a lakók egy Petőfiszállási tanya (Bács-Kiskun megye) az újév első munkanapján. Mire hazaértek, a tanya feltehetően és a fegyverszekerényt kiürítve találták. Egy cseh golyós- és egy szovjet 16-os sörétes puskát tűnt el. Mint később kiderült, a rablók valahogyan megtalálták a fegyverszekerény eldugott kulcsát és azal nyitották ki a lemezszekerényt. Az ügyben a kiskunfélegyházi rendőrkapitányság indított nyomozást.

! A tulajdonos az emeleten édesdeden aludt és csak reggel vette észre, hogy lajosmizsei (Bács-Kiskun megye) családi házat január 10-ére virradóra kirabolták. A betörő az éj leple alatt az alsó szinten lévő garázs hengerzárát törte fel és a felvezető lépcsőn jutott a házba. Jelentős mennyiségű ékszert és készpénzt tulajdonított el, de megtalálta sajnos a fegyverszekerény kulcsát is, ahonnan két sörétes- és egy golyós puskát - 15 tölténnyel - vitt el, minden különösebb gond nélkül. A betörést a rendőrségre reggel jelentették, s a nyomozás során a két sörétes puskát a kerítés mellett megtalálták, így a nyomozás forró nyomon indulhatott. Mivel ez korántsem mondható immár egyedi esetnek, nyomtatékosan föl kell hívni a figyelmet arra, hogy a biztonsági előírásoknak megfelelő fém fegyverszekerény kulcsát soha nem szabad mások által hozzáférhető helyen tartani, mint ahogy nem tárolható a puskával együtt a lőszer sem.

Felelőtlen rókalövés

Társas fácánvadászat közben felugró rókára lőtt egy csesztregi vadász Lentiben (Zala megye), a Frimannaházi erdőrezsben, január 9-én, vasárnap. Lövéseivel eltalálta a mintegy húsz méterre álló vadásztársát, akit súlyos sérülésekkel vitt a kórházba. Az elkövető ellen a Lenti Rendőrkapitányság foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt indított eljárást.

Mese nincs, csak büntetés

Ha van valakinek kellő fantáziája, bizonyára nem esik nehezére elképzelni, hogy mi történne a XXI. század elején egy csapásra lendületbe jött Magyarországon, ha mondjuk az emberi életet és testi épséget veszélyeztető fenevad - egy mesebeli toportyán féreg - a saját házában fölfalja először a nagymamát, majd bekapja a bájos Piroskát. Induljunk ki innen, mert a mese többi része a furton-furt internetező gyerekeket már egyáltalán nem is érdekli.

Miután a helyi kábeltévé híreit a lepcsés szájú és pletykafészek szomszédasszonyok is megerősítették, a Vadász Bácsi tudatáig is eljutott a szívszaggatóan tragikus eset ... és határozottan az előírászerűen biztonsági zárral ellátott furnirral komplikált lemez fegyverszekrényéhez lépett. No, korántsem a puskáját, hanem a Magyar Közlönyt húzta hamarjában elő, hogy gyorsan tanulmányozza milyen törvényt, szabályokat, előírásokat és halasztást nem tűrő teendőket kell betartania a katasztrófális vadállat-támadások vérszelyezeteinek esetére.

Mivel a nagymama házában történt az eset - töprengett fátyolos szemekkel a Vadász Bácsi - ez minden kétséget kizáróan jogilag lakott területnek minősül, ahol a vadászfegyver megtöltése, elsütése, de még a tok nélküli szállítása is tilos.

Tehát elengedhetetlenül be kell szereznie a helyileg illetékesen szolgáló és védő rendőrkapitányság engedélyét. A kérelemnek - olvassa tovább a rendeletet, egyre jobban halálra válva - tartalmaznia kell: az eljuttatás irányítóinak és a résztvevő/k/ nevét, személyi adatait, az eljuttatás

helyét, idejét, az érintett önkormányzat egyetértő állásfoglalását, a területileg illetékes vadászatra jogosult szerv egyetértő állásfoglalását, a biztonsági intézkedéseket, a lakossági tájékoztatás ismertetésének módját...

Eddig jutott, amikor kegyelemdöfésként érte a kíméletlen valóság, ugyanis - olvasta tovább a fegyverhasználat szabályait - a kérelmére 30 napon belül kap választ. Ám, ha néhan elutasítanák, a határozatot meg is fellebbezheti. Sőt - ad abszurdum - mint minden más hatósági határozatot, még a bíróságon is megtámadhatja. Hiszen - villant vakuként utolsót a sajnos már menthetetlenül összezsavarodott szürke állománya - jogállam ez, vagy mi a szösz, és addigra biztos megváltozik a rendelet, és kezdheti az egészet előlről.

Ez a harc lesz a végső! - üvöltötte már csupa nosztalgiából, és nem lehet rá egy cseppet sem haragudni rá azért, hogy első idegrohamában nem talált kézenfekvő alternatívát. Némi lelkiismeret-furdalások közepette végül a jó öreg Vadász Bácsi úgy döntött, hogy nem a farkasét, hanem a saját hasfalát vágja végestelen végig föl. Ezután telerakta a saját bendőjét nagy kövekkel és egy talán nem is igazán őszinte, de annál sátánibb gúnykacajjal, zsupsz - beugrott az udvari kútba. Mivel nem akart csúnyán beszélni, utolsóként az villant át az agyán, hogy talán ezzel segít a legtöbbit a bájos Piroskán, s ha pediglen van még neki nagymamája, azon is.

Az utolsó perceit, és a halált megvető Nagy Ugrást, egyenes adásban közvetítette minden kereskedelmi szennyesatorna, amelyek nézettség

KELEMEN ISTVÁN KARICSTUDAJA

mutatói ezzel már az egekig szökentek. A helyszíni közvetítés sokat mondó utolsó hangjait talán a "glu-glu-glu" betűkkel lehetne élethűen visszaadni. Az életszerűségnek fittyet hányó, de az érvényes jogszabályok meglepő mellékhatásainak is tekinthető furcsa hangképletek szerencsés megfejtői között a tévé szerkesztői 14 csak fordítva viselhető hatósági bézből satyit sorsoltak ki, de ezen kívül 25 úniós tagország televíziós műsorainak idegtépő szüneteiből készített DVD válogatást is nyerhettek az emelt árszinten betelefonáló szerencsétlen nyertesek. Végül is a jogkövető magatartás eme páratlan kihívásaival a küzdelmet egyedül vállaló Vadász Bácsit leszámítva - itt és most - mindenki, ha mást nem is, de legalább elfecsérelt időt mindenképpen nyerhetett.

Itt a vége, fuss el véle. Ha a Vadász Bácsi agya idő előtt be nem kattant volna, ha az összes engedélyt, igazolást, miegyebet belátható idő alatt beszerezhetette volna, ha ráadásul mindezt a környezetére ártalmas, veszedelmes emberpusztító is elvileg türelmesen kivárta volna ... akkor az én mesém is tovább tartott volna.

- Hy -

- A lapjával meghúzzuk, az élével kormányozzuk! - ismételtette az öreg vadór a még tanuló, fiatal kollégájának a csónakázás alapfogalmait. A gyakorlónak látszólag figyelt az öregre, de csak nem ment oly simán az evezés, ahogy azt a mester elvárta volna. Körbeforgott a csónak a vízen és az Istennek sem akart egyenesen siklani a nádfalak között. A mester egy ideig tűrte, majd előről kezdte az elméleti oktatást, mondhatni az alapfogalmaktól.

- No, hogy is tanította annakidején Matula bácsi a Tüskevárban a Tütajost?

A gyerek egy ideig nézett maga elé, majd megkérdezte: - Ki a fene az a Matula bácsi?

Az öreggel most fordult igazán nagyot a csónak. Kivette a gyerek kezéből az evezőt és miközben sebesen lapátolt a part felé, megkérdezte: - Mond csak, hogy lehet az, hogy hivatásos vadásznak készülsz, és nem olvastad Fekete Istvántól a Tüskevárat?

- Soha nem hallottam erről - válaszolt lezseren a gyerek.

Közben a csónak partot ért. Az öreg komótosan kipakolt a ladikból, s a tanonc kezébe adva a cókmojkait, e szavakkal indította útjára: - Addig meg ne lássalak a területen, amíg el nem olvastad a könyvet, mert itt a Tüskevár alapmű, megértetted?

AGYAKI GÁBOR

Miért fizetünk több vadkárt?

Dr.Tóth Ferenc jogász, gazdasági mérnök ugyancsak figyelemre méltó 25 oldalas tanulmányt juttatott el szerkesztőségünkhöz, amelyben a mezőgazdasági vadkár megtérítésének helytelen gyakorlata ellen sorakoztatja fel érveit. Mivel nincs kidolgozott, egységesített rendszere a vadkár megtérítésének, a ténylegesen elszenvedett kárnál méltánytalanul többet fizetnek a vadászatra jogosultak. Az alábbiakban néhány gondolat a tanulmányból:

A vad okozta kárt - a törvényi előírásoknak megfelelően - vétkesség és felróhatóság nélkül a vadászatra jogosultnak meg kell térítenie. De vajon csak a vadászható vadfajok okoznak a terményekben kárt? Kellő hangsúllyal érvényesítjük-e a vadkár becslésénél az agrotechnológiai hiányosságokat, a védett vadfajok, a háziállatok okozta kárt, nem egy esetben - főleg a kukoricásokban - az emberi kártételt?

Ez az állapot - szögezi le a tanulmány - addig lesz ilyen hektikus, vitatható, amíg a vadászok kezdeményezésére és közreműködésével el nem készül egy olyan részletes vadkár-becslési útmutató, amely az érintett növényfajták minden stádiumára - az agrometeorológiai körülményeket is figyelembe véve - meg nem határozza a becsült károkozás mértékét.

A tanulmány igazi újdonsága, hogy rávilágít a kárszámítás helytelen gyakorlatára:

A jelenlegi gyakorlat szerint a vadásztársaságok a becsléssel megállapított termés kiesést értéktőzsdei áron fizetik ki a károsultnak. Ezen nem is csodálkozom, hiszen a vadászati törvény végrehajtási mellékletében szereplő

jegyzőkönyv-mintában a jogszabály kimondja, hogy "az állapotminőségi átlagtermésre vonatkozó adatok alapján a vadkár mértéke, értéktőzsdei átlagár, illetve ennek hiányában becsült értékesítési ár" szerint állapítható meg. Az a kisebb baj, hogy a gabonát az árutőzsdén jegyzik és nem az értéktőzsdén. A nagyobbik baj az, hogy a lábónálló termésért magtári árat fizetünk! A kukoricát vagy más gabonát a vad nem a magtárból eszi ki, hanem a földön, lábón állva. Ezért itt egy lábón álló termésnek az árát kellene megtéríteni - plusz a reális nyereséget - az pedig semmiképpen nem ugyanaz, mint a magtárban vagy közraktárban lévő szárított, tisztított, osztályozott nagy mennyiségben rendelkezésre álló, szállításra kész termény. A legkiugróbb a különbség a kukoricánál. Ha a kukoricát akár vetés után, akár a szemek tejes állapotában, de mindenképpen betakarítás előtt károsítja a vad ... egy sereg műveletet már nem kell elvégezni azon a termésen, amit a vad elpusztított.

Azon lehet vitatkozni, hogy a lábón álló termés az 50 vagy a 60 százalékat éri a tőzsdei árnak, mert ez évenként függ a csapadéktól, a növényfajától és attól is, hogy a továbbiakban milyen módon kívánják felhasználni a termést. Az viszont egészen biztos, hogy a lábón álló termés kevesebbet ér, mint a magtári. A tőzsdei árat akkor és csak akkor lehetne kérni, ha a vad a magtárból enne ki a termést. Az én logikám szerint a tényleges kár = az elpusztult növények várható termése szorozva a tőzsdei ár 50-70 százalékkal, vagy egyszerűbben = a lábónálló termés valódi értéke.

A Ptk. alapelve, hogy a ténylegesen elszenvedett kárnak és a kártérítésnek egyenértékűnek kell lennie. Nem csak kevesebbet nem szabad fizetni, de a túlfizetés is helytelen.

A "császári" gesztus

A földtulajdonosi közösség határozata szerint a császári (Komárom-Esztergom megye) földtulajdonosi közösség a 3500 hektár nagyságú vadászterületén közös képviselőnek a Császári Gazdák Vadásztársaságot bízta meg. Az alapító 14 taghoz később több, kisebb-nagyobb földtulajdonnal rendelkező helyi vadász szeretett volna csatlakozni, de a tagfelvételi kérelmeiket rendre elutasították. Mit tesz Isten, időközben mégiscsak felvettek sok 100 ezres belépési díjjal 10 új tagot, és valami furcsa véletlen folytán egyikük sem rendelkezik a vadászterületen egy talpalatnyi föld tulajdonjogával sem.

Bizonyára a helybéli háborgások "elhárításra" - még 2002 áprilisában - a földtulajdonosi képviselő vadásztársaság, hirdetményt tett közzé, amelyben "... az egyesületbe nem jelentkezett, vagy oda esetleg fel nem vett olyan földtulajdonos vadásztársaságnak is szeretnének vadászati lehetőséget biztosítani, akik a vadászat személyi feltételeinek megfelelnek..." (Idézet a bírósági végzésből.)

A nagyvonalúnak csak egetverő költői túlzással nevezhető "gesztussal" azt találták ki, hogy a 10 hektárnál kisebb termőfölddel rendelkező vadász-földtulajdonos évente 1 alkalommal

térítésmentesen jelentkezhet vaddisznó vagy szalonka egyéni vadászatra. A 10 és 20 hektár közötti birtoknál ez már kétszeri, míg a 20 hektár feletti "nagytulajdonosoknak", akár a háromszori kimenetel lehetőségét is fölkinálták - természetesen a földhasználati díj kifizetése...helyett.

Akik ezzel a "császári" gesztussal netán nem kívánnak élni, azok a 30 napnál nem régebbi tulajdoni igazolással (ára: 3 000 forint helyrajzi számonként) igényelhetik a bérleti díj - hasonlóan nagyvonalú gesztussal megállapított - hektáronkénti 50 forintjának jogos kifizetését.

Ez egyfelől - a bíróság szerint - jogos, másfelől meg "ügyes".

-SE

Vadászjelöltek figyelmébe!

2005 januártól 8 x 4 órás,
(péntekenként délután sorra kerülő)
előkészítő tanfolyamokat indítunk
az állami vadászvizsgára, illetőleg
a fegyverismereti vizsgára készülőknek.

- A tanfolyam díja nálunk a legolcsóbb, csak 30 ezer forint.
- A tanfolyam résztvevőinek megszervezzük a vizsgafővészetet és a vadászvizsgát.
- A sikeresen vizsgázóknak terület nélküli vadásztársasági tagságot és apróvadás vadászati lehetőségeket biztosítunk.

Jelentkezés és további felvilágosítás:
Vadászati Kulturális Egyesület
Budapest, III., Pálfás u. 7.
Tel/fax: 06-1-242-00-42
vke@vadaszlap.hu e-mail címen
Tanfolyamvezető:
dr. Balázs István: 30/492-89-62

egércincogástól - szarvasbögésig

VADHÍVÓ TANFOLYAM

A nagy sikerre való tekintettel, 2005 tavaszától ismét folyamatosan szervezünk egész napos vadhívó-csalogató tanfolyamokat vadászoknak, vadász mestereknek, hivatásos vadászoknak és mindazoknak, akik a témában jártas szakemberektől meg akarják tanulni a szarvasbögés, az őzhívás, a nyúlshívás, a rókahívás, stb. módszereit.

Meghívott előadó:

Mihalko Károly (Szlovákia)

Homolya László szarvasbögő európai bajnok.

A tanfolyam díja 8 ezer forint, amelyben az ebéd is benne van.

További információ
és folyamatos jelentkezés:

dr. Balázs István:
30/492-89-62

Aki komolyan vette, annak sikerült

A Vadászati Kulturális Egyesület az állami vadászvizsga és a lőfegyver ismereti vizsga előkészítő tanfolyamokat 2004-ben kezdte szervezni. Négy turnusban tartottuk a nyolcszor négy órás, vizsgalövészettel bővített tanfolyamot. Tavaly 66-an jelentkeztek, 48-an vettek részt az órákon és 48-an sikeresen vizsgáztak. Minden bizonnyal köszönhető ez a neves előadóknak és a hallgatók igyekezetének. A hallgatóink megértették, hogy a vadászvizsgára komolyan kell készülni, a teszt-kérdések megválaszolása, a szóbeli felelés és a vadfelismerés képekről, valamint a lövészet komoly próbatétel. A vizsgázók eredményességét az is elősegítette, hogy alaposan megfontolt és kidolgozott oktatási módszereket alkalmazunk, a kötelező anyagon kívül olyan oktatási segédanyagokat tudunk a jelöltek kezébe adni, amelyek hatékonyan segítik a vizsgára való felkészülést. Reméljük 2005-ben is sokan érdeklődnek majd a VKE speciális vadászvizsga előkészítő tanfolyama iránt. Nem csak Pest megyéből és a fővárosból várunk jelentkezőket, 10-15 jelentkező esetén megszervezzük a lakóhely szerinti megyénél is a hallgatók állami vadászvizsgáját.

DR. BALÁZS ISTVÁN
TANFOLYAMVEZETŐ

Vadászkürtös tanfolyam Zalában

A Zalai Vadász-Alkotók Egyesülete egyhetes vadászkürtös tanfolyamot rendez (a Baranya megyei vadászkürtös tanfolyam szisztémája szerint) - bentlakással vagy anélkül - 2005. március 21-27. között a KÖNIG Étterem és Panzióban, amely a Nagykanizsa-Fűzvölgyi elágazónál, a 74-es főút mellett található. A kürtoktatás napi 6 órában zajlik, hajnalban és este szalonkavadászat, esténként pedig vadászati szakmai előadások. Érdeklődni és jelentkezni lehet: Polster Gabriellánál a 20/9388-210 vagy a 93/391-011 telefonszámokon.

ÖHM KÁROLY
(1955-2004)

Hatalmas veszteség érte az igazvadászok taborát. Öhm Károly barátunk, vadásztársunk, a Vas megyei koronglövő sport egyik kezdeményezője, kialakítója és versenyzőként is kiemelkedő, meghatározó személyisége nincs többé közöttünk.

Országosan is köztiszteltetben álló vadász-dinasztia hagyományain nőtt fel, számára magától értetődő volt a természet, a vad, a vadászat és a vadásztársak tisztelete, a vadászati etika.

Sokat és nagy türelemmel, megértéssel fáradozott azon, hogy az ifjabb vadászokat megismertesse ezekkel az értékekkel a lőtérén, a közös vadászatok során. Baráti körben csöndes szerénységgel, de a hozzáértő felkészültségével nyilvánított véleményt vagy számolt be valamely kedves, különösen érdekes vadászmélynéről.

Kedves vadja az erdők királynője, a szalonka mellett a róka volt. Hihetetlen szenvedély vonzotta a márciusi estékhez, hajnalokhoz, több alkalommal volt a Szalonka Dublé Díj nyertese - megérdemelten. Elment egy igazvadász. Levett kalappal tisztelgünk emléke előtt.

KONDOR IMRE

Vadászkürtösök Tavaszi Találkozója

Az Országos Magyar Vadászkamara az idei FeHoVa-n vadászkürtös fesztivált rendez, hogy a vásári hangulatot minden nap külföldi és hazai vadászkürtös zenekarok színesítsék. Március 6-án (vasárnap) 11 órakor kerül sor az amatőr kürtösök találkozója, melyre várják az együttesek és szólókürtösök jelentkezését.

Információ és jelentkezés: február 20-áig Kovács Gábornál az OMVK telefonján: (1) 212- 22-26.

Vadcoop bál

Február 19-én, 18 órától rendezi a Vadcoop Bérkilövő Vadásztársaság az országos vadászbált a BM Duna Palotában. A belépőjegy ára 6000 Ft, amely a társaság központi irodájában kapható, ahol a jelentkezők minden egyéb információt is megkaphatnak.

Szafari vadászok találkozója

A szafari vadászok második találkozó-ját február 26-ikán, 10 órától rendezik Balatonmáriafürdőn. A Tengerdi Vadászszervező Iroda hagyományteremtő céllal tavaly indította el a rendezvényt. A vendégek fényképes és filmes beszámolókkal osztják meg a hallgatósággal a vadászélményeiket. Bemutatják a 40 kilós, 189 centiméteres terpesztésű jávorszarvas bika agancsát és számos egyéb program is vár a résztvevőkre.

Helyreigazítás

Januári számunk 26. oldalán "In memoriam" címmel emlékeztünk meg jeles elődeink születési és halálozási évfordulójáról. Sajnálatos módon tévedésből Chernel István és Csörgy Titusz születési évfordulója a halálozás rovatában jelent meg. Félreérthető volt Zsindely Ferenc 1935-ös halálozási évfordulója, ugyanis ebben az évben id. Zsindely Ferenc hunyt el, a vadászok által szélesebb körben ismert Endre és Ferenc édesapja. Köszönjük a jó szándékú észrevételeket és a hibákért elnézést kérünk.

DR. BOD LAJOS

Mérgezett nyulak

Több mint száz elhullott mezei nyulat és három őzet szedtek össze a karácsonyt megelőző napokban a vadászok Szany (Győr-Moson-Sopron megye) határában. A helyi termelőszövetkezet műtrágyaszóróval rendtines pocokirtást végzett, s erről - a jelentési kötelezettség ellenére - a vadászatra jogosultat nem értesítette. Nem összefüggő, több tagban álló, lucerna és repce táblákban vegyszerkeztek, összesen mintegy 150 hektáron. A vadállományban a szakértő által fölbecsült kár értéke meghaladta az egy millió forintot, és ehhez számítható még az elhullott állatok vadgazdálkodási értéke is. Miután a szövetkezettel a társaságnak jó a kapcsolata, peresedés helyett a kölcsönös tájékoztatás javításával a mindkét fél által elfogadható egyezsége jutottak. A sajnálatos módon bekövetkezett kárt értékének megfelelően veszik figyelembe a következő évben a vadkárok elszámolásánál, valamint a

szövetkezet vadtakarmány nyújtásával igyekeznek kompenzálni az elismert veszteségeket.

Kóbor kutyák vérengzései

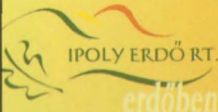
Nagytestű kutyákból álló, az éjszaka leple alatt támadó kóbor kutyafalka tartja rettegésben a Szeged környéki tanyavilág gazdáit. A bejelentések szerint több mint 20 juhot, több mint 100 baromfit és házinyulat raboltak el. Sok idős ember attól fél, hogy őket is megtámadják. A veszély elhárítására az érintett települések jegyzőinek utasítására a vadászok rendszeresen járőröznek a károsított területeken, de lapzártánkig eredménytelenül. Csak a nyomok, kaparások, a legyilkolt háziállatok maradványai és tetemei bizonyítják a kóbor ebek garázdálkodását.

Romániában támad a pestis

Zárlatot rendeltek el december 9-én, több romániai, háromszéki település környékén, mert az állategészségügyi hatóság sertéspestis-gócot fedezett fel. Az érintett települések: Sepsiszentgyörgy, Sepsikőröspatak, Gidófalva, Árkos és Uzon. A házi disznóállományon kívül a környék vaddisznóállományát is veszélyezteti a rettegett kór.

Disznó a csomagtartóban

Közúti ellenőrzés során, december 10-én, Isaszeg határában egy megállított autóban négy férfi ült és a csomagtartóban egy lőtt vaddisznót, valamint egy golyós fegyvert talált az igazoltató járőr. D. László (39) szentesi, G. Péter (39) árpádhalmi, S. István (31) gödöllői és K. József (52) veresegyházi lakosból állt a "vadásztársaság". Az egyikük, G. Péter veresegyházi alkalmi tartózkodási helyén tartott házkutatáson fagyasztott vadhúst, több trófeát, nagymennyiségű lőszert, házilag készített hangtompítót és lézeres irányzóval felszerelt fegyvert foglaltak le. G. Pétert őrizetbe vették, a többiek szabadlábban védekezhetnek.

erdőben otthon vagyunk

Vadászati lehetőség a Váci Erdészet területén, egy ugrásra Budapesttől

Gímszarvas, őz és vaddisznó egyéni vadászat
Muflon vadászat vadaskertben,
élő muflon értékesítés
Vaddisznóhajtás
vadaskertben és szabadterületen

Két vadászterületünk, muflon és vaddisznó vadaskertünk várják Önt!

Kérje ajánlatunkat!
2600 Vác, Báthori u. 32. Tel.: 20-4687-111
palanki@dunaweb.hu

MIZSEVAD Rt.

6050 Lajosmizse,
Ceglédi út 64.
Tel/Fax.: 76/356-983
Mobil: 30/9381-821
Emil: cervidae@axelero.hu

- Fácánnevelés, előnevelt és felnőtt fácán export és belföldi forgalmazás
- Nagyterítékű fácánvadászat biztosítása fáccánnal és vadászterülettel együtt
- Vaddisznótenyésztés
- Élővad kereskedelem
- Vadászszervezés
- Magyar szürke marha tenyésztés

www.mizsevadrth.hu

Rippert

Garancia a minőségre!

bőr-
lóden
vadászruházat

Rippert Ottó

9141 Ikrény, Győri út 62.
Tel: 96/457-008 30/9861-439
info@rippert.hu www.rippert.hu

Készüljön a hideg téli vadászatokra!
szerezze be az általunk forgalmazott

LESZSÁKOT!

Klasszikus illetve mellényfelsős
kivitelben, kívül-belül műszőrme,
dupla bélés, kézmelegítő zseb,
kivehető lábszák, 90%-os hőtartó
képeség, hordtáska, zöld szín!

Információ: 06-70-553-3537

email: alba-cash@mail.alba.hu

Szállítás-csomagküldés!

Üzleteknek egyedi árak!

Szemüveges vadászok figyelmébe!

kereső és céltávcsövek szemhez állítása
korrekciós lencsék beépítése

Mindenféle szemüveg és lencse készítése,
márkás keretek, tokok nagy választékban.

CHOCHOL - SIMON

Optikai és fotó Bt.

1027 Budapest, Margit krt. 64/a.

Telefon, fax: 06-1/201-5984

VKE tagoknak 10% kedvezmény!

Mikor-mi-mennyiért?

Engedmények a tarvad vadászatán

Idényvégi ártájékoztatónk listája több, egymástól eltérő témával foglalkozik. Ez a hónap ugyanis a legtöbb helyen a nagyvadfajaink tarvad vadászatának időszaka. Az irányárakat előző számainkban részletesen közöltük, azóta lényeges változás az árakban nem volt. Egyedi megállapodásokkal azonban egyre több helyen lehet jelentős kedvezményeket kialakítani. Például egyéni vadászatokon az elejtett tarvad számától függően kérhető kedvezmény. Két tarvad elejtése esetén mindkettőtől 5-5 -, három tarvad elejtésénél 10 -, négyenél 15-, ötnél 20-, hat vagy több tarvad terítékre hozásánál akár 25 százalék árengedményt is adnak.

Több helyütt a sikeres vadászat után szívesen veszik a vadászatot, ha az elejtő vadász megvásárolja és el is viszi az általa lőtt vadat. Az ár ugyan megegyezés kérdése, de tájékoztatásul közöljük az általunk ismert árakat. Szörben, bőrbén, zsigerevel a vaddiszónó 500, a szarvas 600, az őz 1000 forint különként.

Vadásztársaságok, erdőgazdaságok a vadászházaikat teremhasználati díj fejében a holt szezonban rendezvények céljára alkalmasszerűen kiadják, ezzel is csökkentve a rezsiköltségeiket. (Például esküvőkre, közgyűlésekre, vadászbálokra, és egyéb kulturális rendezvényekre.) Az árak naponta 50-100 ezer forint körül alakulnak. (60-155 euró, naponta.)

A vadászjegy költségei

Február a jövő évi vadászjegyek kiváltásának határideje is, mert a vadászjegy 2005. március 1-jétől 2006. február 28-ig érvényes.

A költségek:

a vadászjegy ára **10 000 Ft**
a kötelező
vadász felelősség-,
és balesetbiztosítás **1 000 Ft**
a kamarai tagdíj **2 000 Ft**
összesen: 13 000 Ft

Hivatalos közlés szerint a biztosítás díja három évig nem emelkedik a ka-

marai tagsággal rendelkezők részére. További kedvezmény, hogy a 70. életévüket betöltött, illetve a következő vadászidényben betöltő tagoknak kamarai tagdíjat nem kell fizetniük. A vadászjegyeket az OMVK megyei területi szervezeténél kell egyénileg, vagy a vadásztársaság taglistája alapján közösen kiváltani.

Akik a kamarai tagságukat nem kívánják fenntartani, a kötelező vadász felelősség- és balesetbiztosítást egyénileg, külön is megkötethetik, de a biztosítási kötvényt magukkal kell vinniük a vadászjegy kiváltáshoz. Ebben az esetben a biztosítást 2005. március 1-jétől, 2006. február 28-ig kell megkötni. Akik valamilyen okból a vadászjegyet a február végi határidőre nem váltják ki, azoknak március elseje után külön közigazgatási díjat is kell fizetniük.

A vadászjegy kiváltásakor a kamarai tagjai térítésmentesen kapják meg az idei Vadász Évkönyvet. Akik érvényes tagsággal nem rendelkeznek, azok 1250 forintért vásárolhatják meg.

Az állami vadászvizsga díja: 10 000 Ft. Az összeg tartalmazza a lögyakorlati vizsga- és az elméleti vizsga költségeit is. Ezt az összeget kell a pótvizsgán vagy vizsgákon is fizetni.

A lőfegyver-engedélyezés díjai

Lőfegyverszerzés, tartás: **6 000 Ft**
Újabb lőfegyver tartása: **3 000 Ft**
EU lőfegyvertartási engedély (fegyver-útlevel): **4 000 Ft**
Elvesztett lőfegyvertartási engedély pótlása: **4 000 Ft**

Lőfegyvertartási engedély meghosszabbítása:

10 lőfegyverig: **2 500 Ft**
11-25 lőfegyver: **4 500 Ft**
25 fölött: **7 000 Ft**

EU lőfegyvertartási engedély meghosszabbítása:

4 000.-Ft

DR. BALÁZS ISTVÁN

Jubileumi dámbika

Simon Ferenc, a hévízi Gyöngyösmenti Vadásztársaság tagja, vadászmaster, édesapja nyomdokain lett vadász. Barátja és vadásztársa unszolására ment el bérvadászként a Gyulaj Rt-hez dámbikát lőni. A vadászat eredményesen zárult, a kétnapos cserkelés alatt megnézett 8 barcogó bika közül sikerült a legszebbet terítékre hozni. A 4,40 kilogramm súlyú trófea a bírálaton 197,3 pontot kapott. A boldog elejtő örömét fokozta, hogy dámot még nem lőtt, ráadásul ez a vadászat volt a család ajándéka 50. születésnapjára és 25. házassági évfordulójára.

- SOM

**KORONGLÖVÉSZEZET
BUDAKESZIN**

- Automatikák: trap, skeet, duplatrap
- Koronglövészet
- Koronglövészet oktatás
- Vadászati szituációk
- Golyós szillett és futóvad

BUDAKESZI

LÓTÉR

BUDAÖRS

Tel.: (20) 448-2516
(20) 945-0764

LADA BOLT

Motor-, Fék- és Futóműalkatrészek
Elektromos berendezések, karósszériaelemek

MINDEN, AMI LADAHOZ KELL

Cím: 1161 Budapest, Rakóczi út 60./a
E-mail: ladabolt@axelero.hu
Internet: www.ladabolt.hu
Tel./Fax.: 405-1685

**DÍSZFAISKOLA ÉS
ERDÉSZETI CSEMETEKERT**

Czeróczi András
2373 Dabas-Gyön Pészéri u. 7.
Tel: 06-30/9838-545 Fax: 06-29/367-710
E-mail: czeroczki@mail.datanet.hu

FENYŐK, TUJÁK, DÍSZFÁK, DÍSZCSERJÉK TERMELŐI ÁRON
(vadászat, vadászati eszköz, könyv beszámítása lehetséges)

Vadászészerek készítése
aranyból, ezüsből
egyedi elképzelések
alapján is

KOLOZSI ÉKSZERÉSZ KFT.
1114. Budapest, Eszék u. 7/b.
Tel.: 209-0489 (Budai Skálánál)

www.cont-eco.hu

A francia **LACME**
magyar képviselte.

KERÍTÉSEK VILLANYPÁSZTOROK

Tel./Fax: 06-94/325-672

BHS VADÁSZATI MÉRNÖKI IRODA.

Vállaljuk a vadászattal
vadgazdálkodással, vadásztársasági,
földtulajdonosi vadászati
jogközösség működésével
kapcsolatos valamennyi
adminisztrációs feladat megoldását.
Szakmai tervezés, tanácsadás,
szakértői tevékenység, vadkárbeclés,
működési szabályzatok készítése,
vadászterületek kialakítása,
felmérése, menedzselése,
vadgazdálkodási berendezések
tervezése, kivitelezése több
évtizedes tapasztalattal rendelkező
szakemberekkel.

06-30/492-8962
06-30/397-5671
06-30/397-5661

**AUTOMATA ÉS
KÉZI KORONGDOBÓK,**

könnyű, hordozható magaslesek, befogó
csapdák, puskabelőző állvány,
két év garanciával
az **INTERMAS Kft.**-től.

Helyszíni verseny rendezése automata
gépekkel, lőtér tervezés, kivitelezés a
www.intermas.ini.hu
Fax.: 06-66/450-538 Tel: 06-20/945-0764

FERRO

FERRO-Speciál Kft.
Eger-Felnémet, Csalogány út 2. sz.
Tel: 06/36/421-514, fax: 06/36/419-828

**3 és 5 fegyver tárolására alkalmas, 4 ponton
záródó fegyverszekrények gyártása
és forgalmazása több színben.**

A rajzon Boros Zoltán grafikusunk - szándékosan - minimum öt hibát követett el, amelyek februárban nem jellemzőek az ábrázolt vadfajokra, természeti környezetre. Tessék a hibákat megtalálni... ha ez nem sikerülne, a 128. oldalon megtalálhatók a számokkal jelzett hibák.

A vadászkutya a vadász segítőtársa

A kőkorszaki emberi települések helyén talált csontmaradványok, valamint a sziklarajzok vadászjelenetei igazolják, hogy 10-12 ezer évvel ezelőtt a kutya az emberhez szegődött és annak hű társa lett. A kutya a vad megkeresésével, jelzésével, nélkülözhetetlen segítőtársa lett a vadásznak és méltán kiérdemelte, hogy részesülhessen a zsákmányból, tehát a kutya is érdekeltté vált a zsákmány elejtésében.

Az ember hamar felismerte a kutya sokoldalúságát, s nem csupán vadásztársa, hanem személyi és vagyoni védelmezője, segítőtársa lett. A kezdetben ösztönös, majd tervszerű tenyésztői munka eredményeként, mára több mint 400 kitenyésztett fajta szolgálja az embert, melyek fajtánként más és más, bizonyos rögzített tulajdonságokkal rendelkeznek. Az egyes vadászati módok, célok és eszközök különbözősége pedig megkívánta, hogy a vadászkutyák is specializálódjanak.

Már a honfoglalás kori magyarok is különböző vadászkutyákat használtak. A 13. században igen elterjedt volt az agárral való vadászat nyúlra és a nagyvadra is, de alkalmaztak nyomkereső vérebeket is. A 15. századtól pedig már a magyar vizsla is ismert faj, melynek ekkor még fehér foltjai is voltak.

A mai vadászkutyákat használhatóságuk szerint különböztetjük meg.

A sebzett nagyvad vércsapájának követésére elsősorban a vérebeket /hannoveri, bajor, osztrák és angol vérebet/ használják, de alkalmasak e feladatra a vizslák, a tacskók, foxik és a retrieverek is. Az apróvadadászatra legjobb segítőtárs a magyar, a német és az angol vizsla, valamint a labradorok, melyek az elejtett vadat el is hozzák.

A vadat felhajtó kajtató ebek a spánielek. A kotorékban lakó vad vadászatához pedig kotorékebek /tacskók, foxik/ szükségesek. Vannak még disznós-kutyák és falkavadászatnál használt falkakopók /termetüktől függően apró- és nagyvadra/ és agarak. /Az agár ugyan elsősorban nyulak fogására szolgált, de régen szarvast, őzet, rókát, sőt farkast is üldöztettek vele/.

A vadászkutyával való vadászat egyrészt különleges élmény, másrészt nélkülözhetetlen része a vadászati kultúrának és a vadászetikának, mivel jó vadászkutyával a sebzetten menekülő vad a szenvedéseitől hamarabb megváltható és jelentős a szerepe a gazdasági veszteség csökkentésében is, mivel a sebzett apróvad és nagyvad a vadászkutya segítsége nélkül elveszne.

A "kutyátlan" vadászoknak és a jövőendő ifjú vadászoknak azt javasolhatjuk, ne sokat tétovázzanak, legyenek minél hamarabb boldog tulajdonosai egy kedves vadászkutya kölyöknek! Az időpont is a legmegfelelőbb erre, hisz már kevés időnk van a tavasszal világra jövő kölykök kiválasztásáig.

A fajta kiválasztásakor gondoljuk végig, hogy milyen testnagyságú kutyát szeretnénk, mire használnánk, és figyeljünk arra is, hogy megbízható tenyésztőtől, törzskönyvezett szülőktől származó legyen a kölyök.

CS. GYENES EMESE

A RÖVIDSZÖRŰ MAGYAR VIZSLA

Régi magyar vadászkutya, mely több fajtából alakult ki a 9. századtól. Az ősi magyar kopók, az angol sárga vizsla, a pointer és egy ősi, zsemlyesárga magyar vizsla, valamint a törökök kopóinak keverékéből származtatják. Feltehetőleg korábban még foltos volt. A 15. században már ismert fajta volt a magyar vadászvizsla. A 19-20. században tovább nemesítették, s kialakult a fajta végleges termete, zsemlyesárga színű, rövid, sűrű szőre, s megőrződtek kiváló tulajdonságai is. Középnagy termetű, könnyed, nemes megjelenésű, szikár izomzatú, finom csontozatú, acélos inakkal. Koponyája enyhén domború, homloka sima, orrháta egyenes. Állkapcsa erős, fogazata jól fejlett. Szeme egy árnyalattal sötétebb a szőre színénél. Füle lelógó, a vége lekerekedő. A kan marmagassága 57-64 cm, a szukáé 53-60 cm, testsúlya 22-30 kg. Rendkívül értelmes, engedelmes, tanulékony, szívós, nyugodt, megbízható, éles szimatú, a vércsapa követésre is betanítható, vizet is kedvelő, szenvedélyes apportírozási hajlamú, sokoldalú, minden vadászkutya.

A vadászat minden ágában egyformán jól használható, hűséges természetű vadászkutya.

ÉRDEKESÉGEK:

- A honfoglalás kori magyarok a vadászat egyes formáit harci gyakorlatnak tekintették. A nagyszabású udvari vadászatok legkedveltebb módja a lovas hajtóvadászat volt kutyákkal, bölényre, medvére, vaddisznóra és szarvasra.
- A 17. században Apafi Mihály (erdélyi fejedelmünk) gazdasági naplójából tudomásunk van arról, hogy az udvaránál 54 vizsla, 83 kopó mellett 129 agár élte világát.
- A 9 nemzetközileg is elismert magyar kutyafajta között kiváló vadászkutyák sorakoznak. A kuvasz, a pumi, a mudi, a puli, a komondor mellett magyar vadászkutya a rövidszőrű- és a drótszőrű magyar vizsla, a magyar agár, és az erdélyi kopó.

AJÁNLÓ

Kutyák - Sarah Whitehead, Beverly Cuddy
(Tartás és gondozás. Nevelés és viselkedés. Fajták) /GABO Kiadó/

Kutyás játékok - Árkosi József
(Agility - A kapcsolat sportja - Oktatás, módszertan, szabályzat.)
/Alexandra kiadó/

Nagy kutyakönyv - Cesko Izabella
(Több száz kutyafajta részletes leírása. Tippek és tanácsok) /Fix Könyvkiadó/

RAJZPÁLYÁZAT

Téma:

"A vadászkutya gazdájának leghűbb barátja"

Eszköz: szabadon választható.
Legfeljebb A4-es méret

Beküldési határidő: 2005. március 5.

A legjobban sikerült munkák bemutatásra kerülnek a gyermekrovat oldalain.

"Akkor jövünk, ha másnak nincs esély,
Át sűrűkőn, a sebzett vad nyomán
Rátalálni gyerünk, vezess, kutyám,
Jól van, látom, itt a véres levél.
Most megmutatjuk mi is talán,
Mi még az ősi vadászszenvedély."

/Hullwerscheid/

"Az örök hűség"

A vaddisznó trófeái...

Az elejtett vaddisznóból több módon készíthetünk vadászemléket, trófeát. Amennyiben a bőr szép, a szőre nem hullik, úgy az egész bőrt lehet trófeaként használni. Nyúzásnál ügyeljünk arra, hogy a bőr vastagsága testrészenként változó, s míg a derék és a mar tájékán - különösen az idősebb kanoknál - páncélszerűen megvastagszik, addig a lábszáron, de különösen a fejen vékony, és a csonthoz erősen tapad. Ilyen helyeken apró, rövid vágásokkal, a csont vonulatát követve nyúzzuk le a bőrt, ügyelve arra, hogy késünkkel ne lyukasszuk át. A szőnyegnek szánt bőr felhasítását az állat hátsó csülkei közt kezdjük, majd a láb külső élén végighaladunk a sarokgumóig, ezt felvágva a comb belső felének közepvonalaiban érjük el a hosszanti vágást, amelyet a vad kizsigerelesekor ejtettünk. A mellső lábánál hasonló módon járunk el, a sarokgumó után a láb belső felét úgy hasítjuk fel, hogy a vágás iránya merőlegesen csatlakozzon a hosszanti vágáshoz.

Ha fejpreparátumot, vagy teljes alakos dermoplasztikát szeretnénk csináltatni, úgy a fejbőrt alul csak a fül vonaláig szabad felhasítani, ahol még elég sűrű a szőrzet, s eltakarja a kikészítés során szükséges varrás nyomait, onnan a bőrt tömlőszerűen kifordítva kell óvatosan lefejtetni.

Amennyiben nem akarjuk a bőrt kidolgoztatni, trófeaként a gerincsörte leghosszabb szálaiból téphetünk ki kisebb csokornyit, mely összekötve - különösen az idősebb példányok esetében - látványos, szép kalapdíz, ékszerésznél ezüst foglalatot csinálhatunk hozzá.

A kanok agyara, az idősebb kockák kampója adja az "igazi" trófeát. Ennek kiszedéséhez azonban le kell vágni - lehetőleg fűrészsel - a koponya és az állkapocs azon részét, amelybe az agyar be van ágyazódva. A pofabőr lenyúzásakor ügyeljünk arra, hogy kellő ráhagyással, az agyar látható részének legalább kétszeresével nagyobb állcsontot vágjunk le, mert az elvágott agyart utólag már nem lehet összetoldani. A levágott darabokat addig főzzük, míg az agyarakat ki nem tudjuk húzni a helyükről.

A készre főzött, fogbélből megtisztított agyarakat a főzővízben hagyjuk kihűlni, s a későbbi elrepedés megakadályozása miatt száradás után célszerű azt rugalmas, a fogüregbe végig befolyó anyaggal kitölteni. Erre a célra a viasz, a gyertya, a levegőn megkeményedő ragasztóba forgatott vatta, vagy rugalmasra száradó műgyanta, újabban sziloplaszt tömítőanyag használatos. A kész agyarakat táblára szereljük ízlés szerinti rögzítéssel, mely lehet agancskoszorú, forrasztott rézlap, de akár ezüst foglalat is, s szép felirattal az elejtés helyét és idejét feltüntetjük. Amennyiben a halálos lövést okozó lövedéket megtaláljuk a testben, szokás azt is az agyarak mellé a táblára rögzíteni.

Különleges trófea, különösen idősebb, markáns csontozatú példányok esetén a teljes koponya, amelybe vissza vannak helyezve a kikészített agyarak. Vadász-szobánkban ülve, trófeáinkat nézegetve, sorban visszaidézhetjük eredményes vadászataink minden apró mozzanatát, az öreg remeteken emlékeinkben újra él, és óvatosan közelít a fák között...

Manapság, amikor a vadhús felvásárlási árak mélyponton vannak, meggondolandó, hogy érdemes-e leadni ilyen olcsón a felvásárlóknak, vagy inkább megéri azt a vadásznak megvenni és feldolgozni. A vadhús zsírban szegényebb, ásványi anyagokban gazdagabb, azaz sokkal egészségesebb, ráadásul ízletesebb is, mint a háznál vagy pláne nagyüzemben többnyire egyhangú táplálékon tartott lábasjóság húsa, így saját szervezetünknek is jót teszünk fogyasztásával.

Igaz, ami igaz, aki ezeket az előnyöket kényelmesen szeretné élvezni, annak mélyen a zsebébe kell nyúlnia, ha az áruházban akarja megvenni a sokszor nem túl bizalomgerjesztő, de garantáltan drága fagyasztott vadhúst. Aki viszont nem sajnál némi munkát befektetni a "házi" előállításba, az a házi sertés árához hasonló költséggel tudja megoldani. Nem biztos azonban, hogy mindenki ismeri a vad szétszedésének módját, s nem mindig van

FOTÓ: POLSTER GABRIELLA

... és feldolgozása

A gerincet két vagy háromfelé szakás darabolni, ezt többnyire a sütőtepsi mérete határozza meg. A medencétől a combot a gerinccsont mellett vezetett vágással távolítjuk el a csípőizület forgóját kibontva, vigyázva arra, hogy ne vágjunk bele a comb vastaghúsába. A combról a mellső lábhoz hasonlóan levágjuk a körmöt és a csülköt, s a szín combhúst (szeletnek, egybesültnek, tölteléknek stb.) ha nem egy darabban készítjük el, akkor az egyes izomkötegeket összefogó hártályk mentén anatómiai darabjaira bontjuk, s utána szeleteljük.

Amennyiben a húsrészeket lefejtjük, a csontokat sem érdemes eldobni. Kiváló leves és kocsonya-alapanyag önmagában is, feldarabolva nem csak szaporítja, ízében is javítja a pörköltet vagy a gulyást. Ha el akarjuk kerülni az éles csontszilánkokat, használjunk aprófogú csontfűrész.

Fontos figyelmeztetés! A vaddisznó az egyetlen hazai vadfaj, melynek fogyasztása az emberre nézve is veszélyes lehet, amennyiben trichinellával fertőzött. Ez az élősködő 80 Celsius fok fölötti hőfokon garantáltan elpusztul, azonban a füstölt vagy félig sült ételek (kolbász, flekken, fasírt, stb.) fogyasztásával bejuthat a szervezetbe. Nem csak a törvény, a józanész is azt diktálja, hogy vizsgáltsuk meg a disznót.

És végül egy csemege, amit a feldolgozás befejezéséig elkészíthetünk:

Hálóban sült szűzpecsenye:

Zsigereléskor a disznó béltraktusát egyben tartó zsiradékból és kötőszövetből álló hálót, az úgynevezett fodorháját tisztán és óvatosan lefejtjük, majd feldolgozás előtt gondosan kimossuk. A sértetlenül lefejtett két vesepecsenyét hosszában keskeny késsel felszúrjuk, és nyers házikolbászt dugunk bele. A lapra kiterített fodorhájhálóba becsavarjuk a vesepecsenyét és a tepsiben néhány nyers kolbással körülrakva saját zsírában többször locsolgatva megsütjük. Mielőtt kész, kevés sört a tetejére öntve megpirítjuk. Jó étvágyat hozzá!

SOMFALVI

kéznel szakszerű segítség, ezért jó, ha tisztában vagyunk az alapvető fogásokkal.

Bármilyen furcsa, a vaddisznót is lehet a hagyományos "disznóölés" módszerével feldolgozni. A malacokat, sőt 30-40 kilóig a süldőket is érdemes perzselni, és a leégetett szórt levakarani, lemosni forró vízzel. Igaz kicsit hosszadalmasabb a munka, mint a házi cocánál, de csodálatos ízeket lehet elővarázsolni belőle. (Természetesen ilyenkor nem célszerű kizsigerelni a delikvenst, csak a letisztítás után.)

Lehet a talajon, lefejtett bőrén hagyva is bontani a testet, de kényelmesebb és tisztább, ha hátsó lábainál felakasztva nyúzzunk, bontunk vagy darabolunk. A megperzselte és tisztára mosott, vagy megnyúzott és a lövés vérömlenyeitől megtisztított disznót a továbbiakban aszerint bontjuk, hogy mi a későbbi felhasználás célja. Ha többfelé kell osztani, akkor szokás hagyományos módon a gerinc középvonalaiban fűrészszel, bárdal vagy fejszével kettéhasítani az orrától a farkáig - eddig egyforma, "igazságos" a szétszedés. (Hálátlan feladat ennél tovább csinálni másoknak, mert mindig lesz olyan, aki reklamálni fog, hogy ő kapta a legrosszabb darabokat.) Ha magunknak csináljuk, akkor nem szükséges a gerincet hosszában elvágni.

Először célszerű a mellső lábakat a lapockával együtt leválasztani, a gerinc melletti izületi kapcsolódás nélküli

izomban a lapátos porc mentén éles késsel veszteség nélkül lemeztethető. A későbbi feldolgozásnál az izületnél levágjuk a körmös lábat (kocsonyának vagy pörköltbe) majd a csülköt (egyben lehet megsütni, vagy jó a pörköltbe), s a lapockahúst, ha nem egyben sütjük meg, kicsontozhatjuk (szelethúsként rántani, sütni, vagy pörköltnek).

Következő lépésként a fejet választjuk le késsel az utolsó nyakcsigolyánál (atlasz). Sokan eldobják, holt kiváló ételeket készíthetünk a kevés, de annál ízletesebb részekből (kocsonya, abált nyelv és tokaszalonna, pofahúsokból brassói, stb.) Az agyvelőhöz a fej hosszában fűrészszel vagy fejszével történő széthasításával jutunk (kirántott vagy tojásos velő, fűszerezve panírozott húskok tölteléként, pacalhoz, stb.).

Az egybefüggő gerincről fűrészszel, vagy az izületeknél késsel levágjuk az oldalast (sütni, vagy pörköltbe), és a dagadót (töltött húsnak, pörköltbe, kolbászba) vigyázva arra, hogy az értékesebb gerinchúsba ne vágjunk bele.

A nyakat és a gerincet a csigolyákat elválasztó porckorongoknál tudjuk késsel, vagy fűrészszel elvágni. A nyak vastaghúsa a tarja (flekkennek, rántani, egybesültnek, pörköltbe), a gerincé a karaj (szelethúsként rántani, sütni, egészben sütni), hátsó darabja a medence, alul a vesepecsenyével (szűzerméknek felszeletelve, egybe sütni, vagy tölni).